

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

NÄR SEKLET VAR UNGT

BERÄTTELSE FRÅN DET GAMLA LUND

AF

CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG.

FÖRRA DELEN.

PRIS: 2 KR. 25 ÖRE.

STOCKHOLM
FAHLCRANTZ & Co.

 Senare delen, till samma pris och vid pass samma omfång, utkommer högst 2 veckor senare.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI 1897.

I.

Från det stora uret i domkyrkotornet hade ett dallrande sexslag tonat ut öfver den lilla staden, åthvars låga spridda hus och krokiga gator den månbelysta vinterskruden gaf en festprägel, en nyårsglans, som var helt sällsynt.

I träden på Lundagård hven icke den vanliga lundsiska slättvinden; deras kronor voro försilfrade af lätta isnålar och stodo orörligt stilla; in mellan deras mörka stammar sken månen i ljusa strimmor öfver snön. Efter den stora kapningen för tio, elfva år sedan hade de utbredt sig med ny växtkraft, så att de åter nådde öfver den hägnande höga mur, som omgärdade den uråldriga platsen och hindrade till och med obehöriga blickar att dit intränga.

Muren var dock icke högre, än att man från andra våningen af professor Livii hus ledigt kunde se allt, som tilldrog sig inne på akademigården. Huset låg midt emot Lilla Torg, just i hörnet nedåt Lilla Gråbrödersgatan, och hvarken vågboden eller fettbodarnas långa halmtak skymde utsikten. Man såg, om man tittade ut aldrig så

litet, gatan rakt ned förbi posthuset med dess lykta öfver dörren, midt emot domkyrkan. Man kunde alltså hålla god reda på alla, som från Södergatan togo denna väg till stadens norra delar, och särskildt dem, som gingo ut och in genom Lundagårds hitåt vettande portar.

Och skarp utkik hölls också från de fyrkantiga, nära takpannorna sittande fönstren. I hela staden hade ingen så god reda på alla små tilldragelser som mamsell Lycka, om icke hennes mamma, den lilla lifliga, i hvardagslag i bindmössa klädda professorskan. Om henne sades det, att hennes tunga var lika kvick och snabb i replikerna, som hennes mans var trög och långsam — då det gällde svenska repliker nämligen. Ty var det fråga om professorsens egentliga tungomål, då kunde ingen täfla med honom i äkta gammalromersk praktfull värtalighet. Ty ehuru en nordens son, var hela hans lärdom, allt hans oändliga vetande byggdt på latinsk grund, och han var så van att röra sig med Ciceros språk, att han till och med tänkte på detta. Men när han sedan skulle öfversätta sina tankar i hvardagssamtal till hustru och barn, var han nästan alldeles hjälplös. Han sökte efter orden, pustade, stammade och svettades, så att han måste af-taga sidenkalotten och torka den kala hjässan. Hans runda feta ansikte med ljust hår vid tinningarna erhöll då vanligen ett uttryck af ängslan och bestörtning, som ofta narrade hans hustru till ett så godt skratt, att både son och dotter måste instämma däri. Detta i trots af den vördnad och kärlek, de hyste för sin berömde fader.

De visste mycket väl, att om det gällde något viktigt för dem, om Lycka önskade en ny klädning till någon assemblée eller kornett Kurt behöfde förstärkning i handkassan, så borde de endast i en väl inlärd svarfvad latinsk fras framställa sin bön till fadern. Ty till en supplik i den formen sade han aldrig nej. Var frasen riktigt vacker och enligt alla konstens lagar, så blef han tvärtom så förtjust, att han svängde sin rykande långpipa och gång på gång upprepade frasen, smakade och njöt den med verklig vällust och en rörelse, som kom hans lilla fylliga mun att darra och tårar att trilla utför hans kinder.

»*Fili mi*, min son, min präktige son, min rare gosse, du bekommer det, du bekommer det, visst får du det», framprässade han vanligen till slut. Och kornett Kurt slog då ofta ned sina käcka blå ögon och gick bort, mindre belåten öfver sin påfyllda kassa än skamsen öfver hvad han i alla fall tyckte vara en smula dubbelspel och intrig.

»Prat», kunde då Lycka otåligt svara, när han för henne utgöt sitt hjärta, »hur i alla dar skulle man kunna utstå att lefva här i världen utan någon liten oskyldig intrig! Nej, hesitera aldrig i en sådan sak — tag lärdom, bror Kurt, af de lärda! Eller har du inte haft öronen med dig, när kära fars *confratres* hälsa på här ibland! Då spinna de minsann intriger, allesamman, må du tro —»

»Du kan nog ha rätt i det, Lycka — men ändå tycker jag inte riktigt om att narra kära far med våra inlärdas glosor», kunde Kurt då mumla, dock mer än

till hälften tröstad och färdig att göra om saken, när helst så behöfdes.

Professor Livii hus var ett af de ansenligaste i staden, en af dess få med två våningar och brutet tegeltak försedda byggnader. Naturligtvis med korsvirke, solidt ekvirke därtill.

Dess egentliga fasad vette utåt Kyrkogatan, men enär det, som sagdt, var ett hörnhus, hade det också några fönster utåt den lilla smala Gråbrödragränden. Åt denna gränsade också en hel rad uthus samt ett högt stengärde. Detta senare inhägnade den rätt omfångsrika trädgården. Här fanns äfven inkörporten till den smala, långa gårdsplatsen. Från denna sågo alla husen mycket äldre ut än från gatan, ty här voro fönstren af små blyinfattade rutor med grönaktigt glas. Dörrarna voro dubbla lämningar liksom i vanliga envåningshus. Längs andra våningen, som professorn själf innehade, gick en öppen svale med dörr inåt en lång gång. Endast köket hade sin egen dörr, och utanför denna var en utbyggnad af trä, »lutan» kallad, hvilken också stod i förbindelse med svalen. Upp till denna luta kom man på en hög, brant trätrappa med räck.

Öfverst på huset var en homeja med hissapparat för sädessäckarna. Och nere på gården funnos halmtäckta stall för hästar och kor, grishus och hönshus; kalkoner och gäss kacklade vanligen på den gräsbevuxna gården. Men nu var allt stilla därute. Snön låg hög, och professors dräng, som skottat upp vägar till uthusen, var i lag med att ställa täcksläden i ordning och sela på

hästarna. Inifrån stallet hörde man dessa stampa och vrenskas.

Professorns arbetsrum hade sina fönster utåt Gråbrödragränd; därigenom undgick han att störas af gatabuller, ty gränden var icke stenlagd, och i dess djupa lera drunknade ljudet af gående och körande. Af det senare slaget kommo ej heller många förbi, ty gränden var för smal för ett möte mellan två åkdon.

Också kornett Kurt bodde här utåt, uppe i gafvelkammaren, den han förr delat med en af professor Livii skyddslingar, Einar Falck. Men sedan Kurt blifvit kornett och Einar kandidat, hade Kurt fått rummet ensam, och Einar hade flyttat bort till studentkasernen Locus vid St. Annægatan bakom biskopsgården. En ständig gäst i huset hade han ändå förblifvit, och alltid var en plats för honom dukad vid bordet, där det för öfrigt också fanns rum för andra mera tillfälliga matgäster. Ty professor Livii hus stod alltid öppet för fattiga småländingar bland studenterna. Professorn var själf småländing och hade i sin ungdom fått pröfva på hvad nöd och hunger vill säga.

Utåt gatan lågo flera större rum; matsalen med mörka lädertapeter, målade med flera taflor ur Tobiaebok. Särskildt hade Lycka och Kurt som små skänkt sin stora beundran åt en liten liten gosse, som var Tobias och som drog upp en stor stor fisk, mycket större än han själf. Lycka hade många gånger i djup begrundan stått och undrat, om hon och Kurt tillsammans skulle

kunna orka draga upp en sådan jättefisk, i fall de försökte kasta ut sitt metspö i någon af karpdammarna på Helgonabacken.

I ena hörnet stod klockan i högt träfodral, måladt med röda och gröna tulpaner. Och i det andra hörnet var järnugnen, som eldades med torf utifrån köket; den uppbars framtill af tvenne järnstörrar, och på dess framsida var Gustaf III:s bröstbild med serafimerbandet afbildad. För öfrigt var rummet möbleradt med stolar och ett rundt bord, klädt med svart vaxduk, hvilken också tjänade som duk, utom om söndagarna, då en hvit sådan af lärft kom fram. Vid de båda fönstren voro pallar med småbord och stolar. Här hade fru Livius, *mater nostra*, som Kurt och Lycka stundom brukade kalla henne, sin arbets- och utkiksplats, när hon ej satt med sin stickning i sin mans lilla soffa eller ifrigt och beställsamt var sysselsatt i köket, på fruktkammaren, i bak- eller tvättstugan. Det var i själfva verket helt sällan hon hade ro att sitta där; och allra helst flyttade hon med sitt arbete ut i pigkammaren för att vaka öfver spinnrockar och kardor, som eljest gärna ville stanna i sin fart.

Den som då passade på att intaga kära mors lediga plats vid salsfönstret, det var Lycka, den sjuttonåriga, odygdiga lilla Lycka. Och ofta tryckte hon sin näsa platt mot rutan och vred sina glada violblåa ögon på sned för att bättre kunna se neråt gatan.

Det stora, djupa rummet var denna afton mörkt; endast från den på glänt stående dörren till förmaket

lyste en ljusstrimma in på det oljemålade golvet. Också från en springa i dörren till motsatta rummet, professors studerkammare, syntes ett litet sken och stark lukt af piptobak trängde ut därifrån.

Men i fönstren var nästan bländande ljust. Det hvita månskenet flödade rakt in: »månen stod på norra domkyrkohättan», som Lycka brukade säga. Dess silfverglans öfvergöt den fina, balkklädda flickgestalten och kom hennes högt upp öfver armbågen blottade armar och hennes äfvenledes blottade hals att synas spöklikt hvita. Det var nästan omöjligt att se, hvar de lätta florspuffarna började och slöto, och spetsen kring halsen såg ut att vara prässad i den fina hvita huden.

Hon stod en stund orörlig och blickade utåt. På Lundagård skymtade en och annan mörk gestalt, någon student, som tog sig motion, tänkte Lycka. Hon kastade en hastig blick bort åt det tvåvåningshus, som å öfre sidan begränsade Lilla Torg; ett svagt ljussken syntes ur de två i andra våningen längst bort belägna fönstren. »Så han är heller inte gången ännu», mumlade hon. »Ack, Kurt, Kurt, den Söl-Kurt! — Och söta mor tycks inte heller hâtera sig!» Och hon stirrade åter ned på gatan.

Vägguret i vrån knäppte på sitt vanliga högljudda sätt, och från pigkammaren hördes spinnrockarna surra. Ute från gatan ljöd då och då fyllig klang af dombjällror, när någon släde skyndade förbi.

Med en otålig liten suck sträckte Lycka slutligen ut sina armar, knäppte med fingrarna som en pojke, svängde

sig på den klacklösa sidenskon, hoppade ned från fönsterpallen, chasserade lätt och ljudlöst fram öfver golvet, gjorde en graciös piruett öfver den höga tröskeln till för-maket och dansade fram emot trymån i hörnet för att kasta ännu en mönstrande blick på sin baldräkt.

Ljusen i de lyrformiga mässingsstakarna på marmor-skifvan framför spegeln voro tända. Lycka vred och vände på sig: åh jo, den nya florsklädningen var bra, lifvet tillräckligt kort — hon makade det skära siden-skärpet ännu litet högre upp under armarna, ty midja var nu mer omodernt än någonsin. Det hvita pärlbandet var icke hvitare än halsen, som bar det, och de skära konstgjorda hagtornsblommorna i det högt uppfästa gyllen-blonda, af naturen krusiga håret samt en likadan klase vid högra axeln — »ah, verkligen charmante, mademoi-selle Lycka! Så är det att ha goda vänner i Kongens By!» log hon mot sig själf, i det hon ånyo tog ett par extravaganta danssteg, så att den korta klädningen flög upp och visade de hvita utbrutna silkesstrumporna.

»Jag ser en syn!» hördes nu deklamatoriskt en frisk manlig röst från salsdörren, och kornett Kurt stack leende fram sitt glada ansigte, »bravo, bravo, *ma soeur* är just en hoppetossa — jäså, du är färdig! Bravissimo! Men *ma-ter nostra* —»

»Ja, mor har ju förstås fått hjälpa mig först, och så skall hon nödvändigt se till att pigornas ull räcker för kvällen, och så — negligéen, Kurt! Du vet, hur den pinar henne!»

»Jo, jag tackar, det fattades bara, att hon kom i sin bindmössa med oss på balen bland alla officerare och adelsherrskaper», sade Kurt med en ton af låtsad fasa. »Men du, Lycka, säg mig —»

Han gick närmare sin syster, som allt jämt stod framför spegeln, nu sysselsatt med att draga på sig de långa, hvita silkesvantarna. Hon såg upp och mötte i spegeln hans litet förlägna blick.

»Säg mig, hvilka flickor komma med på balen i kväll?»

»Åh — hå — jo, Anna Kröger må du tro, och båda flickorna Faxé naturligtvis, och Louise Toll, Maria Engeström, gamla Malla Tengbom — blef du glad nu?»

Hennes ögon lyste af skälmaktighet.

»Ja, det där vet jag ju, Lycka, men kommer det inte flera?»

»Flera —? Du pratar sottiser, söta Kurt! Jo, många, många flera — tra la la — äro inte mina nya danska skor fina?»

Och hon stack fram den ena lilla foten med den låga skon, hvars tunna sula tillät henne att utveckla all sin medfödda gratie.

»Var beskedlig nu, Lycka, så skall du få höra remarquabla nyheter bakefter. Säg — flickorna Beck —» Kurts blick tycktes oemotståndligt fånglad af den förgyllda spegelramens lagersirning — »Sancta Birgitta, kommer inte hon?»

»*O sancta simplicitas!* Flickorna Beck — som om

du inte lika bra som jag visste, att Annette ännu aldrig fått sätta sin fot i en balsal. Och Birgitta har ju först nu efter sin hemkomst från Stockholm fått vara med om någon liten modeste familjebjudning, där hon på sin höjd deltagit i danslekarna. Men på en riktig bal — och därtill en militärbal! Har du då glömt, Kurten min, att hennes mamma har mycken ovilja mot militärer i allmänhet och mot en viss kornett isynnerhet, fast jag förstår då inte, att någon kan låta bli att tycka om dig, lille Kurt», tillade hon hastigt, i det hon vände sig om.

Hon hade i spegeln sett brodrens vackra ansikte fördystras och bli sorgset. Nu lade hon båda händerna på hans axlar och såg honom trohjärtadt in i ögonen:

»Lille Kurt, blif inte ledsen — men det vore nog bäst, att du inte tänkte så mycket på Britta. Hon är kall och otillgänglig och bryr sig just inte om något annat än gå i kyrkan. Och språka gudelighet med magister Wickelius! Hvasa? Om hon tycker om honom? — Ack, inte mer än jag gör det! Och det är allt det lilla!» tillade hon skalkaktigt. »Britta tycker nog inte om någon alls — ännu. Men gör hon det en gång, så blir det för alltid. Ty Britta är inte en sådan dansedocka som din syster Lycka! Tra la la la la!»

Och sprittande af ungdomsglädje svängde hon omkring med brodren, så att de smala långa skörten på hans mörkblå uniformsfrack stodo rakt ut. Äfven den 21-årige Kurt var ovanligt smidig och välväxt, kraftigt utbildad, ej minst genom trägna öfningar för Ling på fäktsalen, och

hans kornettuniform passade honom förträffligt. De hvita snäfvä kortbyxorna och silkesstrumporna visade benets kraftiga form. Det fanns minnsann inga lösvador där! Och den äfvenledes hvita västen och hvita kråshalsduken klädde väl det unga ansiktet.

Men ett lätt missmod dröjde öfver de öppna dragen.

»Söta Lycka, var nu litet förnuftig en gång — säg mig, hvarför i alla olympiska gudars namn har Brittans mamma en så oresonlig, så absurd, ja förolämpande afsky för oss militärer?»

Han sade de båda sista orden med en ton af själfkänsla.

»Vet *du* inte det, lille Kurt? Eller har du glömt det? Eller har du aldrig hört det? Jo, det är så, att när tant Anna Tegnér en gång var hos söta mor och de sutto här inne i långa hvita förmakssoffan och pratade och de inte visste att jag var ute i salen — för det var i skymningen, ser du — så —»

»Jaså, du brukar tjuflyss, du Lycka!»

»Tjuflyss! Fy så fula ord du har, Kurt! Jag borde inte berätta mer. Men nu skall du få höra. Jo, så sa' mor — du kan väl förstå, att jag inte kommit in i salen i afsikt att lyss, men när jag nu en gång var där, så — jo, så sa' söta mor till tant Anna, att tant Maja Beck en gång, då hon var ung vacker flicka — för vacker måste hon ha varit, du, alldeles som Britta, och vacker är hon ju än — varit förlofvad med en officer —»

»Med en officer?» utbrast Kurt häpen.

»Ja, jag *tyckte*, att mor nämde ryttmästar Rosens namn, din ryttmästare, Kurt, han som är värd på balen i kväll; men tants rike far i Landskrona hade varit så *en colère* därför, emedan ryttmästaren var fattig — löjtnant var han väl då. Så försökte han enlevera tant Maja öfver isen till Köpenhamn, men det blef upptäckt, och hon blef skickad hit och gift med farbror Beck, och förskräckligt gudfruktig, ja, läsare, du vet, och nu fasar hon för sin ungdomssynd och vill vaka öfver Britta och Annette; ja något sådant var det. Men hvad var det för nytt, du hade att förtälja?»

»Jo, det var, att det lär bli studentkravall i kväll; studenterna äro ursinniga på Löwenschiöld, som skall ha sagt, att de skulle få arsprygel, om de understode sig att komma på militäernas bal —»

»Men Kurt», utbrast Lycka plötsligt helt allvarlig och litet blek, »det kan den snälle Gösta — löjtnant Löwenschiöld menar jag — väl aldrig ha sagt! Och ryttmästar Rosen har ju dessutom inbjudit hela professorskåren och lämnat biljetter till alla nationerna —»

»Ja, men så kom ryktet ut om Löwenschiöld, och alla biljetterna äro tillbakaskickade — utom en, tror jag, som Måns Crusenstolpe tagit för sig; han vill ju för öfrigt partout bli militär själf; och jag *vet*, att det är gurgel å färde, ty det har Einar sagt. Han har försökt att samla vår nation, småländigarna, för att tala åtminstone dem till rätta —»

»Nå — *Leo noster Smolandiensis* behöfde ju bara kväda en liten strof för dem — de bruka ju vanligen följa honom —»

»Nej, inte nu längre; se'n han på allvar ämnar bli präst, har han inte riktigt samma makt öfver dem som förut. Han säger sig vara viss om att det blir spektakel. Ryttmästar Rosen har hos far anhållit om akademivakten, och båda kanonerna ha blifvit burna från konsistoriiförstugan till Malmens gård — fast det är då bara för kungssaluten —»

»O Kurt, tala inte om det för mor, då vill hon bli hemma, och då får jag inte fara på balen. Det vore en syrris! Var därför tyst med det, söta Kurt. Jag har för länge se'n lofvat dansa både vals och anglaise med Göst — med löjtnant Löwenschiöld», sade Lycka ifrigt.

»Nej, var du lugn. Jag skall intet säga åt mor. Och jag tror ändå, att Einar kunde, om han riktigt ville — nej, men klockan är snart sju — vi få ge oss af, det är sent.»

Han gick in i salen och tittade genom fönstret bort åt Lilla Torg.

»Nu släckte *ma soeurs* professor sitt ljus där borta i Härbärgen — ja, nu går han på balen. Skall du inte dansa vals och anglaise med honom också, Lycka?»

»*Min* professor — dumme du — nej tack, han är allt för gammal för mig, det skulle bli långdans, det! Han får dansa med magra Malla, han — ah, jag kan se henne skutta, benig och brun — det blir ett skönt

par! Och du och Anna Kröger, det blir det andra!
Och Louise och Greiffen nummer tre och —»

»Lycka Livius och Gösta Löwenschiöld nummer fyra!»

»Och vi ska' dansa öfver berg och backar», sjöng Lycka, i det hon än en gång tog sig en liten öfning i de så mycket brukliga »sväfvande stegen» och med armarna behagfullt svängde den lätta långschalen af silkegas, som hon skulle kasta om sin bara hals.

»Nå barn, nu står vår voityr för dörren — är ni färdiga?»

Fru Livius inträdde i salen, där de båda syskonen just stodo i månstrimman.

»Så blek och missmodig du ser ut, Kurt? Ut och gå, min gosse! Du får i alla fall inte plats att åka. Gå du, så får du färg och kan enchantera de unga flickorna! Men först skola vi säga godnatt till kära far.»

»Åh, han sitter nog kvar därinne, då vi komma hem.»

»Men då får han inte störas. Medan vi äro borta, skall han skriva sitt ode färdigt till franske kronprinsens namnsdag, så det kan tryckas i tidningen i morgon.»

»*O mater mea* — franske! Han är då väl svensk nu, skulle jag tro.»

»Fransk eller svensk, det är égal — det är namnsdagen, som är hufvudsaken; var inte impertinent, mamsell Näbbadyrta», svarade professorskan i en halft bestämd, halft öm ton. Därefter gick hon bort till sin mans dörr och knackade lätt.

»*Quis est?*» hördes en mild manlig röst inifrån.

»Det är vi, Livius; nu ska' vi fara på Carlsbalen — barnen ville gärna säga godnatt och kyssa kära far på hand, innan vi ge oss af —»

Professor Livii sanctuarium var så fylldt af tobaksrök, att de inträdande knappast kunde se den lille mannen, där han satt, knubbig, trind och mysande i sin stora läderklädda stol. Med pipan i hand reste han sig och sköt undan den gröna skärmen framför staken, som skyddade hans ögon för det tjocka talgljusets i sig själft matta sken. Hans hustru gick bort och snoppade af den långa veken med ljussaxen.

»Kom, *pullula mea* — får jag se på min lilla flicka» — sade den lärde mannen blidt, då den lätta hvita flickgestalten lik en uppenbarelse gled genom rummets rök-moln in i det svaga ljusskenet.

»*Cui flavam religas comam simplex munditiis* — för hvilkens räkning uppfäster du ditt gullgula hår, konstlös smyckad, det vill säga enkel i din prydnad — *o filia pulcra mea* — min dotter, min vackra dotter, min enda kära vackra dotter», utbrast den förtjuste fadern, i det tårar af kärlek och rörelse uppstego i hans ögon och han utsträckte båda händerna mot Lycka.

»Ajö, käre Livius», afbröt hans hustru torrt, ängslig, att tobakspipan skulle komma i för nära beröring med dotterns tunna florsdräkt, samt äfven af moderlig omsorg mån om att hämma sin mans lifliga uttryck af fadersbeundran.

»Ajö, *pater noster*», sade Lycka lite näbbigt och gaf fadern en lätt kyss på kinden.

»Ajö, söta far», sade Kurt mera värdsamt och kysste hans hand. Båda syskonen voro ifriga att komma ut till den väntande täcksläden och att fara åstad.

»*Valete, carissimæ*», ljöd den vänliga rösten genom det tjocka rökmolnet, när dörren stängdes efter det glada balsällskapet.

»Har söta mor sin ridicule? Och luktflaskan? Och min solfjäder? — Skynda dig, Kurt, spring öfver Lundagård, så hinner du möta oss!»

II.

Det var ovanligt lifligt denna afton på Lunds gator. Det var början af vårterminen 1813, och studenterna hade nästan mangrant redan återkommit från hem och bekanta, där de julat. Men eget nog syntes ingen ute. Det var endast uniformerade, i stora slängkappor höljda gestalter, som skyndade framåt. Här och där syntes äfven grupper af väl ombonade damer. Täckslädar från landet och täckslädar från staden kommo med klingande bjällror. Alla styrde snabbt bort mot det upplysta tvåvåningshuset, som låg i hörnet af Biskops- och Lilla Kungsgatan samt alldeles midt för Kraftskyrkogården.

Gatan här utanför var så smal, att slädarna ej kunde vända, utan måste göra en sväng ner åt Lilla Kungsgatan eller upp genom Biskopsgatan, beroende af från hvilket håll de kommo.

De gående däremot togo helst vägen om Kyrko-brinken, den smala gången öfver Kraftskyrkogården, som följde biskopens hönsgårdsplank ända fram till kyrkogårdsluckan midt för Malmens.

Där var det alltså ganska trångt att komma fram,

och Lycka tittade helt förväntansfullt ut genom slädens fönster, när denne långsamt körde fram till den höga stentrappan med järnräck.

Att något ovanligt var å färde syntes nog. Ty å ömse sidor om trappan posterade den af tolf man bestående akademivakten i full uniform, vadmalsrockar med röda uppslag, höga hattar och korsgevär.

Öfver ingångsdörren hängde en stor glaslykta — Malmen hade varit en af de första, som åtlydt årets nya förordning om lyktor öfver alla portar. Och oaktadt det klara månskenet var oljelampan i lyktan också tänd, den enda i staden denna afton. Det matta skenet lyste på den rakt ut hängande skylten: »John Malms värdshus» stod där måladt med stora bokstäfver öfver en väldig gul remmare.

»Nej, se på sofgardet», sade Lycka skrattande till Kurt, som kommit fram före dem och hjälpte mor och syster ur släden.

Den af ljus i vägglampetter väl upplysta danssalen i andra våningen var redan fylld af en mängd personer. Framme på bänken å salens långvägg sutto de förnämligare fruarna, särskildt adelsfruar från Trollenäs, Hyby, Örtofta, Trolleberg m. fl., men också professorskorna, medan de unga flickorna stodo i grupper å ömse sidor.

Den ståtlige ryttmästare Rosen ledsagade fru Livius och hennes dotter upp genom salen till de andra fruntimren. Här satt biskopinnan Helena Faxe i som vanligt dyrbar dräkt och med den äfvenledes vanliga biskopinne-

minen samt hållning som en drottning. Här satt fru Tegnér, ännu i full ungdom; hennes klara lifliga ögon iakttogo allt, som passerade omkring henne; här sutto de båda vackra fruarna Lidbeck och Engelhart samt lagmanskan Kröger och, som sagdt, adelsfruar i plymer. Fru Livii lilla person i den hvita spetsnegligéen, den svarta sidenklädningen med bälte och lifvet nedvikt vid halsen, där en fin bröstlapp framlyste, nästan försvann bredvid all denna i universitetsstaden sällsynta elegans. Hon satte sig bredvid fru Tegnér och var snart inne i samtalet.

Lycka kastade en snabb och skygg blick på ryttmästarens mörka manliga ansikte. Det uttryckte i detta nu idel förbindlig artighet; men hon inbillade sig, att längst inne i de sydländskt svarta ögonen dolde sig något hårdt och bittert, och hon såg, att hans hår var starkt gråsprängdt. »Männe det är för tant Majas skull», tänkte hon, »så vacker han är! Hur kunde hon», fortfor hon sin lilla monolog, i det hon i tankarna jämförde den stolte officeren med »farbror Beck» — »ehuru han allt ändå är bra rar och snäll, hur allvarsam han än är», funderade hon vidare, smuttande på sitt te och bitande en liten kant af sin kaka. Te och kakor kringbjödos nämligen strax efter ankomsten. Det var litet för mer än kaffe, som alltid bjöds på de vanliga assembléerna. Men så var det ju också militärbal och kunglig namnsdag!

Lycka hade också den tillfredsställelsen att märka, att endast några herrgårdsfröknar samt flickorna Faxe

voro lika väl klädda som hon. Hon smålog, då hon mötte den afundsamma blicken från en och annan väninna i hemsydd klädning och förnam Anna Krögers hviskning bakom henne: »Se, Lycka har tur, hon får sin modejournal från Köpenhamn, från Münters, ni vet.»

Nere i salen under den för musiken uppförda träläktaren, som i dag var klädd med svenska fanor, stodo en mängd officerare, tillhörande de regementen, som i Skåne samlats under bidan på hvad det nya året skulle medföra. Men den allvarliga stämning, som annars behärskade alla sinnen och som stegrats till sin höjd före jul genom underrättelserna om Moskvas brand, franska arméens nederlag och den nye svenske kronprinsens sammanträffande med kejsar Alexander i Åbo, denna allvarliga stämning hade i afton fått vika för en glädtighet, som ej var mindre, därför att den i dessa orons tider var så tillfällig.

Och dock spårades särskildt i de äldres ansikten ett visst bekymmer, som om en förstämning legat i luften. Officerarne stodo i grupper, ifrigt samtalande med låg röst, och ett par kaptener hade nalkats professor Levander och lagman Kröger samt fört dem afsides liksom till rådslag. De båda andra universitetsmän, som bevistade balen, den ungdomlige professor Engström samt den elegante Engelhart, kunglig lifmedikus, som han gärna såg sig titulerad, suto i allvarsam öfverläggning borta i en fönsternisch.

En del af de unga damerna sågo litet förundrade ut,

medan andra åter anförtrodde sina väninnor, att det bestämdt i kväll skulle gå på tok med »hela kodiljen», som den lilla blonda fetlagda Anna Kröger helt studentikost uttryckte sig. Ty af bröder och bröders vänner hade man hört, att studenterna voro alldeles *en rage*, för det officerarne ställt till bal i Lund dem förutan.

På ett tecken af ryttmästare Rosen blåste emellertid militärmusiken upp till menuett, och en ström af uniformer banade sig väg fram emot damerna. De äldre officerarne förde i sirlig takt plymprydda fruar, medan fänrikar, kornetter och löjtnanter kringsvängde de unga flickorna.

Löjtnant Löwenschiöld styrde rätt kurs på Lycka, som med ett litet gladt leende mötte hans varmt beundrande blick.

Det var en vacker ung man med ädla drag, rak näsa, blondt vågigt hår, små rödaktiga mustascher och ögon, hvilkas färg var nästan omöjlig att bestämma. De kunde vara gnistrande gula, när han blef ond eller på annat sätt råkade ur jämnvikten — gröna, påstod Kurt, då han ville retas med Lycka, kattgröna; men varmt mörka, nästan svarta, då han som nu såg på henne. Den fina munnen hade ett halft vekt, halft lättsinnigt uttryck, medan hakan antydde viljekraft och mod.

Såsom nära besläktad i biskopshuset, där han med sin vän, löjtnant Greiff, var en gärna sedd gäst, hade han sedan länge varit en lika eldig beundrare af den hurtiga graciösa Lycka Livius som hans kamrat af hennes vän-

inna, den äfven blonda, blåögda och svärmiska, men mera blyga och mindre repliksnabba Louise Faxe. Och båda de unga officerarne tycktes med samma framgång öfverglänsa den svärm af akademiska beundrare, som vid andra liknande tillfällen trängdes omkring dessa stadens mest firade unga flickor. Särskildt hade de lyckönskat hvarandra till, att professor Levander tycktes vinna lika liten framgång hos mamsell Lycka som den sprättige Måns Crusenstolpe hos mamsell Louise. Ty den förre var nämligen en lika daglig gäst i det Liviuska huset som unge Crusenstolpe hos biskopens. Men hvad Gösta Löwenschiöld i sin svartsjuka oro ej nog beaktade, var det vänskapsband, som sedan åratal knöt professor Levander till familjen Livius, samt det nästan faderligt familjära sätt, hvarmed denne bemötte den unga flickan. Gösta Löwenschiöld kunde ej tänka sig annat, än att han i den 38-årige mannen hade en rival, som kunde blifva farlig för hans hopp. Han hade instinktlikt anat, att en djupare känsla dolde sig i professor Levanders bröst, ehuru intet i dennes lugna sätt antydde, att han i Lycka såg annat än sin väns lilla dotter, i hvars lekar han under de flydda åren ofta deltagit och som han sett växa upp från barn till en fager, tjusande ungmö.

Unge Crusenstolpe däremot var eld och lågor och så mycket farligare, som han med sitt eleganta yttre var en verklig Adonis, i hvilken själfva fruarna blefvo intagna.

Löjtnant Greiff hade därför också haft brådtom att få sin hjärtesak på det klara, och redan innan julen kom, hade

han vunnit den vackra Louises hemliga löfte; detta blef dock snart nog bekant i hela staden; de hade ej så helt och hållet obemärkt träffats i Kyrkobrinken, bakom biskopens hönsgårdsplank, ett vanligt ställe för ömma möten. Hans vän däremot hade beslutat att vid första lägliga tillfälle låta sitt batteri spela; och under julens bjudningar och familjenöjen hade han gjort sådana angrepp mot Lyckas hjärtefrid, att han nu trodde sig viss om framgång.

Därborta förde Måns Crusenstolpe redan mamsell Louise i menuetten, hållande henne i yttersta fingerspetsarna och med lätt elegans ledande henne i turerna. Hans rival däremot stod något omotiveradt surmulen och otålig i ett hörn bredvid den äfven overksamme Kurt. Båda följde med ögonen de dansande paren under en för dem ovanlig tystnad, fördjupade, som de å ömse sidor voro, i egna funderingar, Kurt på hur bedårande skön Sancta Birgitta skulle vara i en menuett — »o, att få eld och lif i denna Galathea!» — hans vän däremot bidade endast menuettens slut för att skynda fram och försäkra sig om de honom i tysthet redan utlofvade valserna och contradansen, den nya svenska kadriljen.

Löjtnant Löwenschiöld hade, som sagdt, under tiden nalkats Lycka, hvars kinder lätt rodnade under hans varma blick; till och med ned på den fina formsköna halsen spred sig en knappt förnimbar rosenfärg, svag som det skäraste rosenblad, emot hvilken de mattglänsande hvita pärlorna för ett ögonblick kommo till bättre rätt.

»Min nådigaste mamsell Lycka — skall en eldig

adrateur i afton erhålla trogen kärleks lön? Skall mamsell Lycka vara nog huld att hålla dess gifna löfte? Valsen och anglaisen och polskan och svenska kadriljen och —»

»Nej, vänta litet, nu narras löjtnant Gösta», svarade Lycka skrattande och åter fri från sin förlägenhet, medan glädjen och den första ungdomskärleken förlänade hennes behagliga väsen något trolskt bedårande. De röda läpparna logo, så att de små hvita tänderna blänkte fram, och den unga barmen höjdes och sänktes hastigt, »det var bara valsen och anglaisen och —»

»— alla danser i afton var det! Parbleu, jag uthärdar icke att se någon annan föra min ljufva Lycka bort från mig —»

»Fy, fy, löjtnant Gösta talar med två tungor i sin mun», afbröt Lycka hastigt, liksom litet rädd, och hotade honom lekfullt med solfjädern. »Så vackra äro orden nu, men en liten fågel har i mitt öra skvallrat om löjtnant Gösta —»

»Hurså, mamsell Lycka? Det blefve mig en désespoir, om någon förtalat mig för min dyraste —»

»Nej, nej, men löjtnant Gösta lär ha sagt fula saker om studenterna!»

Han rynkade pannan lätt, men svarade frimodigt:

»Hvad mamsell Lycka hört, vet inte jag; men nog skulle det harma mig och smärta mig djupt, om min nådigaste — min ljufvaste Lycka», tillade han lågt och allvarsamt, »skulle sakna någon af de närsynta krokryggarna här i afton. Men hvarför spilla bort detta korta ögonblick, som är vårt! Var nu god och douce — det

är ju det, som är *min* lycka; hvem vet, hur länge jag får äga den? Hur länge den är min? Ack Lycka, chérie, molnen stiga hotande upp för vår framtid; det nya året kommer med krig och örlig —»

»O, löjtnant Gösta, tala inte så», sade Lycka med en förfärad blick, »kriget är långt borta, och lyckan —»

Hon afbröt sig litet brydd.

»Och lyckan?»

»Hon är här.»

»Är min —?»

»Ja, är Göstas, om Gösta är nöjd med en sådan liten tarflig lycka!»

Den unge mannen böjde sig framåt; i skydd af de dansande fattade han hennes hand, lutade sig djupt ned och prässade sina heta läppar mot hennes arm ofvanför silkesvanten. Lycka darrade häftigt och sade ovanligt allvarligt:

»Gifve Gud, jag finge alltid vara Göstas hjärtevän! Min ömhet för Gösta är oändlig, men en aning säger mig, att Gösta nog ändå kommer att få rätt i sin profetia —»

»Nu är det min ljufva ängel, som spår olycka — Ack, om jag tordes tysta dessa sköna läppar så, som jag ville det! Men en annan gång, Lycka, min Lycka, en gång, när vi äro ensamma —»

»Bakom biskopens hönsplank!» utbrast Lycka med en hastig sinnesskiftning åter på sitt vanliga lustiga sätt.

»Dagen lider och solen skrider
och stjärnorna de tändas upp igen,

och nu tillstundar den ljufva sommar,
då jag får råka min lilla vän» —

smågnolade hon vidare, slående med skospetsen takten till sin lilla vid spinnrocken i pigkammaren inlärd visa och döljande sitt ansikte bakom solfjädern, inom sig rädd att gifva anledning till förlängandet af ett samtal, som så starkt upprörde henne, att hon fruktade brista i tårar, och framför allt orolig, att de omkringstående skulle hafva observerat, hvad som försiggått mellan dem.

Den unge löjtnanten betraktade henne; kärlekens glädje lyste i hans ögon, han lutade sig åter ned emot henne liksom för att hviska henne något i örat, men i själfva verket för att beröra det med sina läppar.

En stark musikfanfar kom de båda älskande att rycka till. Menuetten var slut; de dansande paren hade åtskilts; salsgolfvet var för ett ögonblick tomt. Bischoff bjöds omkring till fruntimren, och herrarne hade hämtat sina punschglas vid bälarna i sidorummet.

Nu framsteg ryttmästare Rosen och föreslog en skål för konungens och fäderneslandets sällhet och välgång.

Ny fanfar och salut från de två små kanonerna på gården. Det skrällde i fönstren, fruntimren hoppade till, och Lycka tänkte: »Hvad männe studenterna ska tycka om *den* knalleffekten!»

Men nu brusade valsen genom salen; i hvirflande dans sväfvade Lycka omkring, förd af löjtnant Göstas kraftiga arm och nästan hypnotiserad af hans metallaktigt gnistrande ögon.

Par efter par valsade in i ringen. Kurt stod ännu något obeslutsam och mörk i hågen, då ett lätt slag på axeln väckte honom ur hans missmod.

»Kornetten får inte manquera i dansen», sade Rosen i hans öra, »inte skola väl fruntimren förgäfvos vänta på sin bästa valsör — det är ju det kornetten är här i staden!»

Detta var så godt som en order, och Kurt gick genast bort till Anna Kröger, som ännu hade sin dans ledig.

»Är Anna så nådig att vilja dansa med mig?» frågade han med en djup bugning, och inom ett ögonblick svängde de in mellan paren; han valsade både rättfram och baklänges, med en lätthet och smidighet, som ville han än mera stadga sitt anseende som valsör.

Den unga flickan i hans armar var hänförd; hennes godmodiga runda ansikte strålade af belåtenhet och stolt-het, ty Kurt hade alltid varit en gunstling hos stadens flickor.

»Valsen är en ljuflig dans, den har något så luftigt och poetiskt, som ej låter sig beskrivas», sade hon helt känslösamt, ehuru litet flämtande efter dansens slut.

»Men för att dansa väl, måste man vara kär», inföll den bredvid stående löjtnant Löwenschiöld och såg på Lycka, som med röda kinder och strålande ögon ännu stödde sig mot hans arm.

»Ja, då är visst Kurt kär», sade Anna naivt. Kurts eljest så godmodiga blå ögon fingo ett underligt, nästan hånfullt uttryck.

»Ja», sade han forceradt, »kär måste man vara — särskildt när man dansar baklänges. Man sluter sin dam — ack, ömma stund! — tätt intill sig, kastar vänstra foten bakåt, så här — och drager den sköna med liflighet med sig. Jag råder salens dansörer att valsa mycket baklänges — särskildt om de få lyckan äga en så charmante *moitié*», fortfor han galant, vänd till sin lilla dam; »men det är för öfrigt mycket farligt för en man att dansa med en sylfid, som så väl förstår att bruka de eröfringsvapen, hvarmed gratierna väpnat henne.»

»Valsen är icke de unga flickornas dans», sade Cru-
senstolpe, som nu afvisats af Louise Faxé, »de äro allt för stela, valsen fordrar kvinnor — kvinnor mellan 25—30 år, kvinnor med vin i blodet och inte vatten.»

Ett protesterande sorl lopp genom hela flickskaran. Munterheten växte, och lifligast af alla var Kurt, som efter hand arbetat upp sig till bullersam glädtighet.

»Se på lille Kurt, han tycks vara amant af det lagiska», hviskade löjtnant Greiff till sin fästmö, blickande bort på Kurt, som allt jämt underhöll sig med Anna Kröger.

»Nej, visst inte, han håller på att bli katolik — madonnadyrkare, ser du.»

»Han liknar på min ära en kerub med sina stora barnsliga ögon.»

»En kerub med husarsabel! Stackars Kurt, han är nog ledsen att inte få se sin madonna i kväll.»

»Is- och snömadonnan — det hade blifvit för ky-

ligt! Mamsell Britta kan aldrig tina upp. Men den lilla Annette, hon tycks inte vara fullt så fière —»

»Stackars lilla Annette och stackars Britta också — de ha det sannerligen inte för amusant; hu, jag bäfvar, när jag tänker på deras mammas stränga ögon! Britta bryr sig nog inte så mycket om, att hon har tråkigt, ännu mindre nu, se'n hon kommit hem från Stockholm. Hon är ju också litet så där 'heliga Guds moder'.» Louise lade hufvudet på sned, satte upp händerna i hvad hon kallade bönformat och antog en salvelsefull min.

»Men mamsell Britta har ju ändå varit med på några bjudningar, också hemma i biskopsgården —»

»Ja, det är se'n hon kom hem; hon har blifvit mycket mera själfständig. Men Annette, hon får inte ofta vara med, så gärna hon vill. Tänk, hon har aldrig fått lära dansa!»

»Hvilket manquement i hennes éducation — men är det ej någon liten amour mellan Kurt och mamsell Britta?»

»Stackars Kurt, hur det är fatt med honom, kan hvem som helst se; han har varit förtjust i Britta, allt se'n de voro små. Och jag tror, att Britta var det litet i honom också. Men nu är ju olyckan, att han blifvit militär — tant Maja anser alla officerare så lättsinniga, hvad svarar löjtnanten till det?» Den vackra Louise log skälmaktigt upp mot sin trolofvade. »Och allt se'n Britta kom från Stockholm, ser det ut, som om Kurt finge sucka förgäfves.»

»Lilla Louise», hviskade den unge officeren lika skälm-

aktigt, »det är rätt åt Kurt. En man skall aldrig i stilla tillbedjan sucka för helgon. En man skall älska sin rara skånska Lundaflicka och eröfra hennes hjärta med storm — det bör gå lätt för en tapper officer —»

»I Kyrkobrinken, om man är courageux», skrattade Louise Faxe gladt och alls icke förnärmad.

»Courage komma vi att behöfva, hvad det lider», yttrade halfhögt ryttmästare Rosen, som i förbigående hört de sista orden, »jag misstänker, att vi ej få dansa till slut i fred. Men icke behöfva de sköna hysa fruktan, när så mången tapper riddares arm står redo till försvar —»

»Carlarnas svärd

brinner i handen —»

deklamerade Lycka, som nu kommit fram till Louise, tog henne under armen och gick med henne bort till de äldre damernas grupp.

De båda unga flickornas mödrar — biskopinnan Faxe var egentligen styfmoder till Louise och hennes systrar — samtalade lifligt med professor Levander, som stod framför dem. Hans ståtliga gestalt var fyllig, men ändock kraftig och spänstig. Det uppstrukna lockiga håret, den fina raka näsan, de stora strålände ögonen och det satiriska löjet omkring de något tunna läpparna, allt gaf åt denne »Härbärgets» omtyckte värd och medelpunkt prägnen af en äkta gustavian. Och intrycket af på en gång världsman och lärd minskades ej af hans alltid ytterst väl värdade dräkt och behaget i hans rörelser. Han var en af stadens tre ogifta professorer, gärna sedd i alla hus

med vuxna döttrar. Den andre, professor Engström, tycktes redan till sin utvalda hafva korat den yngsta af flickorna Faxé, som denna vinter för första gången fick deltaga i sällskapslifvet. För den tredje epouseuren inom de lärdes krets, professor Fremling, var däremot den kvinnliga likgiltigheten större; han var mera svag för vackra dukater än för vackra kvinnoanleten. Det hade heller aldrig händt, att man fått se honom, den lärde filosofen och Kantianen, i ett sådant sällskap som detta.

När de båda unga flickorna i sina skira korta florsdräkter med lätt glidande gång kommo öfver salsgolvet, yttrade professor Levander till fru Livius med en beundrande blick på Lycka:

»Gracerna i Norden äro endast två, och vid anblicken af dem skulle jag vilja säga, hvad mäster Smitt i rådsförsamlingen förespådde:

Och landshöfdingen själf skall i förundran falla
och säga öfverljudt vid en så sällsam sak:
så liten stad, så mycken smak —

God afton, mamsell Lycka», hälsade han denna med gammaldags höfviskhet:

»lätt som västan, ren som dagen,
gratie, buren af behagen — —»

Lycka låtsade ej se den utsträckta handen. Den älskades kyss tycktes ännu bränna på hennes arm; hon kände en instinktlik motvilja att emottaga den brukliga handkyssen af den äldre mannen, om hans läppar också

berörde endast yttersta fingerspetsen af den fina silkesvanten. Hon nöp därför med båda händerna i sin klädning och gjorde en djup, i dansskolan inlärd nigning för professorn.

»Jag har ej sett farbror confrater röra sig i dansens ringar denna afton», sade hon i lätt ton.

»Det är därför, att min nådiga lilla kusin endast haft ögon för en enda lycklig utvald», sade professorn med lindrig betoning, »annars skulle Lycka fått se, att gamle farbror dansat gladeligen med mamsell Malla —»

»Mamsell Malla — å hå — hå», skrattade Lycka litet retsamt, »rika Malla, ja, hon kan nog dansa, hon, som varit i svängen väl snart i femton år! Men farbror confrater», fortfor hon gäckande, »säg mig:

hvi kurtiserar du så unga flickor blott?

knappt tretti år ännu din korade har nått!»

»På det vill jag svara Lycka», sade professorn i samma ton:

»vill till en smaklig rätt du vårens nässlor samla, så skynda, förrän de bli yfviga och gamla!»

»I professorns ställe skulle jag ha rimmat annorlunda», replikerade den snarfyndiga flickan, »då skulle det lyda så här:

Jag henne valt likt gammalt gull,
ej för fason, men viktens skull!»

Lycka skrattade odygdigt och litet öfvermodigt.

»Och hvar», fortfor hon, »ämnar professorn för öfrigt plocka de där nässlorna? Kanske också i Kyrkobrinken —»

»Också, säger mamsell Lycka, också? Det är kanske andra, som plocka rosor där?»

Lycka rodnade och sammanprässade litet förargad sina vackra läppar.

»Blif inte ond på en gammal vän», fortfor professor Levander vekt och med ett vemodigt tonfall i rösten; »fast lilla Lycka inte fäst någon attention vid sin gamle farbror confrater, så har han fröjdats sina ögon åt hennes vårglädje.» Lycka såg upp litet häpen och förskräckt. »Eller litar inte mamsell Lycka på mig längre? Får jag inte vara den gamle vännen, fast en yngre, en lycklig son af Mars, vunnit hennes hjärta? Lita alltid på mig, Lycka», tillade han allvarligt.

»*Confrater carissime*», svarade latinprofessorns vackra dotter rörd och räckte själfmant handen mot den äldre mannen, som fattade och kysste den, så ödmjukt och så vördnadsfullt, som om den tillhört en drottning och icke lilla Lycka i Gråbrödragränd, hvilken i all sin jungfruliga skönhet dock allt jämt ägde samma barnsliga ärliga sinne, som då hon satt på hans knä och ryckte i hans långa hår, när han var docens vid akademien.

»Och kanske mamsell Lycka är nådig bevilja sin gamle vän äran och nöjet af en contradans?»

»Det skulle då vara svenska kadriljen», sade Lycka snabbt, »den är litet kortare, har inte så många turer —»

En skiftning hade åter inträdt i hennes rörliga lynne; hon anade mer än hon förstod, att professor Levander, oakadt sin hyllning af andra stadens damer, dock ägnade henne sin ömhet. Och hon var allt för naturlig och sann att däraf endast känna sin fåfänga smickrad. Sedan hon var liten, hade »farbror confrater» varit hennes vän och lekkamrat. Men löjtnant Göstas eldiga ögon hade i hennes unga hjärta tändt en känsla, den professors ridderliga galanteri svårligen skulle kunna väcka. Snarare kände hon en viss skygghet för honom.

»Det var just ej aimabelt sagdt, min nådiga kusin», svarade professorn godmodigt och vänligt; han förstod mycket väl Lyckas sinnesstämning; han hade åsett scenen under menuetten och var för klok att anslå en känslfull ton.

»Aimabelt? Nej, men praktiskt är det. Nog vet professorn, hur den dansen kom till?»

»Nej, mamsell Lycka! Haf nåden och upplys mig därom!» Han bjöd henne armen och förde henne bort till en plats i raden af de uppställda paren. Musiken spelade upp »ryttmästar Rosens kadrilj», sammansatt af alla trumpetsignaler för kavalleritjänsten.

»Jo, det var så, att när madame de Staël förra året kom hit till Sverige och skulle dansa contradansen, kunde hon aldrig inlära alla sjutton stegen, *quarré, figuré, rigaudons* och alla de där», Lycka gjorde några ljudlösa »pas» på platsen, där hon stod, och dansade sedan ut i första turen.

»Och så», fortfor hon vid återkomsten till sin kavaljer, sedan de djupt komplimenterat hvarandra, »och så förklarade hon det vara en horreur att dansa un siècle med *en* person och une éternité med en annan, och så blefvo de tre sista turerna afklippta. Och vet professorn, har man en ledsam kavaljer, så äro sex turer alldeles nog — har man åter den man tycker om, så äro nio turer ändå för litet, och med våra vanliga assembléeherrar, af hvilka aderton gå på dussinet, kan sex just vara lagom — —»

Professorn smålog och bad Lycka undervisa honom i den nya kadriljens sex turer; när det gällde dans, var han nog ej bättre kvalificerad än de där andra dussin-herrarne, menade han. För hvarje ny tur gaf Lycka honom därför en liten vänlig puff med armbågen:

»Nu är det 'le plaisir de Falsterbo' — nu är det 'Belle Lovis' — nu 'en tripp till Karlstad'» —

Men just som man stod i begrepp att göra denna lilla tripp, märktes stark oro bland paren nere vid dörren. De, som höllo på att chassera ut, stannade. Kurt, som just utfört sitt berömda konststycke att midt i glissaden göra en piruett i luften, knäfalla för sin moitiée, lätt som en fjäder springa upp och fortsätta glissaden, vände nu hastigt om och ilade mot dörren.

Flera officerare hade redan skyndat ut. Det hördes larm och rop från gatan. Musiken afbröts plötsligt. »Studenterna, studenterna», lopp det som en hviskning genom

salen. Damerna skyndade till fönstren. I ett nu hade Lycka ilat fram före de andra och tittat ut.

I det hvita månskenet därute såg man den trånga gatan fullpackad af studenter, hvilkas anletsdrag man icke kunde urskilja. De flesta buro näsdukar nedhängande för ansiktet; en stor del hade påkar i händerna. Lycka tyckte sig till och med se en och annan sabel glimma — — —

III.

LLycka hade verkligen haft rätt i att kanonsaluten gjort »knalleffekt» bland studenterna.

Under flera dagar hade dessa gått och burit på dof harm dels mot militärer i och för sig, som i studenternas egen stad ställt till bal utan studenter, och dels särskildt mot löjtnant Löwenschiöld, som lofvat dem stryk, ifall de understode sig att komma upp på balen.

Under dagens lopp hade en och annan orostiftare försökt organisera ett gemensamt uppträdande; några mera besinningsfulla studenter, bland dem Einar Falck, hade dock sökt dämpa upphetsningen.

Men kanonskotten, som i kvällens stillhet plötsligt dånade öfver den fredliga staden, verkade som kraftig alarmsignal.

Från latinska klassiker och tyska filosofer skyndade studenterna ut på gatorna, bort till den vanliga samlingsplatsen, Lundagård. I spridda grupper och flockar fördes här en liflig öfverläggning om på hvad sätt man bäst skulle skrida till aktion.

Man diskuterade om största förolämpningen låge i

posterandet af akademivakten vid ingången till ballokalen eller i det enskilda yttrande, som fällts. Och man kom till slut öfverens om, att först skulle både vakt och kanoner bort och sedan skulle den brottslige afstraffas. Man enades om att icke vidare tåla denna odrägeliga och grufveliga militärrrogans. Det var på tiden att näpsa den.

»*Silentium, silentium*», hördes rundt omkring, när Einar Falck, som klifvit upp på järngallret å ena Lundagårdsporten, därifrån försökte göra sig hörd. Hans ord upprepades från mun till mun och kommenterades:

»Aktning för rektor!»

»Rektor skall förhjälpa oss till rätt!»

»Rektor skall vaka öfver att icke studenternas ära kränkes!»

»Aktning för damerna!»

»Damerna ha öfvergått till fiendens läger.»

»Du man, hvar är ditt svärd, hvar är din dygd, o kvinna?»

»*Vivant* damerna!»

»*Pereant* löjtnanterna!»

Plötsligt uppstämde några marseljäsen. I ett nu hade hela skaran bildat led och tågade sjungande omkring Lundagård.

Einar hoppade ned från sin plats, ilade ut genom porten åt Lilla Torg, in på professor Livii gård och uppför trappan till köket. Han visste, att denna dörr var den enda, som var öppen så dags på aftonen, då professorskan var borta. Han skyndade genom kök och

matsal till professors dörr, inträdde skyndsamt till denne och förklarade andtruten samt halfkväfd af tobaksröken, att rektors närvaro vore nödvändig för att hindra skandal.

Ett ögonblick syntes den lärde mannen, *eloquentiæ et poeseos* professorn, tveka. Med sitt fromma sinnelag bar han fasa för alla yttre stridigheter. Han kände sig brutalt ryckt från den klassiska diktningens sköna, harmoniska värld. Hans hand höll allt jämt pennan, och hans öga blickade ännu på de sista strofer han nedskrifvit.

Väl kännande sin gynnares och faderlige väns svaga sida, trädde Einar ett steg närmare och skanderade efter Horatius:

»*Audax omnia perpeti
gens humana ruit per vetitum nefas!*»

Detta verkade ögonblickligen.

»Vågsamma släkte, förblindade släkte, är dem den synden icke förbjuden? Huru lyda konsistorii stadgar? 'Efter solens nedgång vare allt sammanflockande af studenterna vid vite förbjudet!' Och solen är ju nedgången nu, icke sant, Einar? *Gens audax!*» muttrade professorn, i det han utbytte kalotten mot sin stora svarta doktorshatt och påtog sin ytterkappa.

Ifrigt skyndade han med små trippande steg ned för trappan, följd af Einar. Från Lundagård hördes ännu sången.

»Rektor, rektor», ropades det plötsligt i flocken, och alla demonstranterna samlades nu kring universitetets

högste styresman på platsen. Han var för sin vänlighet, för sin kända välgörenhet och icke minst för sin glada dotters skull högst populär bland den studerande ungdomen. Äfven hans mycket bestämda, men för fattiga studenter alltid ömmande fru var synnerligen aktad och afhållen. Alla visste, att hennes omsorger framför allt måste ägnas hennes make, som dvaldes mer i Ciceros värld än i den närvarande. Ett stående skämt mellan de unge männen var också, att professorskan, som ett annat *præfatio*, alltid gick före Livius, men att hans *postscriptum* — dottern — var i alla fall hans mest lyckade verk.

Den hetsiga upprorsandan tycktes därför betydligt dämpad genast vid den fridsälle lille mannens ankomst, och vid de första orden »*cives academici*», uttalade af den kända vänliga rösten, blef det alldeles tyst i den mellan 1—200 man bestående ungdomsflocken. Men på alla rektors föreställningar svarade man blott med att förklara denne sin vördnad och tillgifvenhet. Sin fordran på »uppriktelse» ville man dock ingalunda uppgifva.

»Bort med korfvarna!» ropade en röst.

»Bort med kanonerna!» — »Med musiken!»

»Bort med alla militärer!»

Tumultet var åter i gång. Ingen lyssnade mera till professorn. Han hade talat sig varm, han hade hotat och bedt, han hade vädjat till den akademiska hederskänslan, som förbjöd att ofreda främlingar och gäster — förgäfves. Fram till rektor, öfver hvars kinder tårar banade sig väg och kring hvars veka mun ett drag af harm

lägrat sig, framträdde slutligen en af ledarne, bugade sig djupt och vördnadsfullt och sade högtidligt:

»*Neu sinas medos equitare inultos*

Te duce, Cæsar!»

Röstens och ordens välljud fördref genast hvarje spår af förtret på professor Livii uttrycksfulla ansikte.

»*Filii mei*», svarade han på sitt vanliga faderliga sätt, »gå då i Guds namn och tag pedellen Möllerborg med!»

»Möllerborg! Möllerborg hit!» skallade det genom ungdomsskaran.

»Men endast kanonerna och vakten — icke insultera någon af balsällskapet» — förmanade bevekligen rektor magnificus, »på akademisk heder och tro!»

Den nyssnämde talaren bugade åter djupt för den lille mannen och ropade, så att det ljöd öfver hela Lundagård.

»På akademisk heder och tro! Hell Cæsar, *vivat!*»

Och ett kraftigt »*vivat rektor*» liksom rullade fram genom studentskaran, som nu med pedellen i spetsen lagade sig i ordning att tåga ut genom Lundagårds närmast svarta konsistorium belägna port, medan professor Livius, lugnad och nöjd, återvände hem till sitt kära afbrutna ode.

Einar Falck, som icke vågade sätta alltför stor lit till det så högtidligt afgifna hederslöftet, hade emellertid ilat i förväg för att varsko ryttmästare Rosen och i nödfall söka hindra alla våldsamer. Det var detta, som vållade det första afbrottet i kadriljen. Men innan man hade

fått klart för sig, hvad det var fråga om, hade skaran kommit fram och uppfyllde hela den trånga passagen utanför Malmens.

Följande Lyckas exempel, skyndade en del af damerna till fönstren, medan andra åter, särskildt de äldre fruarna, bleka och förskrämda drogo sig undan till salens aflägsnaste hörn samt både och besvuro sina män och söner att icke begifva sig ut bland de af farlig jakobinism anstuckna studenterna.

Med andlöst intresse försökte Lycka från sin utkikspost att följa uppträdet nere på gatan. Ljudet af häftiga röster nådde henne. Hon såg ryttmästare Rosen stående ute på trappan i samtal med skarans gestikulerande ledare, medan röster längre bort i hopen höjde otåliga rop af: »Vakten bort! Kanonerna bort! Musiken bort!»

Ryttmästaren måste ha vägrat, ty i ett nu var trappan stormad, ryttmästaren utan vidare skjuten åt sidan, och uppför trappan till andra våningen bullrade studenterna.

»Hvem var det, som bjöd på stryk? Hvem ville ge oss arsprygel? Löjtnant Löwenschiöld ut!»

I salen uppstod nu panik. Damerna skreko högt. Fru Livius gick att ställa sig bredvid Lycka. Louise Faxe grep darrande i sin trolofvades arm, denne hade jämte de öfriga innevarande officerarne insett det kloka i professor Levanders uppmaning att tills vidare iakttaga en lugnt afvaktande hållning.

De beredde sig emellertid nu att skynda emot in-

kräktarne, då dörren slogs upp af Einar Falck, som med en dragen sabel i handen ställde sig med ryggen upp emot ena dörrposten samt foten och sabeln emot den andra.

»Aktning för damerna!» ljöd hans starka röst ner öfver den i trappan skockade skaran.

»Aktning för damerna!» upprepades af flera studenter.

De stormande drogo sig tillbaka. Men officerarne, som nu beredde sig till en allvarsam sammanstötning och endast med hänsyn just till damerna hittills lagt band på sin förbittring, ilade mangrant ut.

Obemärkt af alla hade också Lycka smugit sig ut genom dörren, och med endast den lätta silkeschalen öfver axlarna lutade hon sig fram öfver trappans träräck, ängsligt öfverblickande tumultet i förstugan.

Ingen därefter gaf akt på den hvita gestalten uppe i trappan, och inne i balsalen, där nu djup och ängslig tystnad rådde bland de ensamma damerna, märkte man ej, att hon saknades.

Steg för steg vågade hon sig neråt, trängde sig så småningom fram mellan officerarne, som hotfullt dragit blankt, och stod snart nästan ända nere i förstugan.

Månskenet lyste klart på den vredgade massan utan och innan. Lyktan öfver dörren var redan sönderslagen och danken slocknad. Lycka hörde åter ropen: »Löwenschiöld ut! Vi ska' se, hvem som skall ha stryk!» Förfärad blickade hon omkring sig. I detsamma stod professor Levander vid hennes sida.

»Gå upp, Lycka», sade han allvarsamt, nästan strängt, »gå tillbaka in i salen — och lita på mig!»

Därpå banade han sig väg genom hopen och gick barhufvad ut på trappan, från hvilken officerarne undanträngt studenterna och som nu garderades af akademivaktens korsgevär.

Sorlet tystnade ett ögonblick, när den omtyckte läraren utträdde. Det hvita månskenet göt sin glans öfver honom, och i dörren bakom honom syntes flera officerare. Men han hade endast hunnit yttra ett par ord, då en röst i hopen skrek:

»Vi taga ej emot moraler af professorn. Professorn har ingen myndighet öfver oss!»

Professor Levander rätade upp sin ståtliga gestalt; hans ögon blixtrade af vrede; hans läppar krökte sig föraktligt; med ett stolt kast på det präktiga hufvudet gick han ned för trappan.

»Bort med korsgevären!» kommenderade han åt vakten.

Den lydde.

Därpå fortfor han till den uppretade ungdomen:

»Efter det ser ut, som om herrarne vilja göra öfvervåld, så kunna herrarne göra början med att på stället, där jag står, massakrera mig. Det lär bli en lätt sak, ensam och obeväpnad som jag är.»

»Hurra! Hurra! *Vivat* professor Levander!» skalade det ut öfver gatan! Som med ett trollslag hade vredesböljan, som nyss rullade skyhögt genom sinnena,

blifvit dämpad. Professorn tillhörde studenterna; med honom kunde man parlamentera, hvilket man bestämdt vägrat, när ryttmästare Rosen förde ordet.

»Lofva herrarne att begifva sig lugnt härifrån, om vakten aflägsnas?»

»Kanonerna bort!» ljöd ett rop till svar.

»Lofva herrarne att genast begifva sig härifrån, om äfven kanonerna aflägsnas?»

»Löwenschiöld ut! Han skall ha prygel», ljödo nu ropen i mera hotande ton.

»Han skall åtminstone be om ursäkt», sade en bredvid stående mera lugnt.

Innan professorn hann svara, framträdde Löwenschiöld på trappan; hans ögon gnistrade i gulgrönt, han var blek af vrede, men gjorde ett kraftigt försök att behärska sig och ropade:

»Anse herrarne, att jag har något att be om ursäkt för, så gör jag det för fridens och damernas skull.»

Nya harmsna rop höjdes af skaran, som oroligt och hotande åter började röra på sig.

Men snabb som tanken och utan att besinna sig gled Lycka ut på trappan, förbi sin trolofvade och ställde sig på öfversta trappsteget. Professor Levander gjorde en rörelse för att hindra henne, men hejdade sig. Hon liknade en uppenbarelse, där hon stod, hvit och smärt, höljd i den lätta schalen. Lydande ögonblickets impuls och med säker instinkt af hvad som kräfdes för att rädda

situationen, vände hon sig mot skaran, som stod orörlig och tyst, liksom slagen af häpnad.

»Den tid är snart inne, då svärd behöfvas på allvar. Därför fred mellan bröder, fred i gamla Lund! Det är skönt och ärofullt att falla i slaktningen för sitt land, men alls inte att slåss i gränder. Träpåkarnas tid är förbi» — ljud hennes klara röst, lätt darrande trots de käckas orden. Men deras verkan var obeskriflig.

Hattar och mössor flögo i luften.

Vivat Margareta Fridkulla! *Vivat!* Nordens kvinna, hell!»

Och liksom buren af hurraropen ilade Lycka tillbaka uppför trappan, in i salen, där ännu ingen anade hennes djärfva tilltag. Skamsen däröfver nu, sedan det var gjordt, drog hon sig skälfvande bakom väninnorna, så långt mot väggen hon kunde komma.

Men nere på gatan fortfor man att jubla.

Den samme student, som varit skarans själfvalde ordförande inför rektor borta på Lundagård, sprang nu i sin tur upp på trappan och deklamerade med lätt travestering:

»Och Svea sitter å sin tron på fjällen
med stjärnekronan omkring gullgult hår.

Hon blickar stilla ner i vinterkvällen;
dess rykte nyfödt genom världen går.

Fullbordat har en dag hvad sekler ämnat:

vår kraft är pröfvad, och vårt namn är hämnadt.»

Denna enda antydning om Nordens och tidens stora

hjältedikt var nog att lägga en stämning af verklig andakt öfver de nyss så oroliga sinnena. Man hade en känsla, som om Nordens skyddsgudinna lifslevande uppenbarat sig i Lycka Livii gestalt.

»*Vivat Tegnér*» — ljud nu ropet mera enhälligt än någonsin. Och »vivat» höjdes för professor Livius, hvars vackra dotter med några få ord förmått mer än hennes faders hela rektorsmyndighet. Man hurrade för Sveriges tappra krigare; ropen »vivat Napoleon», »pereat Alexander» ljödo om hvarandra, och man slutade med att ropa vivat för samtliga balsällskapet.

Uppe från balsalens fönster såg man skaran sprida sig åt skilda håll, medan den afsatta akademivakten, bärande de två kanonerna, tog kosan åt Lundagård. Musiken spelade åter upp, och officerarne återvände till sina damer.

Men det var professor Levander och icke löjtnant Löwenschiöld, som först upptäckte Lycka och med orolig, illa dold ömhet sökte lugna henne. Hennes vackra ögon sågo beundrande upp till honom, och hon sade lågt:

»Tack farbror, *nu* vet jag hvad en verklig man är!»

* * *

När balen var slut, och de hämtande täckslädarna åter fört de trötta balgästerna till hemmen ute på landet och inne i staden, rådde djup och stilla frid öfver gamla Lund.

Snötäcket gnistrade i månlyuset, som allt jämt flödade

ner från den mörkblå himlen, där stjärnorna tindrade. Det hvita skenet bröt sig i iskristallerna, som höljde Lundagårds kronor med en sagoskrud. Ingen lefvande varelse syntes längre mellan de mörka stammarna. Uppe från domkyrkotornet ljud i nattens tystnad tornväktarens lur så starkt, att hundarna i stadens gårdar, ja, ända ute i de omgifvande byarna på slätten, vaknade och började skälla och tjuta på månen.

Fram om hörnet vid Lilla Torg skred nattväktaren med hög, skrällande röst sjöng han sin gamla strof:

»Klockan är ett slagen,
Guds goda, milda och mäktiga hand
Beware vår stad för eld och brand!
Klockan är ett slagen.»

IV.

I professor Becks hus var man alltid tidigt uppe. I allmänhet var det just ingen skillnad i dagens indelning, antingen man hade sitt hem på landet eller inne i staden, åtminstone för så vidt det gällde universitetsstaden. Ty de flesta af dennas invånare hade själfva landtbruk och inrättade sitt dagliga lif i enlighet därmed. Herrar professorer gjorde härifrån intet undantag. De voro nästan samt och synnerligen landtbrukare, om också omsorgen för hästar, kor och grisar hvilade mera på deras i regel synnerligt praktiska fruar än på de lärde herrarna själfva. De ägde del i nummerjordar, lotter och lyckor, ofta spridda här och hvar i Lunds närmaste omgifning, och om ej annat, så hade en stor del af dem åtminstone sin lilla lott i Kannikeängarna, hvars afkastning räckte till för en häst eller par.

Professor Beck var stadens mest förmögne universitetslärare. Hans hustru hade nämligen, om ryktet talade sanning, fört i boet en mycket stor förmögenhet, minst tio tunnor guld. Och under den kloka, allvarliga och plikt-trogna husfruns förvaltning hade välståndet ständigt vuxit.

Professor Becks gård var också den största i Lund. Den var nästan som en liten landegendom midt inne i staden. Det långa envåningshuset af korsvirke, som låg utåt den smala oansenliga Svartbrödragatan, var i vinkel sammanbyggdt med den sista resten af det forna dominikanerklostret. Å ena sidan sträckte sig den kanalomflutna trädgården ända bort till Mårtensgatan. Å andra sidan och fram till Skomakaregatan var en stengärdad åker, där fåren om vårarna släpptes ut på bete. Själva gården var stor och rymlig. I vinkel med stallbyggnaden låg en liten flygel, hvars rum uthyrdes åt studenter. Ett grönmåladt dufslag stod midt på gården.

Men trädgården var dock professor Becks egentliga stolthet. Från gården till denna förde en vindbrygga öfver den ganska djupa kanalen, hvars vatten sköljde själfva foten af det trappformiga klostertornet. I trädgården fanns en rikedom af fruktträd; där växte de finaste gravensteiner, de ädlaste körsbär. Ett yfvigt gammalt valnötsträd stod i ena hörnet, nära intill kanalkanten, och bildade med sina långt nedhängande grenar en skuggig löfsal, som om somrarna var familjens älsklingstillhåll. Syrener, rosor och jasminer frodades ymnigt, och i långa, smala, af väl klippta buxboms- och lavendelhäckar inramade rabatter stodo ovanliga blommor, från Holland af professorn enkom införskrifna dyrbara lökväxter, medan å de täta gräsplanerna vilda tulpaner och violer, våfferdagslök och snödroppar hade sitt fria tillhåll.

Men nu var allt snöhöljdt. Den klara morgonsolen

glänste på de rimbetäckta grenarna och bröt sig skimrande i fönsterrutornas isblommor.

Från folkstugan hördes redan väfstolen slamra och spinnrocken surra. Fru Beck lade särskildt an på drällsväfnaden; linet odlades på familjens egen mark, och allt lärft och blångarn spanns och väfdes af pigorna under vinterns lopp.

Fru Beck spann också själf och brukade flytta sin lilla rock in i matsalen utåt gården. Hennes båda döttrar, Birgitta och Anna Margareta eller Annette, kunde visserligen också ibland få sätta sig till rocken, när det var riktigt brådt om. Men i det stora hela tillät modern dem att ägna sig åt annan sysselsättning och att odla de rika anlag naturen skänkt dem. De hade fått god undervisning i främmande språk, spelade klavér och harpa, ritade i svartkrita och målade akvarell samt voro särskildt omtalade för sina mästerligt utförda silkebroderier på hvitt atlas. Dessa föreställde oftast hela landskap och voro så ytterst fina, att man med förstoringsglas måste öfvertyga sig om, att de ej voro målade på tyget.

Liksom i det Liviuska hemmet var också matsalen här klädd med lädertapeter, å hvilka taflor, med motiv från gamla testamentet, nådde från golf till tak. Dessa taflor voro mycket gamla; de påstodos hafva funnits, redan då gården ägdes af baron Görtz, som i de hvälfda källrarna under klostertornet slagit sitt nödmynt.

Ena gafvelväggen upptogs helt och hållet af ett landskap med terrasser och springvatten à la Versailles; ut

från en lummig park trädde Jeftas bleka sköna dotter fram emot sin lagerkrönte, i röd mantel och blå rustning klädde fader.

Å ena långväggen mellan dörren till förmaket och professors rum möttes Esau och Jakob, den förre i stålharnesk och purpurmantel med hjälm och vajande plymer, den senare som herde i grof rock och blå kappa; vid sidan sutto Lea och Rachel med sina förstfödde i knäet.

På väggen midt emot Jeftas dotter stod den öppna kaminen med utskjutande krans, prydd med ett par kanner, den stora kinesiska potpourrikrukan samt det tillästa sockerskrinet af silfver.

Nära kaminen var ingångsdörren, som ledde in från en smal mörk korridorlik förstuga, hvilken äfven hade dörr till det å dess andra sida liggande köket samt något längre inne äfven en särskild ingång till professors rum.

Matsalen var familjens egentliga hvardags- och arbetsrum. En kall vinterdag som denna var dörren till det med möbler i hvitt och guld möblerade förmaket tilläst. Detta rum uppeldades endast vid högtidliga tillfällen, då ljusen i glaskronan också tändes, och skenet återkastades af den mellan fönstren åt Svartbrödragatan stående förgyllda höga spegeln med dess smala traditionella marmor-skifva. Det var för öfrigt ett elegant rum, detta förmak. På skifvan framför spegeln stod en bordstudsare i triumfbågform, uppburen af alabasterpelare på svart sockel samt stakar i samma stil. De små taburettstolarna voro liksom

den långa soffan klädda med ljust randigt tyg. På väggen hängde åtskilliga engelska kopparstick, taflor i svartkrita af Britta och Annette samt en serie oljemålningar, mycket mörkt hållna och framställande scener ur Kristi lidandes historia.

Men med all denna lyx var detta rum dock ej på långt när så inbjudande som salen.

Morgonsolen lyste rakt in på Jakob och Esau. Golfvet var täckt af hemväfda mattor. Det glödde ännu i kaminen efter morgonbrasan, och en doft af lavendel och rosor ångade fram ur potpourrikrukan. På väggen framför Jeftas dotter stod klavéret, ännu uppslaget, efter det Britta spelat psalmen till den vanliga morgonandakten. Mellan fönstren stod den långa soffan och framför denna matbordet. Äfven här fanns en klocka i fodral. Ett litet bord vid öfre fönstret var de båda systrarnas arbetsplats, då de ej föredrogo det rymligare matsalsbordet.

Fru Beck satt öfverst i den långa soffan. Spinnrocken fick denna morgon hvila. Roos' Betraktelser låg ännu uppslagen på bordet. Professorn, som alltid själf brukade förrätta morgonbönen, satt en stund kvar hos de sina, som vanligt i familjens sköte rökande sin lilla morgonpipa.

De båda systrarna sysslade redan med sina arbeten; Annette broderade ett skomönster i tambursöm, och Britta höll på att måla i akvarell. Pikas, den gula raphöns-hunden, Brittas trogne följeslage, låg och sträckte sig i kaminvärmen.

Oaktadt solskenet låg det en underlig tung stämning öfver rummet denna morgon. De båda unga flickorna sågo icke upp från sitt arbete. Fru Beck satt tyst och liksom fördjupad i mörka betraktelser. Med en suck steg hon slutligen upp för att å en liten på snören hängande vägghylla med andaktsböcker hämta sin tröstekälla, Scriver's Själaskatt. Ett ovanligt strängt drag hvilade öfver hennes alltid allvarliga ansikte, som, ännu vackert, i ungdomen måste hafva varit skönt. Dragen voro fina och regelbundna, näsan ej liten, men ädelt formad, jämna mörka ögonbryn öfver stora gråblå ögon, hvilkas långa mörka frans föll ned på kinden; pannan var bred och låg med ännu glänsande mörkt buckligt hår, delvis doldt under en hvit veckad mössa. Själfva ansiktets fint aflånga form gaf det något förnämt. Till gestalten hög och välväxt, skulle fru Beck ännu hafva varit en mycket intagande kvinna, om ej just detta drag af underlig sluten resignation och ett allvar, som stundom var bittert, ofta strängt och oböjligt, gifvit henne ett dystert och nästan hårdt uttryck.

Och detta förmildrades ingalunda af den djupa religiositet, hvaraf hon var genomträngd.

Den brustna ungdomsdröm, hvarom Lycka hört sin moder tala med fru Tegnér, hade till en början drifvit henne in i den lilla kretsen af lundapietister. Och ehuru hennes man, den i full verkningskraft stående prosten Schartaus vän, hade fått henne mer och mer öfver till sin riktning, behöll hon dock pietisternas gudeliga talesätt samt hade af Schartau förnämligast tillägnat sig den

rigorösa världsförsakelse, som äfven hos honom var ett drag från hans tidigare anslutning till pietismen.

Hustruns af sistnämnda åskådning färgade hvardags-språk öfverensstämde icke med hennes mans uppfattning af hvad som var religiöst värdigt. Men det var endast i mycket undfallande form han någon gång inlade reservation däremot. Med stilla tålmod bidade han, att den mörka dysterheten hos den älskade hustrun skulle öfvergå i ett mera sansadt och fridfullt väsen.

Ännu väntade han förgäfvets därpå. Tvärtom tycktes fru Becks religiositet år efter år skärpa strängheten i hennes uppfattning af de så kallade »världsliga tingen».

Hon var för öfrigt vida berömd både för sin välgörenhet och sitt deltagande för alla sjuka samt såsom utmärkt husmoder; hon räckte till för allt och alla, och i professor Becks hus fanns lika godt utrymme för fattiga studenter som i professor Livii eller Tegnér's eller andra akademilärares.

Britta, som märkte, att modern denna morgon, trots den uppslagna boken, icke läste, och förvånades öfver att finna henne så ovanligt förströdd, såg upp från sin målning.

Hon mötte moderns blick, som nu var fäst på henne med ett egendomligt halft forskande uttryck.

»Ha ni läst edra kapitel i dag, flickor?» frågade hon, i det hon fixerade Britta.

»Ja visst, söta mamma, det göra vi ju alltid.»

»Och hvar äro ni — du Annette?»

»Jag läser» — Annette tvekade ett ögonblick — »jag läser Esters bok», tillade hon hastigt.

»Och var du inte nyss i profeterna? Annette, huru ofta har jag icke varnat dig för detta lättsinne, sagt dig, att Guds ord måste läsas i följd, om det skall kunna ha kraft att bevara ditt svaga hjärta från synd! Vaker, vaker och beder i dessa onda tider. Frestaren går omkring på gator och torg i de grannaste uniformer. Men näpsas skall han, och näpst har han blifvit, såsom på denna syndens bal i går —»

»Hvad menar du med det, Maja?» sade professorn, tagande pipan ur munnen.

Han var en medelålders man med långlagdt ansikte, något stränga drag, men med solvarma bruna ögon under de smala brynen. Den af i förtid grånadt glest hår omgifna höga pannan täcktes af den så mycket brukliga sidenkalotten. Hans dräkt utmärkte sig för den alltid med synnerlig omsorg knutna hvita halsduken.

»Jo, när pigorna i går afse voro nere i kryptan att hämta vatten ur Kraftsbrunnen, så sågo de, att studenterna tågade till Malmens för att drifva bort officerarne och göra rent hus på denna fåfängans gudlösa tummelplats. De lära särskildt ha afstraffat unga Löwenschiöld; unga Livius lär ha huggit in bland dem med dragen sabel, och kandidat Falck lär ha anført dem —»

»Det vore olikt Kurt», sade Britta lågt.

»Kantänka det», sade modern skarpt. »Mamsell *Disputantia* tager unga kornettens parti! Liksom inte Kurt

Livius vore en fullt ut så lättsinnig och obetänksam person som en hvar annan officer —»

»Si si», sade nu professorn i lugnande ton, såsom alltid, när hans hustru fördömde militärerna, för hvilkas lidanden och tapperhet under de senaste åren han hyste varma sympatier. »Si si, inte var det just någon dans på rosor de hade i Finnland för fyra år se'n, och den, som sannolikt snart nog väntar dem, blir helt säkert ganska serieus —»

Britta såg hastigt upp. Under moderns bittra ord hade hon suttit orörligt lutad öfver sitt arbete, medan den lifligare Annette oroligt flyttat sig på stolen. En strimma sol föll just öfver den yngre systemns askblonda nacke och bröt sig i skimmer mot det högt uppfästa glänsande rika håret.

»Men gärna skulle jag vilja få litet bättre besked om det här balspektaklet. Pigskvaller är ingen nog tillförlitlig källa. Visst är unga Löwenschiöld en stursk herre, men Kurt Livius förnärmar ingen, hur modig och oförskräckt han än kommer att bli i fält, och det snart nog, fruktar jag, stackars gosse. Einar Falck däremot trodde jag inte om att så snart åter förglömma sig. För att vara en ung man, som ämnar ingå i det heliga prästämbetet, är han för mycket begifven på att deltaga i allt möjligt studentkrakel —»

Nu var det Annettes tur.

»Men pappa, kandidat Einar har då aldrig gjort

något annat än att ett par gånger bistå några öfverfallna studenter — aldrig har han själf börjat något tumult —»

»Si si, barnet har nog rätt i det. En blifvande Herrans tjänare bör dock taga sig till vara äfven för skenet. Men är inte Göran hemma, så vi kunna få bättre reda på saken? Har han inte synts till än i dag?»

»Jag skall be gamla Dortha höra efter», sade Annette hastigt, glad att få en förevändning att slippa undan.

»Har Kurt gjort det, så har det varit för Löwenschiölds skull», sade Britta tankfullt, »Lycka är ju eller blir snart förlofvad med honom —»

»Hvilken dårskap!» utbrast fru Beck. »Att föräldrar kunna samtycka till något sådant, det öfvergår mitt förstånd. Ty förrän någon af mina döttrar finge ingå ett så allvarligt förbund med någon af dessa världsligt utpyntade män, förr önskade jag henne —»

»Maja, Maja», sade professorn ogillande. »Du dömer för strängt. Och du kan för öfrigt vara lugn för dina flickor. De ha icke någon kornettfjäril i tankarna, eller hur, min lilla Britta —» sade han ömt, i det han lätt nöp sin äldsta dotter i det lilla rosenröda örat, »det har ju ingen fara?»

»Åh nej», svarade Britta i lugnt kylig ton och fortfor att måla, »det har ingen fara.»

Efter några minuter återkom Annette.

»Magister Göran är gången till sina informationer, säger Dortha», förkunnade hon.

»Nå, då går jag väl själf ut ett slag och lyss till —

Livius, som är rektor, vet nog bäst besked», sade professorn, i det han reste sig upp, satte pipan i hörnhyllan och lämnade rummet, följd af Pikas.

»I det världsliga huset trifs endast flärd och ytlighet», sade fru Beck; »huru skall en kristlig ungdom kunna uppväxa där? För öfrigt trodde jag, att Lycka skulle vara professor Levanders fiancée. Hur världsligt sinnad han också är, så erbjuder åtminstone hans stadgade ålder någon soliditet.»

»Men mamma, han är ju dubbelt så gammal som Lycka», invände Britta, »och hon tycker alls inte om honom.»

»Min dotter må veta», sade fru Beck, »att i en äktenskaplig förening en mans ålder betyder alls intet. Denna så kallade ungdomskärlek, huru ofta är den icke en köttets begärelse, som långt hellre bör med allvar bekämpas; ty huru ofta bryter den icke ned människan för lifvet», mumlade hon i en egendomlig ton. »Det är den äldre, aktade, stadgade mannen», fortfor hon, »i hvilken en kvinna skall söka sin make. Sen ej till det utvärtes är, utan sen till den tro, som bor i hans själ! Som t. ex. denne fromme pastor Böök, denne nitiske andans man, denne sanne Herrans tjänare! Lycklig den mor, som i den mannens vård får öfverlämna sitt dyra barns välfärd! Och jämför så honom med denne ovärdige unge Falck! Slagsmål och nöjen, skrifva vers och sjunga denna världens visor — är detta passande för en man, som vill

ägna sitt lif åt det prästerliga kallet? Så handlar en andlig vettvilling».

»Men mamma», svarade nu Britta åter, sakta och lågt, »kanske kandidat Falck ändå inte är så yttlig, som det säges.»

Hon hade märkt, att Annette vid pastor Bööks namn blifvit helt blek och att hennes ögon stodo fulla af tårar.

»Mamsell *Disputantia* tyckes vilja träda i harnesk för alla stadens bonvivanter, det tänker jag, det», sade fru Beck i samma skarpa ton, i det hon åter drog boken till sig och började läsa halfhögt för sig själf:

»Hvad är väl denna tidens världs själfsvåldiga och uppsåtliga synder annat än ett affall ifrån Gud och en djäflatjänst? Huru få äro icke de, som lefva i daglig ånger och bättring och döda den gamla människan med hennes syndiga lustar! Döpte kristna äro ateister och bespottare; döpte kristna äro svärjare, skändare, bedragare, äro stolta, präktiga, öfverflödiga och älska vällust mer än Gud; de hafva så mycket att göra med sina nya manér, kläder, peruker, prydnader och annat narrverk, att de sin döpelseklädning för längesedan förgätit hafva.»

De båda unga flickorna sutto tysta och förstämnda. Moderns dämpade röst ljöd för dem aflägsset och främmande, liksom ett bud från en solfattig, mörk värld, för hvilken de i sitt innersta fasade. Denna känsla var dock hos Annette ännu omedveten, snarare en instinktlik rädsla för något skrämmande och skräckfullt; hennes veka, lätt kufvade och osjälfständiga natur hade icke vågat resa sig

till så att säga andligt nödvärn, hade ej ens vågat beträda reflektionens väg. Hon böjde sig alltid med ängslig lydnad för moderns stränga bud, skenbart åtminstone, men dristade sig dock att i smyg, om så lyckligt kunde erbjuda sig, smaka en eller annan förbjuden frukt i form af en insmugglad roman, en liten promenad med Einar Falck eller dylikt. Hennes bäfvan för upptäckt var dock alltid mycket stor, och hon tog gärna sin tillflykt till en liten sväng från sanningen, om hon därmed kunde afvända den moderliga vreden.

Hennes lilla förskrämda barnsliga ansikte, med de oskyldiga blå ögonen och de röda runda kinderna med deras lilla grop, där »amoriner lägga sig», som Einar Falck beundrande brukade säga — allt var rörande täckt och hade ofta bevekt fadern att träda emellan.

Det var detta uttryck af barnslig fruktan och hjälplöshet, som nu förmådde Britta att komma sin syster till hjälp, rädd som hon var, att denna skulle gifva luft åt sina tårar och därmed ytterligare förtörna den i dag mer än vanligt stränga modern. Britta var skarpsinnig nog att sätta dennas irriterade sinnesstämning i samband med balen och beslöt sig för att ej vidare motsäga henne.

»Du har visst glömt dina dufvor i dag, Annette», sade hon halfhögt, »se, hur oroliga de titta fram ur dufslaget, du får nog ge dem mer mat än vanligt, när det är så kallt.»

Annette såg ut; det ryckte en smula omkring de mjuka läpparna, som nu hade ett litet drag af sorgsen-

het, och solen, som stack henne i ögonen, kom tårarna att rinna ner på kinden. Hon smög sig sakta ut, och en liten stund därefter hördes från kökstrappan hennes klara röst locka på dufvorna, som flaxande flögo ned för hennes fötter, medan hon med fulla händer öste ut ärter öfver snön.

En främmande persons inträde på gården skrämde upp dufflocken. Den flög förbi matsalsfönstret och gjorde en lof i den klara vinterluften. Man hörde någon tilltala Annette, som svarade.

»Det är Riken Kvistman», sade fru Beck och slog ihop sin bok. »Nå, nu få vi veta, hur allt gått till i går!»

»Frid i Gudi, min goda professorska», hälsade den inträdande, en äldre lång och mager fru med mörkhyadt ansikte och en påfallande senig och brun hals. »Jag kommer bara på ett enda ögonblick, en liten titt inom i förbifarten — inte så brådt, säger min goda professorska, sitta en stund? — Nånå, bara en enda liten momang.»

Britta smålog. Hon visste, hvad fru Kvistmans lilla »momang» betydde.

»Se, Herrans vägar äro underliga», började nu denna, sedan hon lossat sin kappa och satt sig bredvid fru Beck i soffan. »I allt spårar man hans underfulla ledning. Som jag en gång talte om för fru professorskan, nöta mina gossar så horribelt fort ut sina skosulor, helst nu i kane-tiden. Och skorna hos skomakare Green, han med den högskaftade stöfveln på skylten i lilla Grynmalarestretet,

äro så dyra. Och så bad jag Herren utan återvändo, att han måtte leda mina steg till en billigare skomakare. Och se, när jag i dag var nere i fettbodarna för att köpa en hårsikt, tittade jag i förbifarten inom i Lindskogens bod och tänk, min goda professorska, de hade just fått hem en sändning varor från Adrian och Hägg i Malmö — de finaste garner, både kamelgarn och sysilke, och spansk anjovis i glasburkar och ryska talgljus och mycket annat, men också ett parti dubbelbottnade stöflar, 24 skilling billigare på paret än hos Greens. Kan man inte häri spåra Guds finger? Hvilken underbar bönhörelse! Inte sant, min goda professorska?»

»Ja, det var underligt», sade fru Beck torrt. Hon ville ej i Brittans närvaro yttra sin egentliga tanke om denna uppfattning af Guds finger. Men Britta kände modern.

»Och för att tacka och lofva Herran för denna hans nåd mot dess tjänarinna gick jag inom i domkyrkan, där pastor Böök ju hvar torsdag har sin morgonbön — min goda professorska har inte varit där i dag? — Så, inte! — Och inte mamsell Britta eller lilla mamsell Annette? — Inte heller det, hm, hm» —

»Vi gå i morgon till prostens katekisation», svarade fru Beck på samma torra sätt; »jag tycker för öfrigt också mycket om pastor Böök», tillade hon hastigt.

»Ack ja, han är då för visso en sann Guds man! Huru allvarligt talar han ej till syndares samveten — huru ljunga ej Guds straffdoms ord från hans läppar — huru

böra ej den onda världens barn bäfva och skälfva för den Guds vrede, som talar ur honom! — Och man frestas ej att förföras till känslösam rörelse af hans åsyn, ty vacker är han inte, det måste man erkänna, min goda professorska.»

»För vår Herre är ett fagert anlete intet, fru Kvistman», sade fru Beck litet misslynt, »och att pastor Böök inte har utseendet för sig, förringar icke hans värde såsom själasörjare.»

»Min goda professorska talar så sant, så sant, ty ett fagert anlete frestar ofta till världsligt sinne — just hvad jag sade, då jag hörde talas om unga Falckens bedrifter i går kväll.»

»Nå?» sade fru Beck med en viss ifver och flyttade sig närmare sin gäst. Britta lyssnade utan att se upp.

»Jo se, min goda professorska har väl hört om det stora slagsmålet? Ja, jag kan tänka det. — Ack ja, vore inte studenterna sådana ogudaktiga sällar, så skulle man tro, att de blifvit utvalda att tukta denna öfvermodiga hop, som i går arrangerat bal hos Malmens. Unga Falck anförde ju studenterna, han lär ha varit ganska berusad samt med sabel i högsta hugg störtat in bland balsällskapet.»

»Det tror jag ändå inte unga Falck om — lättsinnig och obetänksam är han nog, icke sådan, som det en blifvande Herrans präst anstår, men berusad har jag aldrig hört honom vara.»

»Köttet är svagt, köttet är svagt, fru professorska; jag

vet alltsammans från bästa håll — af professor Livii piga, som jag mötte inne hos Lindskogens och som hört det i går kväll, då hon var ute, se'n fru Livius och mamsell Lycka farit till balen. Mamsell Lycka, ja — hon lär ha kastat sig framför löjtnant Löwenschiöld, när unga Falcken högg in på honom, och då rusade kornett Livius fram, och om inte blod blef utgjutet, så är det en underbar skickelse.»

»Nej, nej, min bästa fru Kvistman, så farligt är det säkert inte, men något rysligt måste ändå ha händt, ty Herrans straffdom hvilar öfver de ogudaktiga. Gå, Britta, in till pappa och lyss till, om han kommit hem!»

V.

Annette hade en djup förskräckelse för fru Kvistman. Hon visste, att denna vid hvarje tillfälle på ett menande sätt höjde pastor Böök till himlens skyar, medan hon sade allt ondt om Einar Falck.

Hon smög sig därför upp på Brittas och sitt rum att där afvakta den gamla talträngda enkeprostinnans af-tågande. Att detta ej skulle bli så snart, det visste hon af erfarenhet.

De båda systrarnas rum låg i andra våningen af det gamla klostertornet. Det hade en djup fönsternisch och hvälfdt tak. Synbarligen hade det i gamla dagar varit en munkcell. Nu stod i ena hörnet en grön kakelugn på låga träben. Flickornas med blommigt kattun klädda utdragssoffa, hvori de båda sofvo i syskonbädd, en stor bukig byrå med mässingsbeslag och grå marmorskifva, samt öfver denna en lång smal spegel, infattad i guldlister och svängd i öfre kanten, detta var jämte några stolar rummets förnämsta utstyrel.

För öfrigt fanns det ett bord med Brittas ritsaker och Annettes sybåge, en liten bokhylla, liknande den som hängde i matsalen, hufvudsakligen innehållande andakts-

böcker, men också ett häfte »Nordiska sånger», Angelinis »Historiska handbok för fruntimmer» m. fl.

Annette gick mycket nedslagen fram till fönstret. Snön, som höljde hela trädgården nedanför, var bländande i solskenet. Det gjorde ondt i ögonen. Suckande vände hon sig inåt rummet, gick bort till byrån och öppnade sin »lönlåda», en liten hemlig sidolåda, som var hennes. Den kunde icke låsas, men hon visste, att ingen tittade i hennes gömmor.

Hon framtog några fullskrifna pappersblad, ofta lästa, som det syntes. Tankfullt stirrade hon på dem, till dess tårarna åter började tillra utför hennes rosiga kinder.

»Einar, Einar», hviskade hon, »inte är det sant, allt det stygga de säga! Nej, det är det inte! — Einar gör intet sådant. Einar är intet syndens barn, som de påstå; han är inte lättsinnig och ogudaktig, han är trofast och vacker och — jag håller så mycket af honom —»

Hon kysste pappret, som hon höll i handen.

»Och så snillrik han är, nästan som själfva Tegnér — ja mycket, mycket mera, ingen skrifver vers så som Einar.»

Hon bläddrade åter bland pappren.

'En aftonsuck för Henne' stod det på ett af bladen, 'tillägnad demoiselle Annette'.

'Kyssen' stod det på ett annat:

»En kyss, en kyss
är inseglet på kärlek och tro,
hur härligt där kyssarna bo —

åh, den Einar! Tänke sig att mamma finge se det här!» sade Annette för sig själf, brydd och rodnande, men ändå road.

'Den sökta' stod det på ett tredje blad. Annette började läsa poemet, vers efter vers, till hälften utantill, medan de vackra ögonen så småningom återfingo sitt glada uttryck och det unga ansiktet erhöll sitt vanliga lugn:

»Hvem är den hulda, som en dag förskönar
mitt sångarlif i någon hyddas frid — — — —

— — — — —
som med sin kärleks rikedom belönar
hvar dyr försakelse, hvar manlig strid?

— — — — —
Hon med det öppna anletet, som talar
om allt det goda hennes hjärta när,
med ljusfullt ögonpar, hvars blick hugsvalar,
så ljuft, som om guds ord stod skrifvet där,
med rosenläppar — — —

Det här skall vara demoiselle Annette», sade Annette halfhögt, i det hon bortlade pappren och tankfullt, liksom pröfvande, betraktade sig i spegeln.

Plötsligt fick hon en idé. Ögonen logo gladt. Hon letade fram ur lådan en liten aflång bok, bunden i nu urblekt grönt siden med en förgylld rococco-arabesk kringpärm. 'Früentimmers-Almanack jämte nya Contradans-tourer för innevarande år 1785 samt Idéer vid ny Tambour Syning', stod tryckt på framsidan.

Annette hade en gång, medan Britta var i Stockholm, funnit denna lilla bok i sin mors gömmor.

En dansbok! I mammas låda!

Hon hade knappast velat tro sina ögon. Men så såg hon på årtalet — mer än 25 år sedan! Då mamma var en ung flicka — jäså, hon dansade då!

Detta hade gifvit Annette mycket att fundera öfver. — När mamma kunde dansa, då hon var ung, hvarför skulle inte Annette då också kunna få göra det?

Tanken, en gång väckt, kom ständigt tillbaka.

»Nya Contradansar» — de voro nog bra gamla nu. Männe man dansade dem än? Hon hade en gång frågat Lycka, med den likgiltigaste uppsyn i världen, men glödande af nyfikenhet.

»Contradansar? Jo, det må du tro», hade Lycka svarat, »dem dansar man med sin allra hjärtans kär! Ty den dansen varar en evighet — kort som en minut. Men under den minuten hinner man säga hvarandra en hel del — mellan turerna, ser du, bakom solfjädern, så här! Men hvad förstår du dig på det, lilla Annette?»

Jo bevars, Annette förstod mycket bra. Så fort hon kom hem, hade hon smugit sig till att noga studera 'Früentimmers Almanackan'. Hon tänkte sig in i alla contradansens turer; de hade så lustiga namn, tyckte hon: Belle Caroline, Printzen af Holstein, Gustaf den 3:dje, L'embarquement des Françaises — denna sista tur hade intresserat henne mest. Hon hade i sin lilla klosterkammare där uppe i tornet lärt sig chassera, göra

pousette, figurera m. m., hon hade 'dansat om' med sin inbillade kavaljer, gjort 'scene' och 'ronde' och slutat med en gracieuse 'allemande', tills hon snurrat sig alldeles röd och yr i hufvudet.

För vidare utbildning hade Lycka med stor belåtenhet dragit försorg. En liten solovals där uppe i klostercellen, när tant Maja var ute och de spinnande pigorna inte kunde höra det, måtte väl Annette få roa sig med, tyckte denna.

Och till slut förstod Annette att sväfva på tå, med yttersta fingerspetsarne behagligt hålla upp klädningskjolen vid båda sidor, kort sagdt, att föra sig i dansen så täck och lätt, som vore det Lycka själf. Denna solodans förblef också hennes käraste nöje, men inte ens Britta visste något därom.

Äfven nu fattades hon af danslusten. Hon genomgick först efter boken de invecklade och i flera positioner indelade hälsningsceremonierna. Hon bugade sig djupt:

»'Vågar man anhålla om äran af denna långdans', säger kandidat Einar.

'Med största nöje, så vida den dansen är ledig', svarar demoiselle Annette med nådigt behag.»

Här gjorde hon en djup nigning med fötterna i kors.

»'Förstår demoiselle Annette också att dansa 'madame Hebbe', säger kandidat Einar.

'Jag tror kandidat Einar är dum som frågar', svarar demoiselle Annette.

Nu stora rondan!»

Annette sväfvade sirligt genom det lilla rummet.

»Så går första paret emot *vis-à-vis*-paret och gör *pas de rigadon* och helt kors; så gör cavallieren — det är förstås kandidat Einar — *dos à dos* med damen — demoiselle Annette naturligtvis — och så passar cavallieren på att vända hufvudet mot damen och hviska: 'En kyss, en kyss är den skönaste gåfva jag vet' — 'äh fy, kandidat Einar, det är intet artigt raljeri', svarar demoiselle Annette och dansar bort.

'Nej se, demoiselle Annette har utbrutna silkesstrumpor' —»

Annette sträckte fram sin ena fot, men vid dessa sista halfhögt uttalade fingerade repliker rodnade hon starkt, smått förlägen öfver sig själf:

»Ack, kandidat Einar!

Nog vet du, att jag trogen är
mot den, som är mig, ack, så kär.

När du mitt hela hjärta har,
är intet för en annan kvar!»

småsjöng hon, fullkomligt tröstad efter morgonens förtreter, gömde åter sitt dyrbara hittegoods, mammas dansbok, i lådan och begaf sig ned för att lyss till, om »skvaller-nötet», som hon kallade fru Kvistman, ännu vore kvar.

* * *

Annettes lilla hemliga kärlekshandel med Einar Falck hade hittills inskränkt sig till en och annan förstulen

promenad, då han af »en händelse» mötte henne på någon enslig och folktom gata. Och inte kunde någon förtänka dem, att de då ibland af ren tankspriddhet förlängde promenaden till den ensliga St. Petri kyrkogård på Bredgatan. Den var mycket gammal. Längs den låga skiffertäckta stengårdsgården, som inhägnade den, växte en rad täta kastanjer, och en yppig vegetation af hundkåx, körfvel, svalört och ranunkel omgaf de åldriga grafstenarna med deras af sol och regn urblekta prydnader och inskrifter samt trängde sig mellan remnorna på de sönderfallna monumenten.

För de båda unga lefnadsfriska människobarnen hade denna plats dock intet dystert eller afskräckande. För dem var lifvet fullt af löftesrik tjusning, och ehuru de ännu icke växlat ett ord om ömsesidig kärlek, voro de dock båda fullt medvetna om, att tjusningen låg just i att vara hvarandra så nära, att vid promenaden i de smala gångarna snudda emot hvarandra, att då och då växla ett förstulet ögonkast.

Ofta hade Annette af Einar fått dikter, antingen öppet tillägnade henne själf eller också med någon lätt genomskinlig dedikation. Öfver dessa var hon ytterst stolt. Det var dem hon förvarade i sin »lönlåda» och läste om och om igen, hvarje gång hon behöfde trösta sig öfver moderns tal om pastor Böök.

För denne hade hon djup motvilja. Han var hjälppastor hos prosten Schartau, af samma pietistiska riktning som fru Beck, men han hade slutit sig till kretsen kring

den nya stjärnan, enär han trodde detta gagneligt för sin befordran. Han hade förstått att fullkomligt vinna fru Beck; och på sitt inflytande öfver modern grundade han sin förhoppning att kunna nå sitt syfte med hänsyn till någon af hennes vackra och i en framtid så rika döttrar. Att den stolta, tillbakadragna Britta aldrig skulle bli fru Böök, det insåg han snart. Men så mycket större hopp hade han däremot om den lilla fogliga Annette. Att hennes far icke hyste egentlig sympati för honom, bekymrade honom ej så mycket. Han litade fast på fru Majas bistånd och ansåg det i hög grad ligga i hans intresse att oförmärkt stärka henne i den pietistiska uppfattningen, under sken af att dock följa Schartau.

Annette hade, som sagdt, en intensiv skräck för denne sin beundrare. Hon fann honom obehaglig och ful, rödhårig och fräknig som han var, med ljusa, i regel uttryckslösa ögon och alltid ödmjukt leende med sin breda mun. Hon hade dock märkt honom se ond och stygg ut, när han trodde sig obeaktad. Han var mycket ofta på besök i hemmet och hade mer än en gång sett Einar sitta bredvid henne och hålla hennes mönster, då hon sydde i sin båge. Det var vid dessa tillfällen hon observerat den stygga minen i hans ansikte.

Äfven Einar Falck brukade en och annan gång besöka professor Becks familj. Hans fader hade därom anhållit; han var en fattig komminister uppe i Småland och en professors ungdomsvän.

Denne senare var, ehuru schartauan — ett namn, som

ännu ej kommit i bruk — dock af naturen en gladt anlagd man. Hans flärdfria redliga väsen ingaf starkt förtroende och gjorde honom allmänt afhållen både inom den akademiska lärarkretsen och bland ungdomen. Han kunde stundom vara helt skämtsam och jovialisk och såg gärna glada människor omkring sig. Hans vetenskap kräfde visserligen det mesta af hans tid, men han fann dock alltid en stunds ledighet att då och då uppfriska sig i salen bland de sina. Han var matematiker och ansåg denna vetenskap vara den förnämsta af alla, ehuru han visst icke var blind för vare sig naturvetenskapens eller språkforskningens betydelse.

Professor Beck var därjämte en ifrig schackspelare, och han fann sig sällan bättre till mods, än då han fick ett parti med Einar Falck. Denne hade just för den skull förvärfvat stor skicklighet i det fina spelet: han tyckte sig därigenom så godt som strida för Annette.

Einars käcka glada väsen hade gjort honom till en verklig favorit hos professorn, som kallade honom »glädjones son», men dock ogillande betraktade hvad han ansåg vara ett otillbörligt lätsinne hos en blifvande präst, nämligen Einars svärmeri för Schleiermacher och Novalis, men framför allt hans ifriga deltagande i hvarjehanda sällskapsnöjen i staden, det rykte han förvärfvat som slagskämpe samt att han påstods med verklig passion besöka den så illa kända »biljarden».

Einar Falck var en ung man af omkring 20 års ålder. Redan som fattig småländsk skolgosse hade han utmärkt

sig för lysande begåfning och hörde till dem, som blifvit »konditionsstudenter» vid tio år. Det hade varit professor Livius, som gått i borgen för att han för framtiden skulle ägna sig åt bokliga ämnen. Allt sedan hade han, som sagdt är, haft ett hem i dennes hus. Men äfven andra professorer hade intresserat sig för honom; Tegnér fann hans poetiska anlag lofvande, och minst en gång i veckan var han till middag i dennes hem, där den vänliga, hurtiga fru Anna gladt ordnade och styrde, medan hennes berömde make å sin sida mest dvaldes i sina grekiska studier eller sin rika diktvärld. Einar var emellertid en af de unga studenter, som han varmt uppmuntrade.

Einar Falck gjorde i sannning skäl för det namn, »Leo Smo'andiensis», hvarunder han gick i den Liviiska familjen.

Han var en verklig kämpagestalt, en af de starkaste, som någonsin funnits vid universitetet. Hans yfviga mörka hår stod som en lejonman omkring hans kraftigt hvälfda panna; han hade frimodiga bruna ögon och ett öppet, ärligt ansiktsuttryck. Han var känd såsom »de svages» försvarare. Ty upprepade gånger hade det händt under de ofta påkommande drabbningarna mellan studenter och handtverksgeäller, att han blandat sig i leken, ställt sig framför de svagaste och minsta af studenterna och i ett nu gifvit striden en ny vändning. Men han var aldrig bland de anfallande och yppade ej heller någonsin kif hvarken med kamrater eller med de borgerliga yrkenas ämnessvenner.

Högt omtyckt var han bland studenterna och hade med sitt blotta ord lyckats afvärja mångt mindre välbetänkt studentupptåg.

Och dessutom var han studenternas »egen» poet! Visserligen bodde skaldernas furste, den oupphinnelige, den oöfverträfflige, i de unges midt. Men det låg dock en viss storhet i att ha en *egen* diktare, som kunde besjunga studentens alla fröjder och sorger samt förhöja stämningen vid de hopsalade punschbålarna å nationsfesterna. Det var alltid Einar Falck, som skulle skriva kvädet till inspektor, hvilken nation denne än månede tillhöra; och äfvenledes till inspektors fru, när man på ofvannämnda nationsfester höjde ett vivat för kvinnan. Det var Einar Falck, som skulle hjälpa den kärleksranke med ett älskogskväde, den födelsedagsuppvaktande med en gratulationsvers.

Och dessutom imponerade han ej endast genom sin kroppsstyrka och sin begåfning; äfven såsom idrottsman var han ett strå hvassare än andra studenter. Han var oupphinnelig på skridskor; med sina dubbelrandade stålskor tog han de djärfvaste språng; han kunde hoppa »sex alnar i längd och två i höjd» utan att falla. Han simmade utmärkt och vandrade om somrarna hvar dag till Kjellby att bada. Liksom Kurt Livius var han en af Lings bästa lärjungar på fäktsalen och stod synnerligt väl äfven hos denne lärare.

Det väckte just ej någon förvåning, när den glade Einar Falck plötsligt förklarade sig skola välja den präs-

terliga banan. I dessa prästmedicinens tider kunde man med lätthet förena hvilket kall som helst, både läkarens och naturforskarens, med en prästerlig bisyssla, som gaf en välkommen löneförhöjning i form af prebendepastorat eller något dylikt.

Både hos Livius' och Tegnér's fann man det därför helt naturligt, att unga Falck, som ju redan visat prof på en viss värtalighet, valde denna så vanliga utväg att snartast möjligt få ett någorlunda gifvande lefvebröd.

Ty på den rent akademiska banan var detta skäligen magert.

Inom schartauanska kretsar däremot omtalades Falcks beslut med mycket ogillande. »Endast den, på hvars hjärta den Helige Ande verkat sitt nådeverk, kan äga kallelse till det Heliga Predikoämbetet. En hvar, som famlar omkring i villfarelsens skymning, är därtill ovärdig.» Detta var prosten Schartaus egna ord vid ett af de få tillfällen han besökt professor Becks och där sett Einar. Denne hade fått höra detta och vid ett tillfälle yttrat till fru Beck, att endast *en* kunde ransaka hjärta och njurar; han för sin del trodde, att ej ens prosten Schartau fått Guds kastoskofvel i sin hand.

Till detta hade fru Beck med mycket allvar svarat:

»En hvar, som lefver kvar i syndatjänsten, står utanför nådeinrättningen, det har prosten själf sagt, och 'efter deras gärningar skall man döma dem', står det skrifvet. En slagskämpe och balkavaljer kan för visso icke vara väckt och helgad.» —

Einar hade af allt detta känt sig djupt nedslagen. Han kunde ej förneka inför sig själf, att det var Annettes barnsligt oskydilga ansikte, som mer än någon inre kallelse förmått honom att söka vinna rätt till kappa och krage. Han visste mycket väl, att han i prosten Schartaus hjälppräst, den »röde Böoken», som han kallade honom, hade en farlig medtäflare. Ingalunda till Annettes hjärta, ty det trodde han sig känna, ehuru ingen egentlig förklaring ägt rum dem emellan. Men däremot till hennes moders bevågenhet. Och ehuru han kände en innerlig tillförsikt om sin unga kärleks makt och rätt, bäfvade han dock för den viljestarka moderns inflytande öfver hans veka, lättskrämda lilla flicka.

»Annette, Annette», kunde han halft i kvidan utbrista, när han under långa ensamma promenader öfvertänkte sina utsikter och fann dem skäligen mörka, »har jag bara din kärlek, så skall du också själf hämta mod af den och för Einars skull vara ditt eget hjärta trogen.»

Han fattade fasta beslut att bli mycket, mycket allvarsam och stadgad, att gå hvar söndag i Klosters kyrka, att göra hvad det så än skulle vara för Annettes skull. Och i diktens form bad han för henne brinnande böner icke till den hämnande stränge Guden, men till »All Skönhets Fader»:

»Bevara henne: stäng hvar jordens smärta
från hennes bröst, från hennes stig.» —

Men mötte han sedan på hemvägen några kamrater, och dessa glädtigt ropade: »Kom med, Einar, kom med du Lundens glade fink — ty näktergalen är blott *en* — kom med, så gå vi bort till traktör Hellbergs och få oss en bål och en glad kväll!» — då följde han.

Annette, lilla demoiselle Annette, illa bevarar dig kandidat Einar för sorg och smärta!

VI.

Ofver Birgitta Becks hela väsen hvilade, trots hennes 18 år, något sällsynt inåtvändt, något oåtkomligt, kyligt, men på samma gång fast och tillitsväckande.

Man anade, att man stod inför en kvinna, en utpräglad, bestämd karaktär, som pröfvade och vägde. Man kände, att i denna unga själ stod en kamp, hvilken måste utkämpas i tysthet och ensamhet.

Och man misstog sig icke. Ty medan Britta ännu var endast ett barn, hade en inre tyst opposition hos henne gjort sig gällande, ej så mycket emot föräldrarnas stränghet i det dagliga lifvet som mot den lära och åskådning särskildt modern i henne ville inpränta.

Den dagliga aga hon och Annette erhållit som små hade hos henne väckt en dof fientlighet mot denna kristendom, i hvars namn hon och hennes lilla syster fingo ris för äfven en oskyldig liten glädjeyttring. Hennes natur var vida mera kraftig och mogen än Annettes; på egen hand hade hon tagit striden upp, visserligen ännu i tysthet, men med orubbligt beslut att komma till klarhet i de tvifvel och frågor, som allt starkare trängde sig på henne.

Redan innan hon för tre år sedan, femton år gammal, fick den bland hennes jämnåriga och vänner ovanliga lyckan att få resa till Stockholm, till sin där bosatta moster, hade hon börjat så smått, ehuru mera omedvetet, frigöra sig från de band och bojor, i hvilka hon kände sig andligen slagen. Hon tyckte, att världen den hon skulle undfly var helt vänligt och soligt lockande. Hon kunde ej hata den och kände sig maktlös mot den dragning den utöfvade på henne.

Men i Stockholm hade hon med sin moster fått gå i Karlbergs slottskyrka och höra den nye lektorn vid Karlbergs krigsakademi, Johan Olof Wallin, som alla talade så mycket om. Hos honom fann hon allvar, men äfven hög lyftning och poesi, och vid de tillfällen, då hon i familjesamkväm sett och hört honom, hade hon känt, att denne väldige talare, denne kristne allvarsman var äfven en den humana glädjens vän.

Och mot den bitterhet och fientlighet, som börjat spira inom henne, hade han ock gifvit henne vapen. Ty hon hade såsom sitt yttre lifs rättesnöre tagit de orden hon en adventssöndag hörde honom säga:

»I hafven bördor att bära, prof att uthärda; men vårs Herras Jesu Kristi tålmod räkner för eder salighet — — — I hafven omkring eder varelses, som påkalla eder ömhet, behöfva eder hjälp eller tröst, vänta edert deltagande och undseende — — Gud har anvisat eder, hvad I hafven att uträtta hvar i sin krets: uträtten det redeliga — spriden *trefnad, frid och sällhet* omkring eder.»

I dessa ord fann hon så att säga ett program för sitt dagliga lif, som tillfredsställde henne och åt detta gaf nnehåll.

Hon hade antecknat dem på främsta bladet i sin »Tänkebok», som hon kallade ett i rödt maroquin inbundet album, däri hon inskref sina älsklingsdikter och äfven införde ritningar och skizzer. Där hade hon afskrifvit »Svea», hvilken dikt, medan hon ännu var kvar i Stockholm, i handskrifna exemplar gått från man till man, öfverallt tändande en patriotisk hänförelse, som äfven mäktigt gripit hennes eldiga sinne.

Från den stunden var Tegnér för henne en helt annan, än den hon i hemmet blifvit van att anse honom vara. Han hade alltid af hennes moder framhållits såsom lättsinnets och världslighetens förkunnare i Lund, och den krets, som närmast slutit sig till honom och till hvilken också professor Livii familj hörde, hade hon alltid hört strängt klandrad och bedömd.

Hela hennes längtan hade en lång tid varit att få tala med och lyssna till Tegnér. Och detta hade också lätt nog gått för sig, då hon vid återkomsten till Lund, mycket emot moderns önskan, återknöt vänskapen med Lycka Livius. Denna var nämligen den store skaldens gunstling, och mer än en gång hade Britta blifvit indragen i det skämtsamma smågnabbet mellan Lycka och den snillrike Sveasångaren.

Men den patriotiska hänförelse, som värmt Britta, hade också kommit henne att reflektera öfver moderns

utpräglade antipati mot allt hvad militärer hette, och hon hade kommit till den slutsatsen, att hur flärdfulla och ytliga de än kunde vara, så kunde man dock lita på dem, när det gällde. Ty huru hade de icke kämpat, lidit och dött, när »strid var för Norden, när strid var för frihet, för barn och för maka»! Och när allt kom omkring, stod inte också *det* i bibeln: ingen har större kärlek än den, som låter sitt lif för sina vänner?

Men hon hade också af mostern, hvars glädtiga humör var så olikt fru Becks och om hvilken Annette i alla hänseenden så starkt påminde, fått en liten antydning om orsaken till moderns tunga lynne samt särskildt till hennes fientliga uppfattning af alla, som ägnade sig åt krigaryrket.

»Ty ser du, Britta», hade mostern en gång sagt, »min syster Maja var också glad och munter, då hon var ung flicka. Du är lik henne som ett bär af samma kvist, men hon var ändå aldrig så där småförståndig, ja, rent ut, söta Britta, så lillgammal som du. Det var lif och skratt och dans i flickan. Och vacker som en solskensdag. Och vår far var rik, som du vet — 'Landskrona kung' har du väl hört, att han kallades. Då var det annat lif i den staden än nu, må du tro. Vår far styrde allting — det kom rörelse i affärerna, skepp i hamnen, fullt af utlänningar på gator och i alla kontor, ja, man fick se både spanjorer och portugiser där. Och det var slädturer till Hven, när Sundet låg, ja ända till Köpenhamn, och det var baler och divertissementer. Och alltid fullt af unga löjtnanter och kornetter. Och alla fjäsade

för mamma. Så var det en, Rosen hette han, som det blef allvar af med. Men morfar ville inte ha en fattig kornett till måg. Men syster Maja var envis, hon har alltid haft en stark vilja, som du vet. Och så var det en slädtur en natt, ja, en trist historia. Men pappa hann upp dem och förde syster Maja tillbaka hem. Rosen fick sitt passe-port. Det var en sombre tid för stackars Maja. Hon skickades bort — till Lund, 'för att glömma'. Och det tycktes hon sannerligen ha gjort ordentligt. Ty hon kom hem förlofvad med din förträfflige far. Hvem skulle trott det! Men så var det också en annan Maja. Nu drog hon sig undan alla yttre nöjen och vanlig människoglädje, hvilket allt förr så fånglat henne, och jag fruktar, att hon understundom gått för långt i sin ifver med gudliga öfningar — ja, du känner nog till dem! —»

Jo, Britta kände dem! Hon tänkte med en känsla af beklämning på de långa långa »lästimmarna» i hemmet.

»Men så gick det öfver litet», hade mostern fortfarit att berätta — »och syster Maja blef liksom mera mänsklig igen. Fast bra sträng har hon alltid varit mot er, stackars barn! Därför var också jag så enträgen att få er hit upp. Men mer än *en* af er ville syster Maja inte släppa från sig. Och det får bli Britta, sade hon, styfsinnad och envis är hon — ja, det *är* du också, lilla Britta, hur söt och rar du än kan vara ibland — men på henne är jag ändå *säker*» —

Här hade ett nästan omärkligt leende krusat Brittas fina läppar.

»Annette däremot är så barnslig och lekfull; hon skulle bli alltför bortkollrad af det flärdfulla lifvet här uppe i hufvudstaden. Ja, så fick jag då dig hit upp, lilla tös, och glad är jag för det.»

Och den vänliga mostern hade hjärtligt kysst den unga flickan, hvilken, från spädaste åren ovan vid smekningar, med stark kärlek slöt sig till henne.

Men moderns historia, hur flyktigt antydd den än var, hade gifvit Britta mycket att fundera på. Rädslan för modern lämnade mer och mer plats för ett bättre förstående. Hvad hon måtte ha lidit! Hvad hon måtte ha kämpat! Hur kunde hon glömma — så snart! Och denna slädtur, denna mystiska, nattliga färd på Sundets is, hvad hade väl då passerat? Och denne Rosen, denne unge kornett, som var så fattig?

Ofta hade Britta grubblat öfver denne okände man, som spelat så stor roll i hennes mors lif. Men när hon ville försöka tänka sig honom, så var det en helt annan bild och en helt annan tafla som trängde sig fram för henne: hon såg sig själf och framför sig en högre, bredaxlad, smidig gestalt, ett ungt ansikte och guldbrunn hår, rikt och lockigt omkring en öppen panna, stora blå ögon, som sågo bedjande och fulla af ömhet på henne. Och hon tyckte sig höra, huru de friska vackra läpparna, skuggade af den gryende mustaschen, vekt hviskade: »Britt', lilla Britt'!» Eller såg hon det bara, när de tyst rörde sig?

Så kunde hon otåligt spritta upp ur sina drömmar

och gå ett slag oroligt öfver golfvet. Men allt sedan hon hört mosterns berättelse, hade denna syn ständigt återkommit, och med den äfven minnen från hennes egen barndom.

Det hade varit, som om hon på afstånd kunnat bättre öfverblicka den. Och det hade ju inte varit så uteslutande aga och andaktsböcker, tidig och sen kyrkogång och bibelläsning — det var också solsken i de minnena.

* * *

Huru lustigt hade det inte varit, då hon — och sedan Annette också — gick att lära läsa hos Skolmor, som bodde i Killesträtet. Hon måste skratta, när hon tänkte på gumman, som alltid om morgnarna brukade stå i mynningen af strätet och passa på den, som försummat tiden. Och då vankades det klatsch af riset, som Skolmor höll gömdt under förklädet. Huru ofta hade inte Britta tagit emot de smällarna i Annettes ställe, då de kommit för sent, emedan denna om höstarna nödvändigt velat plocka upp alla kastanjer, som fallit ner bland de vissna löfven på gatan!

Också Kurt och Lycka Livius hade gått hos Skolmor; men Kurt, som var fyra år äldre än hon, hade snart kommit i Schönbeckska skolan i Fiskaregatan. Med Lycka hade hon varit mycket god vän, och denna hade alltid haft så mycket att berätta om sin brors hjältedater i bataljerna mot gossarna från fattigskolan vid Klostergatan — drabbningarna hade vanligen ägt rum på åkern,

som skilde de båda skolorna. Och Kurt hade städse varit Schönbeckarnes korade anförare; han hade haft Carl XII till förebild: »en mot tio» lydde hans lösen. Och Britta hade alltid beundrat detta hans mod.

Och sedan hade Britta och Lycka och så småningom också lilla Annette tillsammans med Anna Kröger, Louise Faxe och andra jämnåriga kommit att gå i mamsell Holms skola i den gulmålade korsvirkeslängan, som var flygel till domprostgården. Men där hade det inte varit så lustigt som hos Skolmor. Mamsell Holm var mycket gudfruktig och sträng och hennes medlärarinna, mamsell Bergman, var ännu strängare och sjöng så gällt, att det gjorde ondt i öronen på småflickorna. En stor fördel hade Britta och Annette dock tyckt det vara, att då de förut fått gå ensamma med föräldrarna hvar söndag i Klosters kyrka och hvar fredag i katekisationen i domkyrkan att höra Schartau, så hade de nu fått gå tillsammans med hela skolan.

Särskildt hade det mycket slagit an på dem att om fredags morgnar vara med om katekesförhören. Att sitta tillsammans med alla väninnorna däruppe i domkyrkokoret, i den matta halfdager, som silade in genom fönstren långt bakom altaret, hade förefallit dem mystiskt högtidligt. Midt i koret hade den vördnadsvärde prosten brukat sitta med det silfverhvita uppstrukna långa håret, som lockade sig i nacken, den raka profilen, de mejslade dragen och de skarpa ögonen, hvilkas glans tycktes sprida sig öfver hela hans ansikte. Rundt omkring honom hade

alla barnen suttit och längre bort de äldre. Ofta hade man fått se både studenter och berömda akademiska lärare uppmärksamt och med djup andakt lyssna till Schartaus ingående och märgfulla utläggningar af den kristna tron. Schartau i koret, tänkte Britta nu vid mera mogen ålder, var en stormakt i Lund fullt ut lika mycket som Esaias Tegnér i auditorierna och vid akademien.

Men helst hade Brittans tankar dröjt vid de muntra kälkåkningarna på Helgonabacken, då hon alltid suttit bakom Kurt, som med aldrig svikande säkerhet fört kälken. Eller då de hade åkt kana tillsammans däruppe på karpdammarna! Hon mindes, hur Kurt hade lärt henne åka skridskor — hur hon hade vacklat och ropat och skrattat och hållit på att falla, och hur Kurt skyddande och hjälpande stödt henne och sagt: »lilla Britt', var inte rädd! Håll bara fast vid mig!»

De där friska vinternöjena hade hon och Annette haft lof att vara med om. Själva prosten hade ju ibland kommit ut med på isen och åkt skridskor. För honom hade de visserligen till en början varit litet rädda, men det hade snart gått öfver, ty han hade sett så snäll och vänlig ut och ofta pratat och lekt med dem. Och ibland hade det kunnat hända, att de allesammans fått följa med bort till den riktiga skridskobanan ute på väster, på den öfversvämmade åkern i Siemerska lyckan. Där hade alla de stora gossarna åkt; där var Göran Wickelius och där var Einar Falck, som var så skicklig, att själva prosten stannat för att beundra de snirkelar han skar i isen.

Göran Wickelius hade alltid gärna velat lära Britta åka; men då hade Kurt brukat bli ond och gått sin väg, eller också hade han hela tiden åkt med Anna Kröger. Och då hade Britta tyckt, att det alls ej var roligt längre ute på isen. Einar Falck hade däremot alltid tagit hand om Annette.

När flickorna efter dylika glada stunder hemkommit, rödblommiga och muntra, hade de aldrig fått bannor; ty prostens närvaro på isen hade i moderns ögon helgat detta nöje. Och deras far hade städse öppet yttrat sin belåtenhet med att hans små flickor sågo glada och krya ut och haft en liten oskyldig glädje. Han hade till och med ibland tagit dem båda två upp i sitt knä, liksom då de voro mycket små. Och då de på så nära håll sett in i hans vänliga bruna ögon, hade de alltid förlorat respekten, tagit honom om halsen, dragit af honom kalletten samt kysst och klappat honom.

Detta hade han brukat kalla sina »ras-stunder» — men de hade sällan kommit på, när modern var inne.

I själfva verket hade småflickorna fattat en viss tillgifvenhet för prosten Schartau, personligen dock att märka. De funno honom i verkligheten alls icke så farlig, som han var, när andra talade om honom eller åberopade sig på honom. Men i hemmet hade de dock allt jämt varit mycket rädda för honom, ty de visste, att det var enligt hans inrådan som de så ofta fingo ris och som de skulle åse hvarandras afstraffning. Och att se Annette gråta och skälfva, se, hur hennes lilla hvita kropp fick

röda märken, detta hade Britta tyckt vara mycket värre än att själf få ris. Hon skulle gärna hafva tagit alla slagen i Annettes ställe. Och aldrig hade en klagan undfallit hennes läppar.

Som de båda systrarna ägde talang såväl för musik som målning, hade föräldrarna låtit dem få särskild undervisning häri.

Modern hade dock först gifvit sitt samtycke, sedan hon tillsport sin själasörjare och vän och fått hans utlåtande, som lydt så: egentliga förströelser, fåfängliga sånger, skämt, sällskaper, dans, spektakler och dylikt lämna en bedräglig förfriskning åt de mänskliga sinnen. Instrumentalmusiken är numera den oskyldigaste förströelse, sedan den onde på ett eller annat sätt bemäktigat sig det mesta af texten till vokalmusiken.

Britta, då helt liten, hade fått följa med, när modern denna gång besökte prosten. Det intryck hon rönt häraf glömde hon aldrig. Det hade varit en mulen dag i början af höstterminen. Klosters prestgård, låg och skröplig, med mångrutiga fönster och trasigt halmtak, hade sett dystrare ut än någonsin. I prostens yttre rum hade många personer legat på knä i hörnen och framför stolar samt halfhögt läst böner, medan de väntade, tills deras tur skulle komma att släppas in i det allra heligaste, där prosten tog emot tröstsökande och gaf råd. Det var ett djupt halfmörkt rum. Under det modern samtalade med den svartklädde mannen, hade Britta beklämd stannat så nära dörren som möjligt. Resultatet

hade dock blifvit gynnsamt, och flickorna hade fått odla sina anlag.

Britta hade hunnit till stor färdighet i klavérspele, medan Annette föredragit den då mycket brukliga harpan, till hvilken hon sjöng med ljuf, mild röst. Sedan Britta återkommit från Stockholm, där hon vidare fullkomnat sig och äfven tagit lektioner i målning, hade det anordnats regelbundna musikaftnar hos professor Becks. Det hade till och med någon enstaka gång händt, att prosten själf infunnit sig till dessa med sin kära violin. Detta hade betraktats som en stor ära och högtid för huset. Ty prosten Schartau visade sig eljest nästan aldrig ute i sällskapslifvet.

Men oftast var det Göran Wickelius och Einar Falck, som spelade tillsammans med flickorna, den förre flöjt, den senare fiol. Detta nöje var också gilladt af fru Beck, alldenstund det var godkändt af prosten.

Men hon hade däremot på det bestämdaste vägrat att låta flickorna lära dansa. Förgäfves hade Annette gråtit och bedt att få gå i dansskola liksom Lycka och de andra. Britta hade lugnt resignerat. Men under de två åren i Stockholm hade hon både lärt sig dansa och deltagit i smärre dansnöjen hos privatfamiljer inom sin mosters umgänge. Och efter hemkomsten hade hon på sitt stilla lugna sätt lyckats utverka, att hon fått deltaga åtminstone i en eller annan familjebjudning. Men Annette var bestämdt tillsagd att aldrig deltaga i den vid dylika tillfällen anordnade dansen.

»Detta mitt barn skall jag söka bättre bevara», hade modern sagt, då hon märkt, att den äldre dottern liksom glidit undan hennes inflytande. Brittas då och då lugnt framkastade invändningar brukade också försätta henne i häftig vrede, och »mamsell Disputantia» var det namn, hon då använde till dottern.

Hon hade dock icke kunnat hindra sina döttrar från att alldeles umgås med jämnåriga eller att, som sagdt, emottaga inbjudningar, exempelvis till professor Livius' och biskop Faxes, där väninnorna Lycka och Louise med stor tillgifvenhet omfattade Britta och Annette. Efter Brittas hemkomst hade hon och Lycka blifvit mycket förtroliga vänner, ehuru förhållandet dem emellan var så, att Lycka nästan alltid var den, som gaf små förtroenden, och Britta den, som emottog och obrottsligt bevarade dem.

Britta visste, att modern icke riktigt tyckte om denna vänskap. Hon hade så ofta hört den skarpa förkastelse-
domen öfver den världsliga tonen inom dessa familjer. Och hon visste äfven, att hennes mor djupt ogillade den allmänt omtalade förlofning, som ägt rum eller snart skulle komma att äga rum mellan hennes väninnor och de båda löjtnanterna. Hon anade äfven, att modern för hennes skull hyste en alldeles särskild ovilja mot Kurt. Men nu efter sin hemkomst tyckte hon sig bättre förstå moderns bevekelsegrund och fogade sig därför många gånger villigt efter hennes önskningar.

Sig själf omedvetet och fastän hon i ett och annat rest sig mot den religionsriktning modern omfattade, var

hon dock i grunden allt jämt starkt påverkad däraf. Hela hennes karaktär hade från dess första daning blifvit genomträngd af religiöst allvar, något som nästan helt och hållet gått Annette förbi. Ty om denna ock för ett ögonblick kunde vara djupt allvarlig och högtidligt stämd, så försvann denna stämning lika hastigt som en lätt sommarsky för en sunnanbris. Och när Annette dels af vana, dels af rädsla för modern dagligen fortfor med den reglementerade bibelläsningen morgnar och aftnar uppe i flickornas eget rum i klostertornet, så var det däremot med ett slags forskarifver, som Britta studerade de heliga skrifterna. Ty numera tyckte hon sig på egen hand kunna i dem finna en helt annan och tröstefullare mening än den hotande, mörka, som mer och mer stötte henne tillbaka.

Långt efter det Annette om aftnarna med en suck af lättnad slagit ihop sin bok och somnat med sitt unga vackra ansikte på den hvita kudden, satt ofta Britta kvar vid sin bibel i djup begrundan. Det mörka håret, som hon om dagarna bar högt uppkammadt i stora bucklor, såsom modet var, hade hon vanligen löst upp för natten, och det flöt i mjuka vågor öfver henne, så att den smärta gestalten nästan doldes, sällsynt långt och rikt som det var. Hennes vanligen något bleka kinder med deras ovala fina rundning syntes än hvitare mot detta böljande mörka hår, de något tunna röda läpparna voro fast slutna, liksom för att icke gifva luft åt det grubbel, de stridiga tankar och känslor, som rörde sig inom henne. I sådana stunder gaf hon verkligen skäl för namnet »Sancta Bir-

gitta», »stadens madonna», som hennes bekanta gifvit henne. Det var, som om en fläkt af den klosteranda, hvilken fordom fyllt denna »*insula dominicorum*», gripit denna unga dotter af det nya århundradet och åt henne förlänat något af den sällsynta, nästan kyliga renhet, som utmärkte det fromma helgon, efter hvilket hon blifvit uppkallad.

Ingen, hvarken den i lynnet som en aprildag skiftande Annette eller den hurtiga glada Lycka Livius, förstod sig egentligen riktigt på Britta. Lycka hade en gång inbillat sig, att denna i alla fall tyckte smått om hennes ståtliga och älskade broder Kurt. Men hon hade på senare tiden, allt sedan Britta kom hem, aldrig kunnat förmå denna att vare sig med ord eller min förråda någon djupare ömhet för Kurt.

Brittas förbehållsamhet föreföll Lycka riktigt retsam. Väninnorna hade till och med öppet sagt åt henne, att hon efter sin stockholmsresa blifvit så »spansk». Och de hade berättat, att hon af själfva Tegnér brukade kallas »lilla spanskan». Men att detta skedde icke minst på grund af hennes öfverraskande, nästan sydländska skönhet, det sade de däremot icke.

Och lika liten framgång hade de, när de gycklade med henne öfver de ritlektioner, som magister Wickelius fick lof att gifva henne. Britta smålog endast helt likgiltigt åt deras försök att pejla hennes hjärta och svarade alltid: ja hon tyckte mycket om magister Göran; han var en verklig konstnärnatur.

Men inom sig var Britta långt ifrån så lugn och kall, som det såg ut. Understundom, då de religiösa funderingarna skötos något åt sidan, kunde helt andra tankar och känslor komma upp i hennes sinne och oroa hennes själ.

Kanske låg det, när allt gick omkring, någon sanning till grund för moderns omdöme om militärerna? Hvad kände hon, Britta, till de unge männens fjärlsnatur?

Var Kurt Livius verkligen ett gungfly, en lättsinnets träl, till hvilken ingen kunde sätta sin lit? Kunde man vara detta och ändå se på en så, som Kurt såg på Britta? Var ej *han* sann, ärlig och trofast, hvem var det väl då? Och fanns det i hela världen någon, som så kunde säga: Britt', lilla Britt' — så lockande ömt, att hon frestades kasta sig till hans bröst, sluta ögonen och endast höra honom gång på gång upprepa de smekande orden.

Och hade han ej alltid varit henne trofast, hade ej samma ömhet alltid strålat mot henne ur hans ögon, allt från det de lekte tillsammans på Helgonabacken? Ack, kunde hon, kunde hon bara tro på honom och förstå sig själf! Men hon hade, och det mer än en gång, så ofta sett honom leka och dansa med andra flickor — särskildt nu denna Anna Kröger, som han alltid flög omkring med. Kanske såg han också henne in i ögonen och hviskade: Ann', lilla Ann'! —

Nej, hennes mor kände nog militärerna! — »Stackars

mamma, hvad hon fått lida!»! suckade vanligen Britta, när hennes tankar fört henne till denna punkt — men hur kunde hon, hur *kunde* hon glömma!

Britta bar också på en tyst oro för Annette. Hon hade tydligt märkt, huru hennes lillsyster, såsom hon allt jämt kallade den nu sjuttonåriga flickan, fattat varmt tycke för Einar Falck. Hon visste, hur hopplöst detta var. Ty hur mycket deras far än i det hela värderade den unge studenten, så var denne dock i hans ögon allt för omogen att ens kunna tänka på att uppträda som friare; och detta syntes henne så mycket omöjligare, som deras mor kallade honom en ytlig, världslig ung man, ovärdig att bli Guds ords förkunnare. Britta hade förstått, att det egentligen var för Annettes eller rättare för föräldrarnas skull, som Einar slagit in på den prästerliga banan, och äfven hon ogillade i tysthet detta hans motiv. Men med verklig ångest hade hon märkt, att modern redan tycktes hafva beslutat, att Annette skulle förlofvas med den obehaglige pastor Böök, hvilken gaf sig sken af att tillhöra Schartaus krets, men hvars påståenden och meningar, trots ordalagens likhet, dock framgingo ur ett föga förtroendeväckande väsen.

»Ack, Annette, stackars lillsyster, lycklig du, så länge du sofver så lugn och nöjd», kunde Britta hviska om aftnarna, när hon, innan hon lade sig, än en gång böjde sig öfver den slumrande system, som med röda kinder drömde den första ungdomens rosiga drömmar. Det ask-

blonda håret låg i mjuka ringlar ned öfver den hvita halsen; de mörka ögonfransarna skuggade kinden, och de friska läpparna smålogo halföppna i sömnen.

»Sof ljuft, Annette, vackra lilla syster!«

VII.

Så hade snart ett år gått sedan Brittass hemkomst. Allt sedan det i staden börjat talas om den stora militärbalen, som ryttmästare Rosen vid Mörnerska husarerna kommit för att anordna, hade fru Beck varit mycket orolig och förändrad. Hon hade under flera veckor ej varit så nitisk i sitt hus som annars; långa stunder hade hon kunnat sitta grubblande och med ett dystert uttryck i ansiktet. Dessemellan hade hon varit flitigt ute på vandring till kända och okända sjuka. Hon brukade nämligen mycket gå omkring och läsa för dessa, dels ur bibeln, men äfven ur smärre andra andaktsböcker. Till de fattiga medförde hon äfven mat och medicin.

I detta hade hon särskildt nu funnit en viss lindring, glömska af den bittra smärta, som till hennes förfäran ännu brann inom henne, och som hon trott för länge, länge sedan vara öfvervunnen.

Med ruese hade hon känt, att det sår hon bar efter sin egen förlorade ungdomslycka ännu var oläkt.

Allt hvad hon hittills kämpat hade ett ögonblick tyckts henne förgäfves. Hon hade ej funnit stöd i religionen; hvarken hennes kära Arndt eller Scriver hade haft något

att säga henne; själfva prostens logiska, allt utredande förklaringar hade lämnat henne oberörd.

Under en liten kort tid hade hon åter genomlevvat sin ungdoms kval, nu dubbelt bittra, öfvertygad som hon var, att djäfvulens mäktiga frestelse för andra gången slagit sina klor i hennes hjärta.

Huru svagt var icke detta hjärta! Huru hade hon icke under ett tjugotal af år sökt luttra, rena, stålsätta det! Huru hade hon icke kämpat för att äfven i sitt innerstas innersta, i sina hemligaste tankar och känslor vara sin make en trogen hustru!

Huru hade hon icke sökt uppfostra sina döttrar till allvar, sökt afhålla dem från flärd, bevara dem från frestelser!

Huru hade hon ej jublat öfver att tillhöra de utvalda, som Herren i sin nådaordning kallat, upplyst och helgat! Och huru trygg hade hon ej trott sig vara, viss om, att hon därtill äfven blifvit bevarad, uppryckt ur syndasömnen!

Och så — att med ens finna sig sitta på de anklagades bänk!

Att finna, det hon, Maja Beck, den oförvitliga hustrun, den samvetsgranna modern, den store gudsmannens utvalda lärjunge, att hon stode i begrepp att åter duka under! Att i sitt eget hjärta finna en tummelplats för lidelser, för hvilka hon fasade och blygdes! Hvilka hon hatade — ja hatade!

Ty huru hade hon ej känt hvarje närsv skälfva och dallra, då hon åter efter så många, många år hört den

mannens namn, som beredt hennes lifs olycka, han, som förgiftat hennes unga hjärta med en världslig kärleks heta ord och som varit nära att i grund bedåra henne, att för alltid draga henne in i denna värld, där allt är falskhet, flärd och tomhet! O skam, o eviga, outplånliga skam! Var det hon, Maja Beck, var det verkligen hon, som hvilat i denne mans armar, som låtit sina läppar höljas med glödande, brinnande kyssar? O fasansfulla minne, bort, bort ur själen! Hvi kommer du åter, frestande och lockande den ärbara, luttrade kvinnan? Vik hädan, satan! —

Men minnet hade ej så lätt velat vika. Som i en dröm hade hon nu sett det alltsammans igen: sin ungdoms glada, rika hem i garnisonsstaden vid Sundet, sin faders, köpmansfurstens, stad, där allt böjt sig för den, som penningen ägde, dit allt hvad ungdom och glädje hette samlats kring de rika, vackra döttrarna — hon själf och Anna Margareta, hennes syster.

Och hon hade sett sig i dansen, sett sig bortförd af en mörklagd yngling, känt sina blickar dragas in i hans, dragas, dragas, tills hon den där förfärliga natten satt vid hans sida i släden, stödd af hans arm, medan hon lutade hufvudet mot hans bröst.

Öfver isen bar det, bort mot Hvens mörka strandkant. Hvad det dånade af hästarnas hofvar! Hvad det knakar och knäpper; rundt om dem den vida rymden; bakom dem det öfvergifna hemmet med faderns vrede; öfver dem den gnistrande vinterhimlen; framför dem det främmande danska landet med präst och vigsel.

Men frammanför dem, frammanför — ack, den mörka strandkanten! De ila framåt, de komma den allt närmare.

»Snabbt öfver land skola vi ila och sedan åter ut öfver hafvets frusna vågor — mod, min älskade, en gång min, skall din rike faders vrede lägga sig! Kärlek är mer än penningar — du är rik, jag är fattig, men kärlek, kärlek bjuder jag dig — — —».

Maja Beck, Maja Beck, hvad drömmar du? O, syndiga kvinna, hvems röst är det du hör i ditt hjärta?

Välsignade mörka strandremsa — tackad vare du, som bröt skaklen af vår släde! O, ångest och skam, sorg och skräck! Att i djupa vinternatten få gå och bulta upp folk i öns gårdar! Att komma midt i natten vid en ung mans arm och be om skydd! — —

Det främmande landets kust hade aldrig blifvit hunnen; men förr än dagen grydde, hade den förkrossade dottern legat för den förorättade faderns fötter och bedt och gråtit och bedt igen om tillgift och glömska.

Glömska! Ja, hon hade trott, att hon glömt. Hon hade inbillat sig det, då hon räckte den lärde mannen sin hand, då hon gaf honom sin tro, men aldrig sitt hjärta.

»All mänsklig kärlek är synd — bort med den, rif den ut! Om ditt öga är dig till förargelse, så rif det ut och kasta det i elden!»

Hon hade rifvit ut sitt hjärta, hon hade bränt det till aska. Och dock brann det ännu — eller var det i askan det glödde?

Nu hade alltid stränga, allvarliga, om ock i syftet kärleksfulla ord ljudit i barnens öron. Men de tysta, smekande namnen, de jollrande, ömhetsträngande orden, de nådde dem icke.

»Min Britta skall ren och osnärjd gå genom lifvet! Hon skall bevaras för lockande kärlekseder, för världens glitter! Aldrig, aldrig skall hon få lyssna till kornett Kurt, aldrig skall hon frestas så, som hennes moder blifvit det! Min Britta skall en gång börja lefva på egen hand utan stingande minnen!»

Och bittrare än någonsin hade modern under dessa sista dagar före och efter den stora officersbalen uttalat sin förkastelsedom öfver alla militärer och det ytliga lif de representerade.

VIII.

Det var, som sagdt, den instinktlika känslan af hvad som föregick inom modern, som kom Britta att under någon tid vara ännu mera eftergifven och undfallande än eljest.

Men hennes tysta grubbel blef allt starkare. Med de växande krigsryktena hade hon gripits af en oro, som hon ej kunde dämpa. Emellanåt kunde en brinnande längtan efter att få se och tala vid Kurt plötsligt skjuta upp i hennes sinne med en så våldsamt dragande makt, att hon tyckte sig ej kunna emotstå den. Mer än en gång stod hon i begrepp att göra sig i ordning för att gå bort till Lycka. Men i sista stund besinnade hon sig.

Hvarför kom inte Lycka till henne? Och Kurt — skulle hon förnedra sig att söka Lycka för att träffa Kurt, som kanske i detta nu promenerade med Anna Kröger?

Nej, därtill var Britta för stolt. Och hvad ville hon egentligen Kurt? Hade hennes mors lif blifvit ödelagdt af hans förman, så nog skulle hon, Britta, veta att taga sig till vara för — hvem vet? — en flyktig papilio.

Men det var henne dock ej rätt möjligt att förlika

detta sista ord med Kurts ärliga manliga ansikte. I sitt hjärtas djup var hon orubbligt öfvertygad om barndomsvännens trofasthet.

Skulle det verkligen bli krig, och skulle Kurt bli utkommenderad i fält, i ett främmande land — till lidande och faror, kanske död? Och hon skulle icke innan dess få säga honom ett hjärtligt ord? Kanske ej ens farväl? Det skulle hon icke utstå.

Men om han så komme tillbaka, komme som segrare, som hjälte, om han stridt för sitt land och utfört någon stor bedrift, skulle inte modern då erkänna, att han vore en man, värd att högakta och beundra?

Britta höjde stolt sitt hufvud vid denna tanke, och hennes hjärta klappade af viss tillförsikt, att så skulle det komma att gå.

Men hennes lynne led under all denna ovisshet i känslor och drömmar. Hon kände sig ensam. Till Annette kunde hon ej förtro sig; Annette var så barnslig; hon hade ju aldrig någon egen mening; hon tyckte vanligen, att den hon sist hörde hade rätt.

Brittas ende förtrogne, så att säga, var magister Göran Wickelius, kusin Göran, som han kallades i det Beckska huset.

Det var en ung man, jämnårig med Kurt Livius och Einar Falck, ehuru ej direkt tillhörande deras vänkrets. Ty Göran Wickelius hade afgjordt slutit sig till den skara, som samlade sig omkring prosten Schartau. Han hade alltid varit stilla och inåtvänd till lynnet och känt sig

mycket otillfredsställd och bortstött af den i tiden ännu förhärskande rationalistiska och neologiska riktningen.

Under sin studenttid i Lund hade han länge icke kunnat förmå sig att gå i någon kyrka. Men till slut hade hans uppmärksamhet fästs vid den skara stilla, nästan folkskygga människor, mest tillhörande arbetsklassen, som hvarje söndag strömmade till aftonsången i domkyrkan.

En dag hade han följt dem. På predikstolen stod stadskomministern Schartau. Den obehagliga organen hade till en början stött ynglingens musikaliska öra, men inom kort hade han glömt både denna och den något torra enformighet, som utmärkte predikantens framställningssätt. Han greps djupt af att för första gången i sitt lif mötas af en sant religiös personlighet, af en man, som visste, hvarför han trodde, och kunde stå för sin tro. Han, Göran Wickelius, fann både rikedom, ljus och själsnäring i hans ord. Från denna dag saknades han aldrig bland Schartaus åhörare.

Allt sedan sin första studenttid hade han bott i professor Becks lilla studentflygel. Redan som skolgosse hade han ibland lekt med flickorna Beck på isen och alltid hyst en djup beundran för Britta. Men först efter det han slutit sig till den schartauanska kretsen hade han kommit på förtroligare fot med familjen. Och till slut var han i denna en daglig gäst.

Till sitt yttre var han en ganska egendomlig företeelse. Han var ovanligt lång och föreföll än längre ge-

nom sin spenslighet och sina sluttande axlar, hvilka äfven gäfvö honom ett svagt och tärdt utseende. Såg man honom i ansiktet, blef man förvånad öfver dess barnsliga uttryck. Han hade ljust hår och mycket bred panna, närsynta grå ögon, skyddade af stora runda brillor, spetsig haka och finskurna läppar, skuggade af en liten blond mustasch. Det barnsliga uttrycket förstärktes genom den breda linnekragen, som han bar nedviken öfver sin blå tillknäppta, med randiga smala axelpuffar försedda lifrock.

Han hade en gång vid återkomsten från en utflykt till Köpenhamn mycket roat professor Beck med berättelsen om huru hans resällskap ombord å slupen, troende honom insomnad, disputerat om hans ålder:

»En herre sade, att jag var en pojke, en mamsell, att jag var ett barn. Men då jag reste mig upp och ej kunde stå rak utan att sätta hufvudet upp genom luckan, skrattade man väl en kvarts timme åt disputanterna.»

Denna missproportion mellan hans kroppslängd och hans ansikte föranledde honom till mycket skämt öfver sig själf.

Göran Wickelius var nämligen, som Britta sagt, framför något annat en verklig konstnärnatur. Han älskade musik, blåste väl flöjt och hade en vacker mjuk sångröst. Men egentligen låg hans håg åt färger och pennstift. Hans skicklighet i porträttritning var så stor, att han redan utfört många porträtt af universitetets mest framstående män. Han hade dessutom starkt sinne för humor och

att rita lustiga karrikatyror af sin egen person roade honom betydligt.

Hans konstnärliga böjelse och hans lysande anlag hade, som nämnt är, snart fäst den allmänna uppmärksamheten vid honom. Han omfattades med varm välvilja i Lunds bästa familjer och var jämte Einar Falck en af det Tegnérska husets favoriter. Detta i trots af hans schartauanska riktning. Denna yppade sig dock hos honom företrädesvis såsom en blid ödmjuk fromhet. Han hade i den schartauanska trosläran funnit ett mäktigt inre stöd, men mot dess pietistiska sedelära förhöll han sig mera fri. Den schartauanska asketismen, som hos fru Beck funnit en jordmån, däri den bar andra frukter, än läraren kanske afsett, möttes hos den unge mannen af konstnärens öppna blick för det yttre lifvets och naturens skönhet. Han älskade allt skönt, hvarhelst det mötte hans öga, antingen det var de skiftande milda dagrar, som hvilade öfver den oändliga skånska slätten, plastiken i en kraftig ynglinga-gestalt eller renheten i ett vackert kvinnoanlete. Hans lynne var af naturen glädtigt, och så långt ifrån att nedtryckas af den religiösa riktningen, blef det genom denna ännu mera harmoniskt och blidt. Härigenom vann han särskildt professor Becks stora sympati, ty denne kände sig starkt andligen befryndad med denna allvarliga, men samtidigt hela personligheten harmoni förlänande åskådning.

Äfven Britta kände sig lifligt dragen till »kusin Göran», lyssnade gärna till honom och tog honom ofta till rådgifvare i de inre bekymmer, som voro af rent

religiös art. Månget förtroligt ord hade de utbytt under de timmar Göran informerade henne i målning och ritning.

Och fru Becks förtroende för den unge mannen var så stort, att oaktagadt hon ansåg honom ännu stå i »templets förgård» eller rättare vara endast i de *första* stadierna af nådaväckelsen, föll det henne ej in, att något opassande skulle kunna ligga i den syskonartade förtrolighet, som rådde mellan de unga.

Görans beundran för Britta var djup. Ingen annan ung kvinna tycktes honom så ren, så fullkomlig, så höjd öfver mänskliga svagheter. Han såg ej något fel hos henne; hennes slutna reservation märkte han ej; mot honom var hon öppen och förtrolig; hennes kyla kände han ej; mot honom var hon alltid vänlig och blid. Han beundrade äfven hennes yttre skönhet, och hennes drag och gestalt återfunnos också ständigt i hans arbeten.

Han hade bland annat målat ett miniatyrporträtt af henne, sådan han sett henne en gång, då hon stod klädd att begifva sig på en bjudning till Livius'. Hon hade vid detta tillfälle burit en ljusblå klädning af lätt tyg; den hvita halsen var blottad och prydd af tvenne rader hvita pärlor; långa pärlörhängen nedhängde från yttersta spetsen af hennes öra och gåfvo en egendomlig inramning åt den fina ansiktsovalen. Det mörka håret var uppfäst i höga glänsande bubblor. Han tyckte sig ha lyckats väl uti att få fram det allvarliga begrundande uttrycket i Brittas stora gråblå ögon, och han hade öfver de vackra läpparna lagt

det drag af blidhet, som alltid fanns där, när de talade till honom. Detta porträtt hade han skänkt Britta.

Själaf ansåg han det vara sitt bästa arbete, vida mera konstnärligt än hans i Lund så berömda teckningar till Martin Luthers berättelse om »Fröken Florentinas af Ober-Weimar befrielse från klostret», och som man förklarar vara »ett af tiden påkalladt skott i det protestantiska frihetskriget mot den påfviske Anti-Christ».

För öfrigt tilltalades den unge konstnären allra mest af de motiv, som historien framkallar. Gripen af Lings kraftiga nordiska dikter, hade han sökt sig sådana ämnen ur Björners Kämpadater och Orvar Odds saga. Men framför allt var det bilder från Gustaf Vasas och Carl XII:s dagar, som han tyckte om att framställa.

IX.

Den tid, som följde närmast efter officersbalen med dess oroliga efterspel, var i professor Becks familj tryckande tung. Fru Beck var strängare än någonsin i tal och väsen; Britta kämpade sin tysta kamp; Annette var nedslagen och förskrämd; Einar Falcks oskuld såsom upphofsman till studentofoget hade visserligen blifvit ådaga-lagd, och professorn hade vänligt klappat honom på axeln, då han nästa gång kom på besök. Men fru Beck hade visat sig ovanligt otillgänglig, och pastor Böök hade anslagit denna segervissa och förtroliga ton, som så högeligen retade Britta och väckte Annettes afsky.

En eftermiddag sutto Britta och Göran vid det runda bordet i salen. Britta ritade ett landskap, och Göran undervisade henne i perspektivets lagar.

Borta vid fönstret satt Annette. Hennes arbete hvilade i knät; framför henne på det lilla sybordet låg en andaktsbok från moderns hylla. Men den bok hon läste var ett häfte af den nya roman Einar smugglat till henne. Det var den sista af Walter Scott, som man fått hos Livius'. Den hade redan gjort sin lånerond i en stor del profes-

sorshus. Att den också i hemlighet kom att hamna hos Annette Beck, var uteslutande Lyckas förtjänst. Hon hade gifvit Einar i uppdrag att med den undsätta den stackars »fröken Florentina i klostercellen». Och Einar hade naturligtvis med glädje åtagit sig uppdraget.

Nu satt hon där och smygläste, sprittande till för hvarje gång någon gick i förstugan. Hastigt gömde hon då det tunna häftet i sin vida kjortelsäck för att åter lugnad draga fram det.

Britta hade lagt ritstiftet från sig. Hon satt med ryggen vänd mot system; litet trött lutade hon sig tillbaka mot stolen och lät händerna sjunka ned.

»Kusin Göran», sade hon i nedstämd ton, »det går inte för mig i dag — allting går mig emot — jag kan inte rita — kommer aldrig att kunna det.»

»Min goda kusin skall ej så découragera sig; kusin är trött; däraf denna melankoli. Hvad, om vi skulle hvila oss med en stunds konversationsfilosofi?»

Detta var det ord, som han och Britta använde om sina mera allvarliga samtal.

Britta smålog.

»Ja vet kusin, allt det här om världens försakelse och alla nöjens, särskildt nu dansens syndfullhet, som vi hört så mycket om allt sedan officersbalen, det har nära på ingifvit mig scrupuler — nog har ondt kommit af den balen alltid — hvad tänker kusin därom?»

»Mamsell Lyckas förlofning är väl ingen malheur, fast hennes fästman är löjtnant?»

»Skratta inte, kusin, jag menar inte så. Men kusin är en from människa, mycket bättre än jag — hvad menar kusin om försakelse af världsliga nöjen?»

»Hvad jag menar? Jo, som Gustaf Vasa, den store lutheranen, då han lät sina herrar och fruntimmer i riksalen förlusta sig med sång och strängospel: 'ungdomen' sade han, 'bör icke vara några oxmicklar, utan glada, umgängessamma, höfliga med fruntimmer och med alla!'»

»O kusin Göran», utbrast Annette, som lyssnande blickat upp från sin bok, »den som varit med på den tiden ändå! Nu äro människorna så fördärfvade, säger pastor Böök, dansen ha de visst icke lärt af apostelen Paulus, utan af den gamle ormen med sina vridningar och slingringar — så sade han härom dagen!»

Annette suckade bekymrad och tänkte på sin contradans, som var så rolig, redan då hon var alldeles ensam. Hvad skulle den inte vara, om hon verkligen hade en moitié och vid musikens toner finge föras af Einar!

Nu hördes åter steg och röster i förstugan; denna gång nalkades de salsdörren; romanhäftet flög ned i Annettes ficka, och fru Beck inträdde, åtföljd af pastor Böök.

I sin svarta, upp till hakan knäppta rock och med sitt starkt röda, i midten benade hår, slätt nedkammadt åt öronen, liksom omgifvande det fetlagda ansiktet, var han i sanning ej en man, i hvars närvaro en ung flicka kunde löpa fara att frestas af »begärelse». Och denna något

negativa egenskap, som högt värderades af fru Beck, var däremot ingalunda senterad af lilla mamsell Annette.

Efter att med en snabb, nästan lurande blick ur sina ljusblå ögon hafva hälsat de unga, gick pastorn med en min af själsäker äganderätt bort och satte sig på Brittans lediga plats å andra sidan fönsterbordet.

Annette låtsade sig ifrigt fördjupad i sin andaktsbok. Fru Beck hade åter lämnat rummet för att se till hushållet.

»Törs man vara så näsvis och fråga hvad den lecture är, som så occuperar mamsell Annette?»

Han sträckte ut sin fräkniga hand efter boken. Utan att se på honom framräckte Annette tigande denna.

»Ekmans Sjönödslöfte! Ack, dyra mamsell, denna lecture gifver mamsell endast tomhet i dess själ — se, hvad jag här åt mamsell medför, aldrig läggande af att sörja för mamsell Annettes själafrid! Läs i stället denna förträffeliga bok: Abrahams Tros fotspår, och sann upplysning skall däraf följa.»

Han uppdrog ur sin rockficka ett litet grått häfte, tryckt på groft papper, lade det på bordet framför den unga flickan och tog sig därefter en stor pris snus.

Annette kastade förstulet en blick af vedervilja på hans själfbelåttna ansikte.

»Det är ett godt verk begynt i mamsell Annette! Gud ske lof, att den giftiga romanläsningen blifvit mamsell det, som Paulus räknade all sin forna världshärlighet att

vara: träck och skado! Och Gud bevare mamsell från den faseliga olyckan att somna in på nytt — — Men —»

Pastorn vände sig med ett betydelsefullt leende till paret vid bordet.

»Men måhända kom jag och störde ett confidentiellt samtal mellan mamsell Britta och magistern — — ja, jag menar alls inte att vara indelikat», tillade han hastigt, som vanligt bragt ur fattningen af den kalla, nu lätt förundrade blicken från Brittans lugna ögon. Inom sig sjöd han vanligen af harm öfver den försagdhhet han alltid kände inför dessa ögon, och han kunde gripas af ursinnig önskan att riktigt få förödmjuka denna stolta själ, emot hvars öfverlägsna, ibland föraktfulla likgiltighet alla hans fraser voro maktlösa.

»Vi höllo på att tala om det berättigade i dans och andra oskyldiga nöjen», sade Göran Wickelius lugnt.

»Det berättigade, säger magister Göran! Har det då gått så långt, att en af dem, som fredagligen sitter vid mästartens fötter, öppet affaller och bekänner sig tillhöra onskones barn? Har magistern förgätit budet: försaker djäfvulen — — —?»

»Min bäste pastor, hvarför lär man ej att skilja den hedniskt papistiska försakelseläran från den bibliskt kristna? Plato trodde, att synden satt i kroppen; därför skulle materien plågas för att lösa Psyke ur dess bojar. Neoplatonikerna kristnade begreppet och fordrade en försakelse, som plågade kroppen — bibeln lär, att synden sitter i själen, vare sig denna själ bor under en svart

rock eller en florsklädning; och det är visst, att i samma mån som det skönas sällskapliga former renas och förädlas, så bli också de syndiga elementen däri färre och mindre farliga.»

»Ja, magistern har ju till och med förhärligat synden i sin så kallade konst», sade pastorn hånfullt, »framställande halfblottade florsklädda kvinnogestalter i denna världens dans och lustbarhet. Men just där dansen presenterar sig som så kallad konst, där afficierar den mest vår köttsliga lusta.»

»I så fall», svarade Göran lifligt och reste sig upp från sin stol, »i så fall har det skönas ideala gräns ej blifvit af de dansande till fyllest iakttagen — eller ock är felet åskådarens, hvilken icke kan med blicken följa skönhets symmetriska rörelser och det sylfidiskt lätta behaget i lefvande lekamlig verklighet, utan att förbinda därvid för saken alldeles främmande föreställningar, uppkallade af orenheten i dess egen fantasi — — —»

Pastorn hade också rest sig upp.

»Om i mörko natten», sade han högtidligt, blickande mot taket, »om i mörko natten så många stjärnor tindrade på firmamentet, som antalet är af de synder till döds, hvilka begås af de dansande, så skulle ingen dag vara ljusare. Ty dansen är ett djäfvulens lekverk, en pest för själarna, oskuldens vissa undergång, en glädjehögtid för afgrundens andar.»

»Så vidt det är sant», fortsatte Göran sin tankegång utan att akta på pastorns afbrott, »att för dem renom

allting är rent, så är lika säkert för den orene allting orent. Människokroppens fulländade skönhet, i hvilken anden har sitt ideala uttryck, vackra attityder m. m. beundras i skulptur och målning samt anses kunna verka förädlande; om nu rörligheten, den rytmiska förändringen i attityder, kommer till, skulle väl för denna omständighets skull det i sig själft sköna och rena bli syndigt? — Jag håller före, att man kan glädjas och äfven dansa med ett för Gudi rent och älskeligt hjärta.»

»Magister Göran, det är en farlig lära, som där predikas för dessa unga jungfruliga öron», sade pastorn med en blick bort till Annette, »hade Ambrosius, den fromme, gudaktige biskopen, som i det fjärde århundradet skrifvit: 'det kan man billigt fordra af jungfrur, att de afhålla sig från dans', hade han sett det valsandet i våra dagar, som den för en god barnauppfostran så ömmande professor Sailor kallar vilddjurisk —»

»Men inte contradansen väl eller en liten menuett — det kan då aldrig vara så farligt, då dansar man ju mycket långsammare», utbrast Annette ofrivilligt.

Britta vände hufvudet och såg häpen på henne. Pastorn gjorde i helig fasa helt om på klacken och ställde sig midt framför henne med hopknäppta, slappt nedfällande händer. Annette, som märkte, att hon förrådt sig, blef blodröd och vågade i sin förskräckelse icke se upp.

»Världsfåfängan har då också gripit mamsell Annette», sade pastorn med djupt sorgsen röst och skakade flera

gångar smärtsamt på hufvudet, »mamsell har alltså icke vakat, utan sofvit i syndasömn. Ett ungt fruntimmer, som uppföds ärbart och allvarsamt, borde bättre aktgifva på syndens rörelser i dess hjärta. Har mamsell Annette icke läst, att när djäfvulen kommer med någon proposition i mamsells tankar, så förkasta den genast? Ty den kallande nåden och världsnöjen äro såsom eld och vatten — men ack, min goda mamsell Annette, min dyra kusin i Kristo, hvad äro väl dessa dyrlegda, bullersamma lättsinnets nöjen emot Guds barnas frid?

Och ännu en gång säger jag eder, magister Göran», pastorn vände sig mot denne, »fresta ej med sådant tal detta barns veka sinne — håller budorden!»

»Ja», inföll Britta, som ville afvända uppmärksamheten från Annette, »är icke det att älska?»

»Nej, mamsell Britta, det är framför allt de *nekande* budorden, man skall hålla, ty de komma först och äro alltså viktigast.»

»Jag tror, att pastorn har orätt; jag tror, att framför allt går kärleken till Gud och kärleken till nästan; jag tror, att Gud är god och kärleksfull, och jag tror, att hans makt är större än den onda makt, som pastorn tror på.»

Britta hade skjutit sin stol från bordet och satt till hälften vänd mot de andra. Hennes ansikte hade fått färg och ögonen eld; hennes röst skälfd. Göran betraktade henne med beundran.

Pastorn vände sig emot henne.

»Mamsell Britta är till de troendes sorg tappad på

vägen; mamsell Brittas synd är mycket svår, det är otron, den som doktor Lutherus kallar den allra andeligaste synden — mamsell Britta borde renskölja sitt stenhjärta i lamsens blod, ty detta är den röda varma brunnen mot synder och orenhet.»

»Jag vet, hvad pastorn menar, jag ryser för denna lära», svarade Britta, »jag kan icke tro på en syndaförlåtelse köpt i blod — jag tror, att det är döden af kärlek till människorna, denna oändliga heliga själförgätenhet, som frälsar oss, visar oss vägen i uppoffring och ödmjukhet. Pastorn skall för öfrigt icke vara bekymrad för mig», fortfor hon lugnare, »och skall icke heller längre kunna skrämma mig med sitt tal om den hämnande Guden, som pastorn gör till en blodtörstig Gud. Ty jag tror, att Gud unnar oss människor att vara lyckliga, och jag tror icke på att de »nekande budorden» ha lof att utsläcka kärleken till våra medmänniskor.»

»Detta är en farlig lära, som leder till köttets begärelse, och striden mot denna är både smutsig och illaluktande. Ack, mamsell Britta, inled icke sin oskyldiga syster i frestelse!»

»Nå», fortfor Britta tappert, »eftersom man intet får älska, utan allt försaka, då skall man också försaka denna världens goda i förmånliga pastorater, i mat och dryck och penningar.»

»Detta är hädiskt», utbrast pastorn förfärad, »känner icke mamsell Britta ordet: brukar denna världen, som om

I icke brukade den — *bruker* — och: binder icke till munnen på oxen, som tröskar.

»Den sista liknelsen är väl träffad», sade Britta ironiskt. »Men säg mig, pastor Böök, om det är synd att älska, hvad är det då, om man *icke* gör det, till exempel sin man eller hustru? Och hvad skulle pastorn kalla det, om någon äktade en kvinna mot hennes vilja för att bli rik genom henne? Vore icke *det* synd att gifta sig för penningar?»

Brittas harm var nu ohöljd, och hon njöt af att en gång få säga pastorn sin mening. Hela hennes inre sjöd af vrede öfver det sätt, hvarpå han betraktade Annette, som tillhörde hon honom redan.

»Synd att gifta sig för penningar», upprepade pastorn, uppspärrande ögonen, »bort det — jag förstår, hvad mamsell insinuerar! — Gifta sig af kärlek — — jag menar, att äktenskapet är en plikt, det är en allvarsam sak, mycket allvarsam; med penningar välsignar Gud understundom sina vänner — — — Men mamsell Britta, mamsell Britta vandrar på farliga vägar — Hon håller på att gå till botten i fritänkeriets gölar —»

»Kallar pastorn också *honom* för fritänkare, som jag, och många mycket förståndigare än jag, tror vara vårt lands främste Guds man? Han, som så skönt har diktat — vänta litet — jag skall taga boken —»

Britta skyndade ut och återkom ett ögonblick med Wallins nya psalmboksförslag.

»Se här —»

»Ah, jasnå — är det de *där* verserna mamsell menar, af denne predikant i Stockholm, som ju lär predika så vackert om liljor och rosor och makars ömma skilsmässa och annan vattenpoesi för världsliga själar, som älska att smeka sina öron med de fagra tomma ljuden. Ja, nog har fru Beck förtrott mig sin sorg öfver mamsell Brittas förblindelse —»

Britta smålog halft sorgset.

»Litet känner mamma Wallin; han, om någon, kan tala profetiskt varnande och straffande, men dock tröstande, icke skrämmande. Kallar pastorn detta för tomma ljud?»

Hon slog upp en psalm och pekade för honom.

»Ge mig se», sade pastor Böök, tog upp sina glasögon och började med entonig röst mumlande läsa:

»Af dig, min Gud, hm hm hm hm
hm hm hm hm hm hm hm — — —
och allt, som mig förnöjer här
är af din nåd mig gifvet —»

Han höjde rösten:

»— förnöjer här, det, just det är världens lockelse, och den skulle vara oss gifven af Guds nåd? Bort det! Och se här, se här:

'åt mig du en förnuftig själ,
din egen bild beskärde —'

skulle *jag* då hafva en förnuftig själ? Är förnuftets ljus ett Guds ljus? Vet då icke den gode Wallin, att man skall taga förnuftet tillfånga under trons lydno? —»

Han bläddrade vidare i boken:

»till dig, o Gud, jag skådar opp,
till dig på tankens vingar
jag mig uppsvingar —'

Men tanken lyfter oss icke upp till himlen, den sänker oss tvärtom ned till mörksens rike. Och se här vidare:

'och full af saligt hopp
dig känslans offer bringar —'

Känslans offer? Jag tager Gud till vittne, att jag från domkyrkans predikstol aldrig hafver vädjat till mina åhörarens känsla. Och detta skulle bli vårt arma folks själaspis, vår olyckeliga kyrkas psalmebok! Det Gud i sin nåde afvärje! Mamsell Britta —» Pastorn lade boken ifrån sig med en min af ömkan — »den, som far med denna lära, är en ungdomens förvillare, som lockar svaga själar med känslösamt klingklang. Vakta sig, vakta sig, mamsell Britta! Bed, bed — bed Gud se till sina tjänerinnos nöd, där hon nu stapplar krokot och luto —»

Britta rätade upp sig och såg med blixtrande ögon pastorn rakt i ansiktet.

»Nej, herr pastor. Tackad vare den mannen, går jag nu mera upprätt och säker än förr, då jag trycktes till jorden af hårda, kärlekslösa lagbud. Tackad vare den mannen, att jag tror på denne kärleksfulle Guden, tror, att han älskar mig och i nåd ser till mina svaga försök att komma till klarhet. Tackad vare han med sin snillrika blick för hvad ett människohjärta behöfver för att ej förgås af ångest och kval och bäfvan — han har

långt större människokänedom, därför älskar han också människorna mer, han har sett sannare och längre än ni, här nere i denna lilla stad!»

Hon slog upp en annan sida i den lilla boken:

»Tack vare honom kan också jag säga — se här — 'välsignade dag, som skön träder opp', kan också jag välsigna dagen, älska solen, Guds egen sköna gåfva, och tänka som så:

'Mig följer allenast det ädla jag tänkt,
allenast det goda jag öfvat — — —'»

»Jag tror Britta redan fått de nya verserna», utbrast professor Beck, som i detsamma inträdde med ett skrifvet papper i handen, följd af Einar Falck. »Du glöder som en ros, min flicka — jo, jo, när till och med jag, gamle man, kan bli så varm af vår härlige skalds sköna tankar, hvad skall då icke ungdomen bli! Kanske Göran redan fått dikten hos Tegnér's? Då blir du långnäst, Einar min gosse, som hade så brådt att vara den förste med den här. Han har fått den hos Livius'; Lycka har själf fått afskrifva den från Tegnér's eget papper.»

»Nej», svarade Göran, »jag vet af inga verser, men» tillade han hastigt för att hindra professorn från att vidare utfråga Britta — denne tyckte nämligen icke om häftiga religiösa dispyter — »men en ny dikt af Tegnér — låt oss få höra den, farbror!»

»Ja, ja», sade Britta lifligt, »låt oss få höra den, snälla pappa!»

Annette kom nu också fram ur sin fönstervrå, där

hon under hela samtalet suttit förskrämd. Nu var med ens all ledsnad borta. Hon lutade sig upp mot fadern, liksom för att se med honom i pappret, som han ännu höll i handen, men egentligen för att i smyg kunna sända Einar en ljuf blick, där han stod bakom professorn. Hennes violblå ögon strålade skälmaktigt, och hennes glada leende lockade »amouriner och chariter till lek i kindens täcka gropar», som den förälskade Einar tänkte för sig själf. Och obemärkt af alla, utom af pastor Böök, lutade han sig fram och hviskade: »Cylinda, min Cylinda!»

Och Annette log ännu mera förnöjd; hon visste, att han sysslade med en dikt, som skulle bära detta namn, och som skulle komma att fördunkla själfva Tegnér!

»Ja, han har kallat den sin morgonpsalm», sade professorn, »och i hur många stycken jag anser honom vara ytlig och i grunden en antik hedning, så finner jag dock i denna dikt en skönhet och renhet, som högeligen gläder mig — det är mig en kejsare!»

Detta sista epitet var professorns varmaste loford, som endast begagnades, då alla andra ord tröto honom. När han någon enstaka gång vid tentamen använde det, så visste hans tentand alltid, att det betydde ett ståtligt laudatur.

Professorn började läsa med varm välljudande stämma. När han kom till versen:

Se, du hör min bön,
hör mitt lof också!

Jorden syns mer skön,
himlen mera blå.

Andar hviska i de svala lunder;

jag hör harpor, jag ser skaparns under — —

då knäppte Britta ofrivilligt ihop sina händer, hennes ögon glänste af djup rörelse, hon vände sig mot pastor Böök och sade lågt, mera för sig själf än till honom:

»Också han, den store härlige skalden, också han säger det samma, känner det samma!»

»Jaha, herr professor, det är i alla fall pura heden-
domen», sade pastorn i afgörande ton, när professorn slutat. »Andar i svala lunder, gudabilder i det höga —
detta är ej någon sann kristendom.»

»Men meningen i dikten är sant kristlig», sade professorn litet misslynt.

»Nej, nej, tillåt mig kalla det bara tomma klingande bjällror och ljudande cymbaler — det är en hvitmenad grift, full af de dödas ben.»

Professorn vek ihop papperet, vände sig bort utan att svara och sade:

»Nå barn, låt oss nu få höra litet musik! Göran hämtar nog sin flöjt och Einar har fiolen med sig. Slå upp klaveret, Britta! Hämta harpan, Annette — skall pastorn gå? Inte höra på musiken?»

»Tackar så mycket, tackar så mycket, herr professor! Gärna skulle mitt öra fröjda sig åt mamsell Annettes ljufliga harpospel, men se fiolen, den —»

»Tycker inte pastorn om fiolspel!»

»Ser herr professorn, det är så» — pastor Bök kastade en hätsk blick på Einar, som med fiolen i hand nu stod bredvid Annette — »se djäfvulen bor i fiolen — God afton, herr professor!»

X.

Det var i början af mars. Snön hade smultit ute på slätten, och vid dikesvallar och inne i byarna lågo smutsiga drifvor, där snön yrt ihop i större massor. Vägarna voro bottenlösa och förvärrades beständigt af de truppkolonner, som i allt större mängd genomtågade provinsen i riktning mot sjöstäderna.

De under hela vintern ifrigt diskuterade krigsryktena och krigsplanerna tycktes nu arta sig till verklig aktion. Men meningarna om hvad som förestod voro fortfarande lika delade, och stämningen i landets sydligaste provins kunde knappast kallas eutusiastisk.

De mörka minnena från 1809 års landtvärn, hvilka blifvit på ett så sorgligt sätt uppfriskade vid 1811 års »bondeuppror», hade bland den obildade befolkningen utsått bitterhet och misstro till alla militära åtgärder.

Och bland de bildade, särskildt inom universitetsstaden, delade man sig för och emot Napoleon: Segerhjälten, ödets son eller lejonvärdaren, som man å ena sidan kallade honom, påverkad af det nya skaldestycket, som ljungat fram ur diktarboningen vid Gråbrödersgatan,

medan man å den andra gaf honom namnen folkförödaren, Hydran och Europas gissel. Å ena sidan var man fortfarande utom sig öfver den förlorade utsikten till revanche med hänsyn till Ryssland samt öfver det mystiska sammanträffandet i Åbo mellan arffiendens kejsare och den nye kronprinsen. Å andra sidan var förbittringen om möjligt ännu större öfver att det var denne Napoleon, som öfverlämnat Finnland åt moskoviterna samt planlagt Sverges delning mellan dem och danskarna. Och så småningom vann detta parti allt större majoritet; harmen mot de »falska, trolösa danskarna» var snart minst lika stor som nyss vreden mot Ryssland.

I samma mån växte också sympatierna för en ny svensk frihetskamp på Tysklands mark. Man började i den nye kronprinsen se ett nytt redskap till den svenska ärans upprättande, och tanken på Norges eröfring blef mer och mer populär.

I tidningarna, som eljest icke innehöllo politik, syntes ett och annat krigiskt upprop. Äfven i Lunds hvarje torsdag utkommande Veckoblad förekom understundom något patriottal: bort med dessa sofister, som sucka öfver en nations förmenta blindhet, för det den med ifver deltagar i ett krig och brinner af begär att utmärka sig — — Lefve evigt vår nations af utländingar i sekler beundrade krigiska anda, hette det i åtskilliga variationer.

Nästan all förbindelse med Köpenhamn var afbruten. Till och med Tegnér, som, käckt trotsande all opinion, förklarar sig ingalunda hågad att bryta sambandet med gamla

vänner, hade under hela vintern icke kommit öfver Sundet; detta dock mera till följd af ishinder än af politiska sådana.

Äfven emellan professor Livius' familj och de danska vännerna var brefväxlingen afbruten. Detta var mest kännbart för Lycka, som mycket saknade de glada meddelanden från den danska hufvudstaden, hvilka hon brukat få från sina väninnor Agnes och Fanny Münter.

Professorn däremot var för mycket införlifvad med sitt latinska författarskap för att hafva tid och tanke för korrespondens.

Vänskapen mellan honom och Seland's biskop var redan mer än en människoålder gammal.

Som unga män hade de träffats i Leipzig, där de båda med utmärkelse tillhörde den berömde professor Ernesti lärjungeskara.

Allt sedan dess hade vänskapen varit obruten och så småningom utvidgats, tills den omfattade bådass familjer. Den hade härigenom äfven fått större betydelse, enär allt fler och fler framstående personer, tillhörande den ena eller andra af de båda familjernas urgänge, blifvit in-dragen i denna af gryende skandinavism präglade vän-krets. Så till exempel hade såväl Tegnér som professor Levander varit fru Livius och hennes dotter följaktiga på en segelfärd öfver Sundet, medan professor Livius för-blifvit i sitt sanctuarium hos sina kära romare och sin pipa.

Och mer än en gång hade den danska biskops-familjen besökt Lund, där bispen och bispinden meren-

dels varit gäster i den rymliga biskopsgården vid Sandgatan, medan deras döttrar delat Lycka Livius' lilla jungfrubur.

Och den lifliga Agnes i Köpenhamn hade till den glada Lycka i Lund brukat sända modejournaler och mången liten modeartikel, som var alldeles okänd för största delen af de lundensiska tärnorna.

Ingen politik och inga krigsrykten hade hittills förmått ingripa störande i detta bepröfvade vänskapsförhållande. Och ehuru för tillfället det stora Europas molndigra himmel äfven beskuggade Norden, skulle sannolikt ingen än så storpolitisk slitning kunna splittra det förtroende och den tillgifvenhet, som rådde mellan äldre och yngre medlemmar af familjerna Livius och Münter.

Men det är gifvet, att den nedstämning, som tidens oro medförde för den Liviuska familjen liksom för alla andra, fick ett betydligt plus genom den danskfientlighet, som så att säga låg i luften och hörde till god ton, om ock mindre i Lund än i andra delar af Sverge.

Denna förstämning sköts dock åt sidan och föreföll som en obetydlighet inför det bekymmer, som utkommen-deringen till Tyskland medförde.

Ty hos professor Livius' hade man nu *två* söner att tänka på. Lyckas förlofning med löjtnant Löwenschiöld hade nämligen blifvit offentliggjord ungefär samtidigt med Louise Faxes och löjtnant Greiffs. Men det allt närmare ryckande världskriget lade för stort allvar i allas sinnen, för att någon särskildt festlighet kunnat firas.

Nu var frågan: skulle Gösta och Kurt komma att stanna hemma, när det stora urvalet skedde af alla regementens bästa officerare och soldater?

Man visste nämligen, att från högsta ort order utgått, att endast utvaldt folk skulle få deltaga i fälttåget, på det att den svenska arméen därigenom skulle komma att bilda ett värdigt motstycke till den, som under trettioåriga krigets dagar stridde å Tysklands mark. De öfverblifne skulle dels under fältmarskalk Tolls befäl bilda försvar för Södra Sverges möjligen hotade gränser, medan general Essen fått till uppgift att i norr och öster vaka öfver landets lugn.

Att tillhöra den utvalda skara, som skulle tåga ut att strida mot Europas gissel och Frankrikes fruktade härar, det var i sig själft en utmärkelse, och till hvilket lysande framtidsavancement kunde det ej gifva uppslag?

Löwenschiöld kunde såsom stabsofficer anse sig säker. Men Kurt hade gått i fruktansvärd spänning, innan den afgörande ordern kom.

Skulle han komma att stanna hemma? Gå här bland annat vrakgods som en kasserad nummerhäst? Då farväl alla drömmar om ära och utmärkelse, om tillfällen att utföra lysande bedrifter. Han hade velat gå i tusen eldar, störta sig blindt in i det vildaste handgemäng, kunde han endast därigenom visa Britta Beck, att han var en man! Kunde han endast vinna af henne en blick af beundran en blick af stolthet öfver hans tapperhet, då kunde han också hoppas att öfvervinna denna känsla af under-

lägsenhet, som alltid grep honom i hennes närvaro. Det föreföll honom, som om hon stode så oupphinneligt högt öfver honom, som om hon lefde i en tankevärld, i hvilken han ej mäktade intränga. Han såg och förstod, att det tankelif hon lefde liksom skilde henne från honom, ty han med sin enkla rättframhet låg icke för grubblerier och religiösa spekulationer. Han föreföll sig själf så löjligt barnslig och okunnig bredvid henne.

Och ändå var hon ju hans lilla Britta, hans kära lekkamrat och barndomsvän!

Kunde han endast visa henne, att han som man vore hennes jämlike, att hans manlighet vore jämgod med den sällsynt utvecklade kvinnlighet, som utmärkte henne, kunde han vinna hennes tilltro, vinna hennes kärlek, den sköna, härliga, oförlikneliga sancta Birgittas!

Han dyrkade henne, som man dyrkar ett högre väsen; ju lugnare hon syntes, ju mera fåfängt det tycktes honom att med sin sjudande ungdomliga kärlek väcka gensvar i hennes stora lugnt tankfulla ögon, dess högre ställde han henne på denna tillbedjans altare, för hvilket han i tankar och drömmar alltid knäföll.

»Min Britta, min Britta, mitt allra käraste hjärta», så ville han hviska i hennes öra; men han hade aldrig vågat. Han som var stadens gladaste kavaljer, han var tafatt och nästan brydd bredvid henne. Hur skulle hon icke finna honom obetydlig! Han kunde ej ens, som denne länge förläste Göran, dela hennes konstnärliga in-

tressen. Och aldrig skulle han kunna öfvervinna hennes moders ovilja.

Så vida icke — ja, såvida icke han finge komma med ut i kriget och återvända hem, bemärkt af själfva kronprinsen, komma som segrare, som löjtnant, och för Brittas fot nedlägga sitt segrande svärd, sin löjtnantsfullmakt och sitt hjärta. — —

* * *

Det var en stormig dag i slutet af mars. Vårsuset fyllde Lundagårds kronor, och alikorna, som hade sina bon i domkyrkohättorna, omflaxade tornen i stora skaror och sträfvade mödosamt och skriande att flyga emot vinden.

En och annan magister eller student skyndade, väl insvept i sin kappa, fram genom gatorna, och bönder med eller utan träskor samt med breda hattar och grå rockar gingo i sin vanliga tröga lunk.

Lycka satt på sin plats i matsalsfönstret. Öfver rummet hvilade den tunga dager, som alltid om eftermiddagen råder i ett rum åt öster och som särskildt om vårarna verkar så melankoliskt tryckande och beklämande.

Till och med Lyckas friska lynne tog i dag intryck däraf. Hon såg ledsen ut; hennes blå ögon buro spår af nyss gjutna tårar, och den lilla näsan var röd på tippen.

Fönstren skallrade i blåsten. Dörren till hennes fars

rum var som vanligt stängd. Hon lutade hufvudet mot handen och brydde sig ej ens om att blicka ut på den gråa ledsamma gatan. Hon hade ej på flera dagar hört något från Gösta och inbillade sig, att hon ej ens skulle få taga afsked af honom, innan han begaf sig ut i kriget; kanske skulle hon aldrig mera få se honom, han skulle stupa i främmande land, långt borta!

Tårarna tillrade åter ned öfver kinderna, och hon snyftade sakta med en liten barnslig hickning.

Eller också skulle han där borta i Tyskland få se någon Werthersk »Lotte», som han skulle komma att sucka för —

»Männ tro det, Lycka», sade hon halfhögt för sig själf och tittade upp; det glimmade till i hennes ögon, en blandning af trots samt en liten skymt af den vanliga lustigheten. »Männ tro det, Lycka? Tror du, han glömmet dig för någon ledsam moraliserande Lotte! *Parole, d'honneur* att Gösta icke kan vara infidèle! Gösta? Fy Lycka, sådan ovärdig tanke.»

Ett litet segervisst lyckligt leende hvilade för ett ögonblick åter öfver den täcka munnen.

Tramp af en galopperande häst hördes utanför på gatan. Som en blixtn var Lycka uppe på fönsterpallen: »Gösta, Gösta» ropade hon.

Ryttarn vek om hörnet till Gråbrödragränd för att rida in på gården, där hästen strax omhändertogs. Lycka skyndade ut i kökslutan och ner för den långa trätrappan,

där hon möttes af den unge officeren, som häftigt slöt henne i sina armar.

Hand i hand följdes de tillbaka in, Lycka sakta snyftande af glädje och sorg på en gång. Ty hon hade af sin trolofvades allvarliga min förstått, att stunden för skilsmässa nu var inne.

»Var modig, Lycka, var min modiga raska flicka,» sade han med vek och dämpad stämma, i det han ömt kysste hennes lilla sorgsna ansikte.

»Gösta, jag är rädd,» hviskade Lycka. smygande sig in till honom.

»När hörde jag den höga Sveas dotter vara rädd?» svarade han med ett matt försök att skämta; »nej, *courage, chérie*, icke skall min käckta flicka förneka sig själf? Skall hon icke hellre allt jämt vara sin Göstas valkyria och stå fram och mana 'upp männer till striden' lika stolt och oförfäradt, som hon nyss befalldes 'bort med träpåkarna'? Så vill jag se min flicka för mig, då jag drager ut att kämpa för äran och henne, så skall hon sporra och egga mig att vara vår store härförare och henne värdig. — Vi skola resa oss från de flydda årens vanära, det svenska namnet skall åter blänka på Europas himmel. År 1813 skall med gloire upprätta 1809 års sorg och nesa — — —»

Han gick hastigt fram och tillbaka på golfvet, ögonen gnistrade gula af stridslust och mod.

Också Lyckas ögon strålade och återfingo sitt käckta uttryck. Hon rätade upp sin spänstiga, nyss af sorgen

hopsjunkna gestalt; det låg en glans öfver hennes ansikte af stolthet, ömhet, tillbakaträngd smärta och eldig hänförelse.

»Min tappre riddare, gå ut i striden, kom hem med lager kring svärd och panna! Gå ut att kämpa för landets ära! — Dig följer din flickas tankar och böner»

Den unge mannen föll på ett knä; upprörd fattade han hennes händer, tryckte dem mot sina ögon och sina läppar och sade:

»Mig följer lyckan, har blott du mig kär, är blott du mig trogen!»

Dörren till professors rum öppnades, och Kurt störtade in i salen, följd af både far och mor. Professorn var i sin vadderade kattunsnattrock, hade pipan i handen och kalotten litet på sned. Hans milda anlete såg starkt upprördt ut, medan hans hustru syntes lugn och behärskad.

Löwenschiöld hade hastigt rest sig. Han drog ett papper ur fickan, svängde det i luften och ropade:

»Order till aftåg, herr kornett!»

En blodvåg rusade upp i Kurts ansikte; ett ögonblick stod han orörlig, därpå tog han ett djupt andetag, gjorde ett språng fram emot Löwenschiöld och skakade hans hand:

»*Vivat, vivat*, min bror! Lefve fosterlandet! Lefve den tappre Carl Johan! O min far, o min mor!»

Och öfverlycklig skyndade han fram till föräldrarna. Professorn slöt honom i sin famn utan att

märka, att den glödande tobaksaskan föll ur piphuvudet ned på Kurts rock:

»*Fili mi, fili mi, crede Deo, confide Deo, feret ille saluti, quo non sperasses tempore, fidus opem.* Välsigne dig Gud, min ende dyre son!»

Och den lille mannen snyftade, så att hans dubbelhaka skälfde.

Fru Livius strök askan bort från sonens kläder. Hon var blek:

»Kurt, min älskade son, vare Herren ditt beskydd, blif en modig soldat och en god människa!»

Professorn hade hämtat sig något och sade med enkel värdighet och stor ömhet:

»*Fili mi*, låt se, att du alltid handlar så, att jag, då jag träder fram för Guds tron, kan som en senfödd romare säga: den ende son jag hade skänkte jag åt staten!»

»Skall afmarschen bli genast?» frågade fru Livius med återhållen oro, och öfver Lyckas ansikte flög åter en rysning af ängslan. Men hon sade intet.

Hennes trolofvade vände sig mot henne.

»Vi aftåga i morgon eftermiddag till Ystad att där embarkera på fregatten Camilla för att gå öfver till Stralsund.»

»I morgon eftermiddag, vivat! Nu skall det bli kamp utaf. Hade det ändå bara gällt den fördömde ryssen i stället!» ropade Kurt och ilade ut.

»Skall jag hjälpa mamma att göra Kurts saker i ordning?» frågade Lycka.

»Nej, mitt barn, det vill jag göra själf — allt är för öfrigt redan i ordning utom hans dollma och lomflaska. Det är för väl», hon vände sig till löjtnant Löwenschiöld, »att han har sin Brunette parat, ett sto af äkta engelsk ras, en dubbelklippare, säger han. Stanna du här, min flicka, den här kvällen är ännu er, barn!»

»Vår sista kväll», upprepade Lycka vemodigt, i det hon åter smög sig intill sin älskade; »men så kommer dagen, då solen åter går upp öfver slätt och stad och lyckliga människor, då min älskade kommer tillbaka med ära och seger.»

»Då ingen skilsmässa mera skall fördunkla min flickas ögon, då hon skall bli min för lifvet, för tid och evighet.»

»Sköna dag, välkommen! Välkommen sköna sol! Kom snart!»

Lycka hade liksom i extas utbredt sina armar. Nu vände hon sig åter mot sin trolofvade, tog honom om halsen och såg upp i hans ansikte:

»Vi ses igen, när den dagen kommer. Glöm inte lilla Lycka, då du kommer ut i stora världen och får se så många flickor med bruna ögon och mörka lockar!»

De sista orden frammumlade hon halfhögt, tårarna framstörtade, och skälvande gömde hon ansiktet vid hans bröst. Också hans ögon voro fuktiga af rörelse, och gång på gång kysste han hennes blonda mjuka hår. — —

Nästa dag var en af dessa soliga vårdagar, som väcka alla dolda krafter till lif i den ångande skånska jorden;

det porlade i alla diken och bubblade i vattenpölna på de svarta åkrarna; lärkorna sjöngo i den lätta vårluften. Den starka blåsten hade lagt sig. Vårarbetet omkring Lund hade redan börjat; men i dag lågo fälten ödsliga. Alla, som kunde röra på sina ben, hade begifvit sig in till Lund för att åse »melangtärens» aftåg.

Ty som en blixtn hade det spridt sig öfver nejden, att husarerna i dag skulle ge sig af till Tyskland, de från Malmö kommande trupperna skulle i Lund sammanstöta med flera skvadroner sunnanfrån. Och detta måste man se på.

Var det öde på slätten, så var det så mycket lifligare på Lunds gator. I stora skaror hade landtfolket strömmat till och klampade med sina träschor i de håliga och moddiga gatornas pölar. Där sågos bondhustrur, till skapnaden mera liknande smörkärnor än människor, klädda som de voro i ett tiotal vadmalskjolar och mycket korta lifstycken, bondgubbar i mollskinnsbyxor, som knäpptes vid knät, gråa jackor och stora vida hattar, studenter i hemsydd vadmalskläder, en och annan med knäbyxor, grofva ullstrumpor och grofsulade skor. Husarer i full mundering kommo ridande i sporrsträck, så att gatsmutsen stänkte omkring dem. De styrde kosan mot Stora Torg, där samlingen skulle ske. I alla portar tittade Lunds pigor, och en skrikande larmände barnhop stojade omkring i de krokiga och smala gatorna.

Redan vid frukostbordet hade nyheten om utryckningsordern berättats hos professor Beck.

Göran hade för professorn omtalat, att Kurt skulle med. Professorn hade redan tidigt på morgonen sett denne gå ett par gånger förbi fönstren till sitt arbetsrum utåt Svartbrödragränd. — Männe han icke skulle komma att taga afsked? —

»Åh nej, hvarför det», hade modern svarat i kall ton, »han brukar ju aldrig komma hit. Här har han ju ingenting att göra!»

Britta hade med stor svårighet lyckats svälja nermorgonvällingen. När morgonbönen var läst och fadern lämnat rummet, smög hon sig upp i »klostercellen». Hon längtade att vara ensam och samla sina tankar och känslor.

Hon öppnade fönstret, blickade ut och lyssnade. Genom Svartbrödragränden var vanligen endast ringa trafik; gränden var icke stenlagd, och utom professor Becks hus begränsades den mest af gärdesgårdar och uthus. I kanalen nedanför fönstret höll den sista luckra resten af vinterisen på att smälta. Dufvorna hade satt sig i solskenet på klostertornets trappgafvel, hon hörde dem välbehagligt kurra och göra sig till för hvarandra. Det låg något rogifvande däri. Nere i trädgården glänste pilarnas grenar röda, och stora knoppar svälldes på syrenbuskarna. Hon kunde se, att hundkäx och våfferlök framtittade gröna under hasselhäcken, som ännu var bar. Hon hörde lärkorna jubla högt ofvan stadens tak.

I dag skulle alltså Kurt lämna hemmet för att i främmande land och för främmande folk strida sin första strid. Hon visste, hur glad han skulle vara, hon förstod,

att hans hjärta svällde af ungdomsmod och äfventyrlust. Hon visste också, att han för hennes skull komme att täfla om äran med de vågsammaste, att han utan tvekan skulle blottställa sig för död och faror för att vinna utmärkelse och stolt återvända hem; hon visste, att han då skulle säga: »Britt, min Britt, tror du mig nu? Kan jag nu vinna dig?»

Men om han *icke* återkomme? Om han i dag red bort utan att hon fått träffa honom? Hvad då?

Britta frös till; det var, som om all vårglansen därute med ens försvunnit, som om en fläkt af ödslighet och tomhet slagit emot henne och mött den vårflod af ömhet, som genomströmmade hennes hjärta. Beslutsamt stängde hon fönstret.

»Jag går upp till Lycka,» sade hon för sig själf, »jag måste säga honom farväl!

Hennes händer darrade, medan hon knöt på sig den med maraboutfjädrar prydda sammets hatten från Stockholm och kastade den pälsfodrade pelerinkappan öfver sig. Hon var redan hunnen ned för den branta trätrappan, då hon plötsligt vände om, gick tillbaka in i det lilla rummet och hämtade i sin byrålåda det af Göran Wickelius målade miniatyrporträttet, som hon stoppade i sin ficka.

För att undvika trängseln på Södergatan och torget tog hon vägen om Kraftskyrkogården bort till Sandgatan och in på Lundagård. En mängd studenter stodo och gingo där, ifrigt politiserande. Hon gaf ej akt på dem

Uppe hos Livius stod Lycka på sin utkikspost, väntande på sin trolofvade. Plötsligt fick hon se Britta skymta fram mellan trädstammarna. Hon vände sig om.

»Kurt, Kurt», sade hon hviskande till brodern.

Denne höll på att ordna sitt sabelkoppel. På bordet och rundt omkring i rummet lågo hans för inpackning ämnade persedlar. Han voltigerade med sabeln i luften:

»Om jag nu ändå i Tyskland kunde hugga mig fram till Britta Beck i Svartbrödragränd», sade han halfhögt.

»Hör du inte, Kurt! Där nere kommer Britta, spring ut och möt henne! Skynda dig! Min välsignelse har du», sade Lycka på sitt lekfulla sätt.

Ett ögonblick stirrade han häpen, halft tviflande på sin syster. Britta kom? Hon kom själf?

Med en underlig, halft upprörd, halft hoppfull känsla af spänd förväntan skyndade han ut. Britta hade just passerat porten till Lilla Torg, då han mötte henne:

»Detta var en lycklig rencontre», sade han hälsande. »Icke vägrar väl Britta att promenera ett litet stycke med mig, innan jag far långt bort — kanske mycket långt bort?»

Nej, Britta vägrade icke.

Som af en gemensam impuls togo de vägen uppför Bredgatan och veko in på kyrkogården.

Där var det alldeles stilla och tyst. Det grönskade kring de gamla grafstenarna, snödroppar och krokus stodo i blom å de nykrattade grafplatserna; buxbomshäckarna, som omramade dessa, luktade starkt, och solen sken varmt

mellan grenarna på kanstanjerna, hvilkas knoppar voro stora och klibbiga.

De följde stillatigande den smala gången längs kyrkogårdsmuren, tills de hunno dennas längst bort belägna sida. Här voro de skyddade för alla blickar från gatan. Kurt sopade med handen mossa och sand från ett vid muren stående stensäte; det var varmt af solen.

»Låt oss sätta oss en stund, Britta», sade han. Hon samtyckte tigande.

Båda voro allvarsamma, båda kände, att det nu skulle komma till ett afgörande mellan dem. Och i Brittas sinne kämpade det ånyo: dels längtan, en nästan oemotståndlig längtan att smeka Kurts friska, nu något bleka kind, att sluta sig intill hans bröst, att säga honom kärleksfulla afskedsord, samt dels motviljan att gifva sina känslor luft, tvekan, tvifvel om kraften i sin egen liksom i hans känsla; allt detta gjorde henne stum och skenbart reserverad, där hon nu satt bredvid honom och såg ned framför sig på gången.

Hon kände, att hans ögon varmt bedjande hvilade på henne; hon kände, att hon med sin tystnad gjorde honom försagd, och en häftig smärta grep henne. Skulle hon till och med i denna stund, som kanske var ett farväl för alltid, genom en tillbakadragenhet, som för honom måste synas mycket kylig, hindra en förklaring och tillfoga en svidande smärta?

Hon vände ansiktet emot honom, såg upp och mötte hans blick. Och i nästa sekund hade han tryckt henne

häftigt intill sig och kysst hennes bortvända kind. Hon gjorde knappast någon rörelse att draga sig tillbaka, så öfverväldigad och öfverraskad var hon.

»Britta, mitt skyddshelgon, min älskade, min härliga Britta, att du ändå kom till sist», stammade han i afbrutna, tvärhuggna ord, »både i går kväll och i dag har jag gått som på vakt utanför din fars gård, jag ville bara få se en skymt af dig, Britta, af din kära bild bakom gardinen, bara en skymt, som ett lyckligt omen med på vägen! Men in vågade jag icke gå. Jag har grubblat och grubblat, huru jag skulle få träffa dig allena. Hela min själ har gått upp i ropet 'Kom Britta, kom till mig!' Förnam du det icke? Det är, det tror jag, min längtan, som dragit dig ut och fört dig hit, min Britta! Se nu på mig, vänd icke bort dina härliga ögon, som jag *vill* se, vill möta.»

Hans lidelsefulla ton väckte Britta till besinning. Hon blef mycket blek, lösgjorde sig sakta och bestämdt från hans arm och sade lågt:

»Ja, Kurt, jag kom verkligen för att säga dig farväl, jag kunde icke utstå att låta dig fara utan afsked, men —»

»Men, säger du, Britta? Finns det då ännu något men? Är icke allt nu klart mellan oss?»

En känsla af skam och förödmjukelse hade börjat göra sig gällande i Brittans sinne.

Märkte han kanske, att hon hade gått hit för att söka honom? Trodde han, att hon kommit för att själf-

mant erbjuda sig att bli hans? Var det verkligen därför hon gått? Hvarför hade hon egentligen gått?

Ögonblickets berusning var förbi. Ovissheten om det rättmätiga och det hållbara af den situation, i hvilken hon befann sig, oroade henne.

»Käre Kurt», sade hon, ännu något sväfvande på rösten, »du är så häftig, och jag fruktar, du lägger för mycket in i min enkla handling. Var det ej helt naturligt, att jag icke kunde låta min käre barndomsvän resa ut i ett förfärligt krig utan att säga honom farväl? Du får inte missförstå mig Kurt, jag *håller* mycket af dig, men —»

»Men den fattige kornetten är för ringa för dig, Britta; du har rätt, du kan hoppas en mera lysande lott än att gå i väntan på honom.»

Kurts röst lät bitter och hans ansikte var sorgset.

»O Kurt, du missförstår mig», utbrast Britta, »tala inte så, det uthärdar jag inte!»

»Hvad låter du icke mig uthärda, Britta!»

Kurt hade rest sig upp från bänken, han bet sig i läppen för att bli herre öfver sin missräkning och sin förstämning.

En våg af ousäglich ömhet svallade upp i Brittas hjärta. Hon kunde ej se honom sorgsen. Hon var med ens på det klara med sig själf och steg beslutsamt upp.

»Hör mig, Kurt», sade hon nästan högtidligt, i det hon lätt lade sin hand på hans arm, »Gud allena vet, om vi någonsin mera skola mötas; Gud allena känner fram-

tiden; men icke skall du tvifla på mitt hjärta, ty du är den jag håller kär — Nej, vänta, Kurt, och hör mig.»

Han hade gjort en snabb rörelse att åter sluta henne i sina armar; hon afvärfde det och fortfor öppet:

»Mycket har jag tänkt, och mycket har jag grubblat, öfver dig, öfver mig själf. Haf tålmod, Kurt, låt mig få komma till klarhet! Det är så mycket, som kämpar och strider inom mig, så mycket som oroar och bekymrar mig. Men i tanken på dig har jag alltid funnit ro och hvila — jag vet, du är trofast. Ack Kurt, käraste, jag tviflar ej på ditt hjärta och egentligen, i själfva grunden ej heller på mitt, men — — —»

»Men Britta, hvad är det då?

»Du måste gifva mig tid.»

»Tid! Äga vi då tiden, min Britta? Är den vår? Knappast detta enda lilla fattiga ögonblick är vårt! Ej ens detta vill du unna mig! Och ändå vet du, att vi kanske aldrig mera få se hvarandra.»

Hans röst var halfkväfd, och Brittans ögon fylldes af tårar.

»Förebrå mig icke, Kurt, jag rår ej för det! Se, jag har dig ju kär; men jag råder icke öfver mig själf, du måste hafva tålmod, Kurt.»

»Du tänker på din mor, Britta!»

»Ja Kurt, emot hennes vilja törs jag för mitt samvetes skull icke handla. Hon skall aldrig kunna befalla mig att gifva min tro åt någon annan — men om vi i denna stund förlofvade oss, just nu, då jag vet, hur stor

grämelse det skulle vålla henne — ack Kurt, haf tålamod! När du kommer åter, från allvarlig strid, då skall hon säkert tänka annorlunda! Men — nu kan jag endast lofva dig att vänta, att bedja för dig, följa dig i mina tankar, älskade, käre Kurt — — —»

Britta snyftade häftigt och lutade ansiktet mot hans arm. Kurt hade sällan sett henne gråta, han var så van att alltid se henne behärskad och lugn, att detta hennes utbrott af varm känsla djupt grep honom.

»Min Britta», sade han med darrande röst, ömt smekande hennes hand, »tänk på den långa skilsmässan, ovissheten — låt mig åtminstone få skriva till dig —»

Britta lyfte upp sitt ansikte, borttorkade sina tårar och skakade på hufvudet.

»Nej Kurt, inte ens det kan vara oss förunnadt, inte bakom föräldrarnas rygg, det vore ju dock ett slags bedrägeri — jag skulle icke kunna se dem in i ögonen.»

»Men genom Lycka då? Du sänder mig väl hälsning genom henne?»

»Ja Kurt, och du mig; den trösten må väl vara oss tillåten.»

»Min Britta, jag är nöjd med hvad du beslutar», sade Kurt lågt, »jag vet, du är ej lik andra, ack, du står så högt öfver alla, öfver mig, jag är så obetydlig — — —»

»Tyst Kurt, käraste», hon lade sin hand mot hans bröst och såg upp i hans ansikte, »du är den bäste, den mest trofaste, du har varit min vän, sedan vi voro små och — ja, det är sant, Kurt, du hade rätt i hvad du

nyss sade, jag blyges ej därför, jag kom, emedan jag icke ville, att du skulle begifva dig till faror och död utan att veta, *hur* mycket jag håller af dig. Och», tillade hon nästan ödmjukt, »vill du hafva mitt löfte att troget vänta dig, så gifver jag det här inför Gud, på denna plats, där vi kunna ha vittnen, osynliga för de lefvandes ögon — — Men icke nu, Kurt», hon afvärjde de kyssar, han åter ville trycka på hennes kind; »se här, detta tog jag med mig åt dig! Tag detta, min hjälte, och bär det vid ditt hjärta och tänk på, att Britta är trofast, hon sviker aldrig sitt ord — — —»

Hon räckte honom medaljongen med sitt af Wickelius målade porträtt. Han kysste den flera gånger. Därefter böjde han sig ned emot henne.

»Bara en, Britta — en enda», sade han bedjande.

»När du återkommer, Kurt», sade hon rodnande och leende upp emot honom.

»Så skydde och bevara dig Gud, min hulda ängel, mitt hårda helgon! Din kära bild skall följa mig i lif och död, och tanken på dig skall gifva mig kraft och mod i alla faror. Jag skall återkomma, och då, Britta, är väntetiden ute! Hör — lärkorna sjunga! Känn — solen bränner! Det är vår nu, min Britta, det är vår unga kärleks knoppningstid — här i gamla Lund har den spirat — här bland de dödas grafvar har den omsider slagit ut — nu går min kosa mot okända öden, men med Gud och för min Britta! Jag skall återkomma!»

Öfver hans ansikte var en glans af mod och lefnads-

lust. Solskenet göt sin ljusa flod öfver de gamla grafvarna och de unga människobarnen; i den blå luften högt uppe öfver den åldriga lilla stadens tak tonade lärsången såsom ett det finaste klockspel, den unga, rena vårkänslans höga visa.

* * *

På eftermiddagen smattrade trumpeterna genom Lund. Med musik i spetsen tågade de till Tyskland beordrade skvadronerna nedför Södergatan för att genom Mårtensgatan begifva sig åt Östertull utåt Ystadsvägen.

Husarernas svartbrämade pälsar hängde löst öfver axeln; å de blå dollmanerna lyste de gula snörena och knapparna. Från officerarnes höga mössor vajade tagelplymen, och de smäckra hästarna lyfte i munter takt sina fina ben; de vrenskade och fnöso, som kände de redan kriget i luften.

Rundt om hela Stortorget, Södergatan långt ned, i alla gator och stråten, som utmynnade i Mårtensgatan, stod fullt af folk; från fönstren viftades och vinkades, kvinnor gräto, männen blottade sina hufvuden, och från studenterna höjdes ett: »lefve kronprinsen, lefve Sverges krigare!»

Endast i en och annan bondehop förspordes ett hånfullt mummel.

»Se på den fa-an där, den därna svarte Rosen, det var han, som var en så'n djäfvil i upproret hånne i Österle'n förledet år.»

»Där är Haglösa skvadron! Det var den, som kom för å klå oss borta på Klågerupagår'en. Där red di ner oss, så att mer än tretti drängar strök med.»

»Di förb-e melangtärerna, nu blir det annan lek för dem! Ska di måntro vara lika docktiga, när di kommer mot Dundrapart och hans ryttare! Nu kan di jagu' få det så bra.»

»Ja, lidt montrare än hemma i Lackalänga får di det nock, du Jeppa, och möed roliare än di stackars åbor och rusthållare, som di satte in på Malme fästning» sade en bonde och gaf en annan en puff med armen.

»Ah, di kommer nock å få kålan di meste, och så dör di på vägen.»

»Det kan va' så godt först som sist; hem kommer di nock allri mer.»

»Ja, hva' vinner bonen på det? Vi ska ändå parera med nya kar'ar och hästar.»

»Men det är ju Carl Johann själf, som ska' anförä dem, å det är min själ en redig melangtär!»

»Nej, se på den tusan där, den granne kar'en! Va' det inte han, som red ner drängarna på Ringstorpa backe?»

»Den rackarn, han hette Jajjer.»

Så mumlades det i bondeflocken, medan studenterna hurrade och musiken ljöd i munter marsch. Genom staden tågade den brokiga skaran.

Längst nere vid planket till professor Becks trädgård, hvars nedersta del vette ut åt Mårtensgatan, hade samlat sig en liten flock unga flickor; där var Lycka Livius och

Louise Faxe, där var Anna Kröger och Britta och Annette och många andra. Också professorn hade gått dit ned för att sända de aftågande en sista hälsning.

Fru Beck däremot hade stängt alla dörrar för att slippa ens aflägsset höra krigsmusiken. Fördjupad i Scivers Sjalaskatt, läste hon ifrigt kapitlet om »Den öfver sin Synd bedröfvade Själén».

Men nere i trädgården hade alla flickorna klifvit upp på en bänk för att bättre kunna se. Britta stödde sig lätt mot sin far. Hon var blek och lugn, men hennes ögon hade en sällsamt varm färg. Louise Faxe grät och snyftade, otröstlig öfver afskedet med sin fästman. Lycka däremot stod med högburet hufvud, glödande kinder och strålande ögon; uppjudande all sin själsstyrka, hade hon lofvat sig själf, att det sista Gösta skulle se, var en värdig, hoppfull dotter af modern Svea.

Nu ljud musiken närmare. Nu kommo de. En skälfnings af sinnesrörelse genomilade den lilla flocken på bänken.

Här red ryttmästare Rosen i spetsen för sin skvadron; han hälsade militäriskt på professorn. Det var som en sista honnör för det skeppsbrott, hans egen lycka lidit.

Så kom Gösta Löwenschiöld. Han böjde sig fram mot planket.

»För kung och land och min ljufva Lycka!» sade han halfhögt och saluterade med sabeln.

Led efter led red förbi. Där kom löjtnant Greiff.

»Stå på dig, Louise!» hviskade Lycka, som såg, huru väninnan bleknade.

Och nu kom Kurt vid eftertruppen. Han tog sig ståtlig ut till häst; han syntes resligare och kraftigare än någon annan; hans ansikte bar ett manligt uttryck af ungdomsmod och beslutsamhet. Hans vackert blå ögon sökte Britta. I det han red förbi, förde han handen mot hjärtat, där hennes porträtt hvilade. Britta gjorde en rörelse, som ville hon tillvinka honom en hälsning, men hejdade sig och gaf honom endast ett varmt ögonkast. Professorn förnam hennes hand darra på sin arm och kände sig rörd vid anblicken af den kække ynglingen, som drog ut att kanske möta döden för en fransmans kula. Han böjde sig fram öfver planket och tillropade honom ett:

»Far med Gudi, Kurt Livius, och kom hem med seger och hälsa!»

Kurt saluterade värdsamt till afsked; hans Brunette gjorde några lätta språng — truppen var förbi. Ännu var gatan fylld af folk och barn, ännu hördes musiken, mer och mer aflägsen. Så blef allt stilla och tyst. Flickorna återvände en hvar till sitt.

I gamla Lund rådde åter ödsligt lugn.

XI.

Ander den långa enformiga våren med dess grå aprildagar var lifvet i den lilla byliknande universitetsstaden tryckt och tråkigt. En viss beklämning hvilade öfver alla människor.

Allting tycktes liksom stå stilla. Våren stod i flera veckor på samma punkt: svällande knoppar, som aldrig tycktes vilja slå ut, och smutsiga gator, som aldrig tycktes vilja bli torra.

Det väntade kriget tycktes också stå stilla. Visserligen fortforo trupptransporterna ända in i maj, då kronprinsen själf begaf sig åstad. Men något resultat af allt detta tycktes det icke bli.

Till professor Livii hus hade det kommit ett par bref från de båda unga officerarne. Löjtnant Löwenschiöld hade skrivit till Lycka och omtalat ett och annat från kantoneringskvarteren i Mecklenburg och Pommern. Hans bref voro glada och muntra samt i hög grad ägnade att lugna och lifva de hemmavarandes nedslagna sinnen.

Såsom tillhörande staben var han i tillfälle att på nära håll följa händelsernas utveckling. Efter kronprinsens

ankomst utgjordes de förnämsta tilldragelserna till en tid af baler, fester och andra nöjen: »och hafva de tyska 'Lotterna' en stor faible för den svenske militären. I Göstas tankar bor dock alltid dess svenska mö, dess ljufva Lycka, som icke har någon raison till jalousie.»

Åt dessa rader hade Lycka skakat på sitt lilla hufvud och mumlat: »ja, får han icke något hjärtesår i kriget, så tyckes faran för andra blesssyrer ej vara så stor!»

Därpå kom bref om afmarschen till Greifswald, »denna odrägliga lilla stad med dess ännu odrägligare bjudningar och kalaser. 'Lotter!' i mängd — men ingen liten älskad Lycka!»

Ett välkommet afbrott hade dock inträffat genom den revy, som för markisen af Londonderry skulle hållas med hela svenska arméen.

»Ser du, han föreställer en politisk militärisk *délégué* för engelska styrelsens räkning vid de allierade arméerna och skall observera, om alla äro tillstädes, för hvilka subsidier betalas — hvilket du dock icke lär förstå, *chérie*, eller skänka intresse.»

Brefven innehöllo stundom hänförda loford öfver »vår store härförare» och »hans mirakulösa förmåga att härska och råda öfver människor med af så heterogena begrepp och grundsatser sammansatta befäl, som dess af flera nationer bildade armée företedde».

Emellanåt kunde brefven också innehålla någon liten skämtsam episod.

»Min hulda Lycka skulle se sin Gösta i dess mindre

presentabla habit! Säkert skulle hon då finna situationen mycket raljant! Men ännu större plisanterie skulle det förskaffat min söta flicka, om hon kunnat se det fantastiska accoutrement, som min kalfaktor, min gamle Jöns Jönsson, vetat förskaffa sig af ett ganska varmt fruntimmersplagg. Han gjorde därmed fullkomlig epok inom högvaktstrossen härom dagen, då det ösregnade. Huru han fått tag i en väl stoppad, föga brukad fruntimmersstubb, vet jag icke; men att han kröp i den, sprättade upp den framtill, drog snörena om halsen på sig och såmedelst gjorde sig en ganska ändamålsenlig kappa, det såg jag.»

Kurts bref voro vanligen till modern, men med en liten bifogad, med munlack omsorgsfullt förseglad biljett till Lycka. Och dennas innehåll förblef en hemlighet, utom för Britta Beck, för hvilken den i själfva verket var ämnad. Och Lycka var också en mycket samvetsgrann postillon d'amour. Sedan hon blifvit invigd i Kurts och Brittass förtroende, hade i hennes varmhjärtade sinne uppstått tusen förslag och planer att med någon lämplig »kupp» attackera fru Beck och om möjligt för Kurts och Brittass räkning vinna en ärofull seger.

Dessa tankar skänkte henne till och med större tröst i saknaden efter sin trolofvade, än hon själf trott vara möjligt. Och sålunda blef hon inom kort åter nästan sig lik, samma skälmaktiga modiga lilla flicka, hela akademistatens favorit, från biskopen och professor Tegnér

samt ned till de yngsta studenterna, hvilka senare dock hyllade henne på behörigt afstånd.

Hennes föräldrar och närmaste vänner märkte dock, att ett dämpadt vemod hvilade öfver henne och i någon mån stärfjade hennes upptågslust.

Detta gaf åt henne ett egendomligt kvinnligt tycke, som gjorde henne så mycket mera intagande.

Brefven »där utifrån» anlände i det hela rätt sparsamt och äfven oregelbundet. De unga officerarna funno just ej så mycken tid öfrig att skriva, och posten befordrades ej heller med någon öfverdrifven snabbhet.

De underrättelser avisorna bragte från den stora världspolitiken voro merendels inga eller också mycket otillfredsställande. När därför något bref från den europeiska krigsskådeplatsen anländt till någon i staden, samlades vanligen vänner och bekanta för att få del däraf.

Hos Livius var det alltid Lycka, som fick läsa upp de mera allmänt intressanta bitarna, och i auditoriet såg man ofta nog äfven professor Beck samt i regel professor Levander.

Att i denne senares närvaro läsa utdragen ur Göstas bref, tycktes emellertid stundom försätta den eljest icke bortkomna Lycka i ett visst bryderi; helst när hon måste afbryta för att öfverhoppa några rader af privataste natur. Då smålog alltid »farbror confrater» på ett betydelsefullt sätt, som kom Lycka att bli röd högt upp öfver öronen. Men på samma gång kände hon instinktligt, att det bakom hans alltid vänliga, blida deltagande låg något

vemodigt och resigneradt. Detta hade ofta förmått henne att i hans närvaro lägga band på sin egen glädje öfver det efterlängtrade brevets ömhetsfyllda innehåll.

Att professor Beck kom för att höra nyheterna, väckte en smula förvåning inom familjen Livius. Men medan Lycka i tysthet gladdes däråt och däri ville se ett lyckosamt tecken för Kurt och Britta, togo de gamle för gifvet, att han drefs uteslutande af intresse för de stora händelserna.

Professor Beck själf skulle säkert haft svårt nog att fullt tillfredsställande analysera den drifkraft, som i detta stycke ledde honom. Men visst är, att han med stor belåtenhet vid frukostbordet för de sina meddelade de hittills alltid goda nyheterna. Han såg härvid aldrig särskildt på Britta, och hon visade ej heller något märkbart tecken till rörelse. Öfver hennes ansikte hvilade dock vanligen ett drag af tillfredsställelse och glädje.

Men den, som näst föräldrarna alltid skulle ha del af de märkvärdiga nyheterna, det var Tegnér.

Liksom alla de andra vackra flickorna i staden var Lycka en stor gunstling hos den för alla fagra kvinnoanleten synnerligen känslige skalden. Men den hurtiga Lycka med sitt lifliga väsen, sin ovanliga gratie, sin bländande hy, sina glada ögon och sin skälmska lilla mun hade dock ett stort försteg framför sina jämnåriga väninnor i den skönhetsälskande skaldens bevågenhet. Det var till hälften en ridderlig hyllning af det kvinnliga behaget hos denna unga flicka, till hälften en farbroderlig

tillgifvenhet, som då och då tog sig frihet i form af en och annan icke uteslutande farbroderlig kyss, hvilken Lycka, så godt hon kunde, försökte afvärja genom att endast räcka fram sin persikelena kind.

I det hela taget var det dock en verklig vänskap, som rådde mellan skalden och hans lärde väns och kollegas unga dotter. Och mer än en gång hade Lycka i »kritiska stunder», som hon kallade de små schismer, hvilka ibland uppkomma inom familjen, tagit sin tillflykt till dennas vänner i Gråbrödersgatan.

Hon var nämligen också en favorit hos fru Anna, hvars eget käcka humör väl harmonierade med Lyckas och som fann sig mycket road af dennas aldrig trytande förråd af lustiga historietter från den gemensamma akademiska cirkeln.

Då Lycka med lätta steg trippade in i den långa med sand och enris beströdda förstugan, där om somrarna ett par småttingar brukade leka med den gula hunden Atis, och försiktigt knackade på matsalsdörren till höger, familjens hvardagsrum, blef hon därför alltid välkommen.

Rummet var, liksom de öfriga i den dock rätt anse- nliga gården, ganska litet och lågt, med bjälkar i taket och två par fönster.

Och medan Lycka i halft hviskande ton och sittande i den lilla hårda, rakryggiga soffan mellan kakelugnen och köksdörren, anförtrodde tant Anna sina nyheter, hördes vanligen från det inre rummet, hvars dörr var stängd, ljudet af steg upp och ned på golvet, åtföljda af ett ryt-

miskt mummel; det var skalden, som höll på att göra sig förtrogen med byggnaden af den dikt, på hvilken han för tillfället arbetade, i fall det kunde kallas att »arbeta», ty stroferna flöto lätt och gladt ur hans penna i den med ens fulländade harmoniska form, med hvilken de föddes i hans inre.

Men så kunde de något släpande stegen stanna innanför den lästa dörren. Lycka passade då alltid på att skälmskt kyssa på fingret bort åt det lilla bågformiga sneda fönstret eller gluggen högt uppe i öfre dörrspegeln. Hon visste nämligen, att skaldens öga därinifrån halft nyfiket efterspanade hvem den besökande kunde vara.

Och sällan slog det fel, att icke dörren gick upp, och Tegnér utträdde, vanligtvis litet dunig på rocken; den nedvikta mjuka skjortkragen gaf alltid åt hans utseende något ungdomligt; hans blonda lockiga hår brukade ligga oordnad omkring den härliga pannan, de blå ögonen voro i regel en smula beslöjade af de halft nedfällda ögonlocken, hvilket gaf blicken något egendomligt fångslande; en alldeles särskildt betagande makt erhöllo dessa ögon, när de uppslogos fullt och fast: det var i dem en glans som från Hellas himmel. Mången fruktade dock denna blick jämte det sardoniska löje, som låg öfver den fina, sinnligt skurna munnen.

Men Lycka var ej rädd för hans ironi. Fyndig som hon var, förstod hon att möta skämt med skämt, och ofta, när den husmoderliga fru Anna gått ut i det intill

salen liggande köket för att ordna ett eller annat, fortforo de båda att skämtsamt replikera hvarandra.

»Du Lycka, du Lycka», kunde ibland skalden säga med sin något säfliga näston, »om vi nu skulle ha oss ett litet glas vin!»

Och därmed brukade han gå in i sitt rum att hämta den halftömnda portvinsflaska, som han ibland om förmiddagarna, då han diktade, hade stående på sitt schackbord. »Om nu farbror får en kyss, så skall Lycka få ett glas vin», kunde han sedan leende säga med en lustigt talande blick på flickans vackra läppar.

»Ah farbror, det bryr jag mig minsann inte om», svarade Lycka, »det är inte värdt mer än en slängkyss, och den har farbror redan fått.»

»Ja, då skall du väl också få vinet för slängkyssen, men tvemännings skall du dricka med mig!»

En gång hade det dock händt, att Lycka känt sig mera frikostigt stämd med hänsyn till den form af erkänsla, som tilltalade skalden.

Det hade nämligen gällt ett litet försök att böja professorn i grekiska till mildhet mot en olycklig tentand bland de unga studenter, som tillhörde latinprofessorns skyddslingar och som klagat sin nöd och ängslan för dennes dotter.

Denna hade då begagnat sig af ögonblicket, när tant Anna gått ut för att skaffa in grönsaker från trädgården eller göra en titt in i barnkammaren, där den treåriga Emma lekte.

»Är farbror riktigt snäll i dag?» hade hon lekfullt frågat, med hufvudet på sned och skälmaktigt blickande upp till den vackre mannen, som i bästa lynne gått af och an på golfvet, men nu stannat framför henne.

»Visst är jag snäll, Lycka; jag är alltid snäll mot vackra små flickor.»

»Då vill nog inte farbror afslå en liten obetydlig supplik?»

»Om jag nu hörsammar Lyckas supplik, så kräves muntlig likvid af supplikanten — och kredit gifves inte!»

»Om det inte kan gå för mindre, så skall jag väl inte vara alltför fière mot farbror Esaias!»

»Hvad gäller då suppliken, du fresterska med ögon blå?»

»Jo, det skall jag säga farbror i örat!»

Och Lycka hade lagt handen på hans arm, rest sig på tåspetsarna, sträckt på sin vackra hals och hviskat:

»Farbror skall släppa snällt igenom småländingen Malm i tentamen.»

»Hvad för slag», hade skalden svarat, halft skratande, halft allvarsamt och nupit henne litet i örat; — »är du en Judas i kvinnohamn och tror, att jag förråder Homeros med kyssande? Nog anser jag annars en kyss af dina rosenläppar vara värd ett *par mihi*, men i den här sammanställningen kommer den inte ens att eröfra ett *vix admittitur*. Nej, gå du till Hylander, när du vill supplikera för någon af dina beundrare! Han skall nog finna förslaget plausibelt!»

»Usch, usch farbror! Tala inte om den fete Hylander — han kommer mig alltid att tänka på fettbodarna!»

Och Lycka hade denna gång blifvit icke så litet snopen öfver att den erbjudna lösetributen af skalden i sin tur refuserats. Och småländingen Malm hade mer än en gång fått gå till den rättvise tentatorn, innan dennes fordringar blifvit tillfredsställda. — — —

Det var, som sagdt, till Lunds enkla skaldeboning, som Lycka i första rummet gick att föra nyheter från kriget.

Så var det ock, när hon nu kom en junieftermiddag.

Då glömde Tegnér både vackra kvinnoläppar och persikokinder. Med af vrede blixtrande ögon utbrast han:

»O dessa Europas gamar, som nu kasta sig öfver den ensamme örnen! Dessa barbariska kosackhopar — men förgäfves skola de vältra sina horder mot den väldige världsbetvingaren. Napoleon kan icke falla! Han är tidens man, och hans öde står skrifvet bland de höga stjärnor!»

Och när hon berättade nyheterna om att preussare och ryssar blifvit slagna vid Bautzen och Gross-Görschen, jublade han eldigt:

»Nog visste jag, att den starke örnen icke skulle jagas af denna legitima styggelse! Stolt skall han fullfölja sin segerban genom rymden, där icke barbariets klumpiga klubbslag kunna nå hans djärfva, sköna flykt!»

Men då han sträckte ut handen efter brefvet, skrek Lycka till och sprang undan.

»Farbror får inte läsa mitt bref», skrattade hon och gömde sig bakom fru Annas stol samt höll den lilla Emma som ytterligare sköld framför sig.

»Jaja Lycka», skämtade skalden, i det han tog sitt jollrande barn på armen, kysste det ömt och satte det i fru Annas knä, »hvad kan väl denne unge Adam ha att säga sin Eva, efter hon så undsticker sig?»

Lycka blef plötsligt allvarsam och svarade:

»Nej farbror, det här brefvet är från Kurt.»

»Aha, från vårt hjälteembryo! Är det *han*, som är Adam! Och utan både Eva och paradiset! Eller hvar ha vi vår 'hvita lilja'? Är hon ännu fortfarande i hvarje tum en liten spanska?»

»Åh», inföll fru Anna, »Maja Beck vet nog att taga bort höga miner hos sin dotter.»

»Vet tant och farbror», sade Lycka fortfarande allvarsamt, »det är synd om Britta — och om Annette också! Tant Maja är allt bra sträng mot dem.»

»Ja, när en kvinna förlorar sitt förstånd, så återfår hon det sällan — gunås, det händer mången karl detsamma. Det är med fru Beck som med vår litteratur, det går en mörk ande igenom henne. Men det tyckes mig, som kunde man komma dessa stackars barn till undsättning. Klosterlig inspärning tillhör dock ej vår humana tid. Tror du inte, Anna, att du kunde förmå fru Maja till förmildring? Hon är för vacker kvinna att tillhöra den lagens liga, som icke blott vunnit stadens

illitterata befolkning, utan äfven gör eröfringar uppe i akademistaten.»

»Hon borde åtminstone vara för klok att låta sig narras af den här pastor Böök, hvars egentliga afsikt är, som jag misstänker, att vaska guld i professor Becks trädgårdskanaler, för att begagna ditt eget uttryck», anmärkte fru Anna.

»Stackars Annette, det tror också jag», sade Lycka lågt, »skulle inte farbror eller tant kunna finna på något sätt att hjälpa Britta och henne?»

»Jag tänker, hvar och en har nog att söka reda ut sin egen härfva», sade fru Tegnér med en lätt suck, i det hon lämnade rummet.

Ett ögonblick därefter såg man henne ute på gatan; hon styrde kosan bort till domkyrkokryptan, hvars svala, mörka nischer hon liksom andra lundafruar, hvilka stodo väl med domkyrkosysslomannen Mengel, fick använda till saftkällare och förvaringsrum för de rökta sommarskinkorna.

»Aldrig kan jag reda ut *min* härfva», utbrast hennes man halft missmodigt, »så länge jag skall plumsa omkring i den här bondbyn bland idel studerande allmoge och bara göra studenter och därtill få betala tvåhundra riksdaler till akademiens kassa för rättigheten att tjäna lönlös! Nå ja, f-n plågade Job i sju år och ledsnade ändå till slut. Vår lilla spanska och hennes syster få väl, de som andra, söka uthärda den kroniska sjukdom, som vi kalla lifvet!»

Hans blick hade mörknat. Lycka fick tårar i ögonen.

»Men», i det molnet åter försvann, »jag fruktar, min snälla Lycka, att fru Maja Beck blir en svår nöt att knäcka både för dig och mig. Och inte tror jag, att mina alexandriner och jamber komma att beseгра henne», tilllade han leende, i det han vände sig till Lycka, som rest sig för att taga afsked.

I det samma ljud en smältande kvinnoröst in genom det öppna fönstret åt gatan.

»Ack», utbrast Lycka, hejdande sig, »det är tant Euphrosyne — så vackert hon sjunger!»

Ett underligt uttryck hade kommit öfver skaldens rörliga drag, ett uttryck halft af smärta, halft af lidelsefull hänförelse. Han gick bort och ställde sig vid fönstret med ryggen mot Lycka.

Det var från det lilla envåningshuset med det brutna taket på frontespisen snedt emot som tonerna kommo; rullgardinen var nedfälld för solen; äfven där stodo fönstren öppna, och man hörde hvarje ord af sången, hans egen vackra »Fågellek»:

Lodet sitter midt i sångarns hjärta,
men han föll förutan smärta,
bäst han sjöng och bäst han brann,
lycklig han!

En skälfnings genomflög den manliga gestalten vid fönstret.

»Lycklig han, ja, lycklig han», mumlade han doft och böjde hufvudet mot bröstet.

Lycka greps af en tryckande beklämning; än en undrande blick fäste hon på den nu så tyste och synbart vemodigt stämde skalden, hvarpå hon med lätta steg oförmärkt smög sig bort.

XII.

Det var, som sagdt, i den fagra juni månad.

Kastanjerna stodo i full blom; syrenerna i stadens många trädgårdar hängde med tunga gridelina eller hvita blomklasar öfver gärdesgårdar och plank, medan gullregnet lät sina gyllne fransar flöda ned öfver bersåer och lusthus. Gräset frodades på gator och torg. Här och hvar i något afsides sträte samt i Grönegatan tillgodogjorde sig en och annan hemmahållen ko det präktiga gatbetet. På de inhägnade fäladsmarkerna mellan professorsgårdar och borgarehus hoppade lammen kring de tjudrade tackorna, och på fettbodarnas nedfällda, om dagarna till salubord apterade gröna fönsterluckor sågos rädisor, sparris och spenat.

Understundom väcktes man vid fyratiden om morgnarna af stadens herde, som med sin skallmeja blåste gälla väckelsesignaler utanför fönstret till något studentrum, hvars innehafvare härom anhållit för att i tid kunna börja sina vetenskapliga idrotter.

Sedan denna privata förpliktelse blifvit fullgjord, drog herden i spetsen för den långa raden af stadens kor Södergatan utför till bete å allmänningen.

* * *

När Lycka lämnat det tegnériska huset, tog hon genaste vägen genom Skomakaregatan för att komma till professor Becks.

Det var vid sextiden på eftermiddagen; djup stillhet och ro hvilade öfver hemmet; i kanalen simmade de hvita ankorna med sina nykläckta ungar.

Lycka gick öfver vindbryggan direkt ut i trädgården i tanke att finna familjen samlad under valnötsträdet.

I buxbomsrabatterna stodo grupper af blommande pioner, och fru Beck var sysselsatt med att själf utplantera en mängd små blomplantor. Annette hjälpte henne. Med sin korta bomullsklädning af det nu så brukliga rutiga tyget högt uppfäst, med sina vackra armar blottade till armbågen och sitt rosiga ansikte i den stora hemsyddas florskapotthatten, prydd med mossrosor inuti, var hon en den täckaste lilla blomsterflicka man kunde skåda i en blomstergård.

Lycka neg som vanligt litet försagd inför den stränga tant Maja, som dock under denna sin älsklingsysselsättning såg vänlig och glad ut, hvarvid den starka likheten mellan henne och Britta blef ännu mera slående.

Annette hoppade lätt öfver buxbomshäcken ut på

gången, bortskakade litet jord, som fastnat på hennes händer, och kom bort till Lycka.

»Hvar är Britta?» frågade denna. »Tror du, hon får promenera med mig ett litet slag?»

»Britta sitter därborta i hörnlusthuset hos pappa; är det något nytt från kriget, Lycka?»

Annette såg nyfiket på väninnan; af Lyckas och Brittans många förtroliga och hemlighetsfulla samtal anade hon, att något stod på, som rörde Kurt. Hon hade förfärligt gärna velat ha reda på hvad det var, men när de hela tiden omsorgsfullt hållit henne utanför, hade hon litet stött låtit dem vara och tänkt: »ja, så talar jag inte heller om för dem något om Einar och hans verser!»

»Ja, det är det verkligen också», svarade Lycka helt öppet; »det är ett bref till mor och far från Kurt, och som de veta, att farbror Beck intresserar sig för hvad som händer därute, sade de, att jag skulle gå hit med det — dig kan det i alla fall inte roa, Netten! — Tant Beck! Ryssarna ha fått stryk af Napoleon, och Kurt är utnämnd till adjutant hos öfverste Cederström», affyrade Lycka sin lilla salut af sins emellan osammanhängande nyheter, i det hon svängde brefvet i luften och litet själfsvåldigt trippade vidare nedåt gången, som ledde bort till valnötsbersån i hörnet.

Hennes enfärgade ljusgula korta sommarklädning med det gröna skärpet nästan uppe under armarna, den stora kapotthatten af samma gula tyg, som, knuten med smala hvita band under den lilla runda hakan, gick långt ner i

nacken och stod högt upp framtill, jämte de gröna utskurna saffiansskorna på de små fina fötterna — denna hennes sommarglada dräkt kom henne att på ryggen likna en stor svärdslijla eller rättare denna blommas alf, som lösgjort sig från sin gula blomkalk och nu sväfvade genom den blomsterrika, af sommarens unga fågring höljda trädgården, där hvita fjärilar fladdrade omkring och trädgårdsångare sjöngo i trädkronorna.

Valnötsträdets blad voro ännu ljusgröna; under de långt nedhängande grenarna satt professor Beck, rökande sin långa pipa och fördjupad i studier. På en låg pall helt nära honom satt Britta, broderande en hvit narciss i silke på rödt siden till en taskebok. På gången vid hennes fötter låg Pikas makligt utsträckt, flämtande af värme och med tungan utom munnen.

Britta satt tankfull och grubblande. Hon hade låtit arbetet hvila för en stund och lutade hufvudet mot ena handen, medan den andra sakta strök Pikas öfver den breda nacken.

När hon fick se Lycka med brefvet i handen, rodnade hon häftigt och gjorde en rörelse som för att skynda emot henne; men Lycka ropade på långt håll i ifrig ton:

»Stora nyheter, farbror Beck! Ryssarna ha fått stryk!»

»Si, hvad säger flickan», utbrast professorn, sköt den bredskyggiga halmhatten bakåt nacken, satte pipan ned bredvid bänken och lade bort sin bok. »Af hvem ha de fått stryk? Ha de våra nu kommit att slåss med ryssen?»

Har det blifvit slutet på den sköna alliansen och detta oäkta broderskap?»

»Nej, nej, farbror — se där är Kurts bref till far och mor — Napoleon har slagit ryssen — två gånger, ja — de ha slutit fred öfver sommaren, och de våra ligga någonstädes och äta jordgubbar på tyska riddargods, åtminstone gör Gösta det — roligt krig, det här!» sade Lycka gladt, i det hon slog sig ned på bänken bredvid professorn, för hvilken hon hade långt mindre respekt än för hans fru.

»Och vet farbror, Kurt har blifvit adjutant hos sin öfverste», fortsatte hon med en liten sidoblick på Britta, som åter tagit upp sin sömnad och lutade sig djupt ned öfver denna.

»Si — en sådan kejsare!» sade professorn vänligt, »ruter i gossen, blir väl löjtnant, hvad det gäller!»

»Farbror, Kurt kommer hem minst som ryttmästare.»

»Och Gösta då», smålog professorn, »han blir väl minst general?»

»Ja, Gösta blir general, och så blir jag generalska! Hvad säger du om det, Britta! Hennes nåd, lilla Lycka!»

Flickan sprang upp från bänken och gjorde en djup nigning.

»Ajö, farbror! Brevet kan jag få igen härnäst! Kom Britta och följ med litet — får hon inte det, farbror?»

Professorn nickade bifall. Britta reste sig och påsatte hatten, som hängde på en trädgren. Lycka stack sin arm inom hennes och knäppte med fingrarna åt Pikas, som långsamt beredde sig att följa sin härskarinna.

De båda unga flickorna gingo bort till fru Beck.

»Mamma, jag följer med Lycka en liten stund.»

»Bara ut åt öster, tant Maja», sade Lycka med sin klara röst, »bara ut åt kanstanjevägen — ajö tant, ajö lilla Netten!»

Hon skyndade att draga Britta med sig, rädd, att moderns skarpa öga skulle upptäcka den ovanliga rörelse, som bemäktigat sig den annars åtminstone till ytan så lugna dottern.

Under hela våren hade Britta gått i stark spänning och oro. Hvarje tordags morgon hade hon skyndat att vara den första i huset, som kastade en blick i stadens tidning. Dess små sidor i kvartformat innehöllo emellertid föga nytt. Dock alltid några notiser från »högkvarteret», som flyttades från Stralsund till Potsdam, till Belitz, till Teltow. Men huru litet tillfredsställd blef hon ej däraf, och huru mycket var det ej hon ville veta! Hon hade af och till bedt Göran se efter uppe på »Läsesällskapet», om det ej i andra tidningar skulle finnas utförligare nyheter. Men icke ens Helsingsborgsposten, som vanligen var så väl underrättad, hade något att förtälja. Ingenting tycktes tilldraga sig därute. Nu kom förklaringen. De hade slutit stillestånd för sommaren!

Arm i arm vandrade de båda unga flickorna genom de håliga, ojämna gatorna ut ur staden och styrde sina steg bort till den höga kastanjeraden, som följde en gräsbevuxen, slingrande gångstig bort öfver fälten till Råbyvägen.

Detta var flickorna Becks vanliga promenadplats, enär fru Beck ogärna såg dem spatsera på Lundagård eller Helgonabacken, där det alltid var fullt af ungherrar.

Det var en varm stilla afton. De stora täta träden skyldrade med sina toppiga, uppåt sträfvande hvita blommor, hvilka sakta skälfde, då någon vindfläkt drog öfver slätten. Fält och åkrar voro gröna, och från de stora sankna ängarna hördes vipornas skri. Lärkorna drillade ute öfver markerna, och längst bort i öster syntes Romeleklints höjdsträcka i blå förtoning.

Flickorna satte sig ned i gräset under ett af de höga träden.

»Nå Lycka?» sade Britta frågande och med en liten darrning i rösten, »är det inte något mera?»

»Jo Britta lilla, det är verkligen något mera! Gösta har skrivit, att Kurt är mycket bemärkt för att vara en så ung kornett. Och här är ett annat bref från Kurt till mig. Skall jag läsa upp det för dig, eller vill du själf se det?»

»Gif mig det», sade Britta sakta och sträckte ut handen efter brefvet.

»Tag det, tag det, lilla du, det är ändå ämnadt åt dig!»

Lycka reste sig, smågnolande en liten visa, skakade ut sin gula klädning och började leta efter förgät-mig-ej å en dikeskant.

Brittas ögon voro skymda af tårar, då hon vecklade upp det lilla brefvet, som i hvarje rad var uppfyllt af

henne själf. Hon kysste det gång på gång, medan hon läste:

»Säg min hvita lilja, att jag ännu ej förvunnit dess cruauté vid vårt afsked att vägra mig en enda kyss. Hon känner och förstår ännu icke hjärtats allt betvingande rätt. Den öfvergår både fars och mors vilja, menar jag. En gång skall hon förstå det. Och jag väntar tåligt därpå. Jag har för öfrigt ett fast hopp att vinna farbror Beck. Han har så präktiga ögon under kalotten.

Men säg henne, att hon alltid lefver i mitt hjärta och i mina drömmar. Dess älskade bild bär jag jämte min bönbok vid mitt bröst och betraktar det förra oftare, än jag läser i den senare. Ty det är här i lägret ej god ton att synas gudelig, man blifver då soupçonnerad för ett visst poltroneri, som illa skulle anstå en ung kornett. Men de tysta bönerna ur hjärtats djup kan ingen kontrollera. Och de uppstiga ofta för henne, för vårt återseende. Hon är mitt skyddshelgon!»

Britta kysste åter den lilla grofva papperslappen.

Drömmande blickade hon bort mot den gyllene aftonhimlen. De gröna fälten lågo i stark glans; genom den rika grönska, som nästan dolde stadens hus, glimmade ett och annat fönster som af eld; de grå domkyrkotornen reste sig mäktiga upp emot himlen, och långt ute skimrade i fjärran en strimma af Sundet. Lätta töcken såsom af soldis uppstego efterhand och dämpade solens röda aftonbrand. Öfver hennes hufvud drillade bofink och sylvia i ljuf kärleksyra sin friska vårmelodi. Borta vid

dikesrenen aftecknade sig Lyckas fina gestalt såsom en kvardröjande solpunkt i all den gyllne aftonglansen, och genom den ljusa doftfyllda luften dallrade domkyrkourets slag.

I denna frid sköt en plötslig oroskänsla upp i Brittas sinne. Hittills hade hon aldrig tviflat på sin plikt: den hade legat i lydnad för föräldrarna, äfven om hennes eget hjärta skulle kvida därunder. Och nu frågade hon med bäfvan: »talar han sanning, har jag tagit fel! Är mitt hjärtas bud högre än Guds bud? Kan jag hedra fader och moder och sätta mig öfver lydnadens plikt? Eller är det Guds egen röst jag hör just i mitt hjärta? Trofast Kurt blir jag alltid — men ovisshet fyller mig, och jag ser icke vägen klar!»

XIII.

Vecka gick efter vecka. Syrener och gullregn hade mist sin blomprakt och efterföljts af rosor och jasminer. Krusbär och körsbär började mogna. På Lundagård var ödsligt och tyst, och trädens grönska hade redan börjat mörkna. Ute på ängarna stod höet färdigt till inbärgning.

Det var tidigt en eftermiddag i midten af juli. Genom de dammiga, af sopor vanprydda gatorna rullade några stora, af sommarglada människor fullsatta hövagnar.

Här svängde en om hörnet af lilla Gråbrödersgatan; den kom från professor Livii gård; å med brokiga åkedynor höljda bräden, som voro lagda tvärs öfver vagnen, sutto det värdiga professorsparet och Lycka, biskopinnan Faxe med sina båda unga döttrar, den yngsta allt jämt träget uppvaktad af sin sidogranne på brädet, professor Engström, vidare Tegnér's, professor Levander och Einar Falck.

Här körde en annan ut från professor Becks; utom hela familjen var också Göran Wickelius, lagman Krögers, professor Hylander och pastor Bök med.

Ännu några vagnar slöto sig på Klostergatan till raden, fyllda äfven de af »Kannikemedlemmar» och deras vänner.

Där sågs professor Liljewalch, som vanligt sprittande af liflighet och glädtighet; där var Hagberg med det blida vänliga uttrycket i sitt rundlagda ansikte; där var ock den hofmanlike professor Engelhardt med sin vackra fru och flera andra äldre och yngre akademilärare med familjer.

Det var nämligen Kannikefest i dag, en årligen återkommande lustbarhet, då de professorsfamiljer, hvilka ägde lott och del i Kannikeängarna, samfäldt foro att »stacka hö». Detta var dock helt och hållet ett talesätt eller en trop för några timmars glädtigt ny-arkadiskt herdelif, ty höet var förut hopfördt i doftande vålmar, och det muntra »skördefolket» gjorde snarare sitt bästa att under lek, dans och skämt åter breda ut det.

Dagen var i regel motsedd med mycken längtan af de unga, och äfven de äldre brukade sällan undandraga sig att på detta sätt ute på slätten fira högsommarens glädje.

Äfven i professor Becks familj var det en tradition att vara med om höstackningen. Det var dock ej utan, att fru Beck denna gång hade sina betänkligheter; icke med hänsyn till Britta, ty unga Livius var ju lyckligtvis långt borta, men så mycket mera för Annettes skull. Ty ju tydligare hon såg, att denna drogs till den unge vackre Einar Falck, hvars oprästerliga väsen så illa passade hans tilltänkta prästerliga bana, dess fastare var hon i sitt be-

slut, att hennes oerfarna dotter skulle frälsas från alla frestelser och i den värdige pastor Böök finna en ledsagare genom lifvet.

Hon hade därför föresatt sig, att eftersom Einar Falck säkert kom med på utflykten, så skulle också pastorn göra sällskap för att själf kunna bevaka sina intressen. Hon visste, att hon icke behöfde be honom därom, ty att äfven han bemärkt den fara, som hotade hans framtidshopp, det hade hon nogsamst förstått af hans ofta uttalade förtrytelse mot Einar, såsom varande en den falska »glädjones son».

För egen del hade hon aldrig gifvit pastorn något löfte å Annettes vägnar, och han hade ej heller direkt anhållit om något sådant, men det hade under en lång tid varit liksom en tyst öfverenskommelse dem emellan.

När hon nu föreslagit pastorn att följa med på hödagen — »det kunde ju alltid vara en liten uppfriskning» — hade denne till en början sett mycket fundersam ut, tagit sig en stor pris snus och sagt:

»Min goda professorska, dylika förströelser äro nog bemängda med fåfängelighet, och då borde ju den hålla sig fjärran, som bättre vet; men — kan min högt vördade lärare, häradsprosten Schartau, åka skridskor en vinterdag, hvi skulle hans ringe lärjunge, Anders Jeremias Böök, då icke kunna stacka hö en sommardag? Jag skall alltså vara följaktelig, min goda professorska, och tackar ödmjukast för hedern!»

Så kom det sig, att också pastor Böök var med i den ena hövagnen; sittande ytterst på det ena brädet, nästan alldeles öfver bakhjulet, gjorde han de jämmerligaste grimaser för hvarje gång den skramlande vagnen med en duns rullade öfver något hål i gatans stenläggning. Och när de andra högljudt skrattade, då bräderna hotade att glida ned eller då en och annan af de åkande vid något ryck af vagnen flög framstupa, så pustade pastorn och höll sig med båda händerna i brädkanten.

Bättre blef det, när man kommit utom staden, förbi St. Peters klosterkyrka.

Den smala lervägen, där nu dammet stod som ett moln, gick genom det flacka enformiga landskapet. På dikesrenarna blommade rölleka och blå cikoria; blåklinten stod tät i sädesfälten. På afstånd syntes ett och annat trappgafvelskyrktorn, och längst bort skymtade en liten strimma af Sundet med hvita segel.

Allt eftersom man nalkades Lommaviken, förnam man starkare den friska hafsvinden, mildrad af att hafva strukit öfver ängar och fält.

Till slut vek man in på en gräsbevuxen markväg; de stora vagnarna knakade, de åkande sjöngo och skrattade, och skämtet flög från vagn till vagn.

Ändtligen var man framme. Det ena åkdonet efter det andra svängde ut på ängen och stannade. De åkande hoppade ur. De gula dammkapporna togos af och skakades, de unga flickorna i sina ljusa klädningar och stora florskapotthattar flögo tillsammans som en flock dufvor; her-

arne sträckte på armar och ben; fruarna sysslade med de medförda förfriskningarna, saftflaskor, arracks- och rombuteljer kommo fram, och med en viss ifver började alla hjälpa till att bära de digra korgarna till den plats, där man vanligen brukade slå sig ned å den ena, något sluttande och mindre sankan sidan af ängen.

De vidsträckta, jämna, alldeles flacka ängarna följde den breda Höje-å-sänkan långt från andra sidan Trollebergs trädombifna gård och ända fram till den strandvall, som skymde utsikten öfver bukten; de voro genomskurna af den smala ån, som här delade sig i tvenne grenar, säf-bevuxna längs bräddarna. Den mjuka ängsmarken var tät och friskt grön, sedan höet blifvit slaget, det var ett präktigt foderår, och runda höstackar syntes, så långt ögat kunde nå; luften var mättad af den härliga doften, något skärpt af hafssältn.

Medan man väntade på, att man skulle få vatten hämtadt från östra Kannikegården, slogo de äldre sig ned i höet.

Professor Livius satte sig midt i en stor stack, som sjönk ihop under hans tyngd, så att de korta benen och den lilla feta kroppen alldeles försvunno, och endast det vänliga skinande anletet syntes; halmhatten hade han tagit af och satt i bara kalotten; sin pipa hade han medtagit på utfärden och hade nu stort bestyr med att få eld i den.

»Akta den heliga elden, confrater», varskodde pro-

fessor Hylander leende, i det han slog sig ned på andra sidan i samma stack.

Rundt omkring dem tycktes alla hövålmar hafva fått lif; där skrattade lagman Kröger, liggande på ryggen uppe i höet, högljudt åt pastor Bööks oviga försök att finna en position, hvarifrån han skulle kunna öfverblicka ställningen; där var professor Lidfors redan i färd med att på sitt eget allbekanta sätt för pastor Darin uppduka sina »nyheter ur tidningarna», medan Levander skratande tillhviskade sin granne: »nu låter den gode Elias åter *son imagination embellir sa mémoire!*»

Något längre bort hade Tegnér kastat sig i gräset; äfven han var barhufvad och hade slängt den bredskyggiga halmhatten bredvid sig. Han inandades med välbehag den uppfriskande luften och iakttog med ett lekande löje på läpparna de unga flickornas vackra grupp på något afstånd, hvilken redan uppvaktades af Einar Falck, Måns Crusenstolpe, dennes Pylades, Achatius Kahl, och de öfriga ungherrarne.

Flera af de unga hade tagit med sina minnesalbum för att passa på tillfället att få en och annan af farbröderna att skriva i dem; särskildt hade de unga flickorna stora spekulationer på Sveaskalden, om hvilken man visste, att han sällan sade nej till en sådan anhållan från ett par rosiga läppar. Men också Einar Falck blef uppmanad att hvässa sin blyertspenna, och unga Crusenstolpe svasade själf i sina nymoderna hvita kasimirspantalonger och sin gröna frack omkring bland flickorna för att af dem

få ett ljuft souvenir i sin kära bok, som han alltid förde med sig. Den tillbedda Louise var ju så godt som fri, när hennes fästman befann sig på andra sidan Eistrasaltet, och han gladdes i sitt sinne öfver denna dags herdelif i det gröna.

»O», sade han patetiskt, i det han med dansande gång nalkades den unga flickan, *»mon coeur recommence à palpiter en voyant mademoiselle Louise! Värdigas lyckliggöra mig med en rad af dess hulda hand!»*

Den vackra Louise tog skrattande den framräckta boken, satte sig ned i höet att skrifva sitt namn däri och bifogade under detta:

»Mycket snäll och glad och sedig,
än till äkta ståndet ledig.»

Och den skälmaktiga Lycka skref omedelbart där under:

»Jämt du vill med flickor skämta,
du stackars tok!
Mången korg du nog får hämta,
förr'n du blir klok!»

Göran Wickelius hade gått ned till åkanten för att på något afstånd i Brittans bok rita en skizz af den glada sommartaflan.

Britta hade följt med honom och stod och såg ned i det klara porlande vattnet; stora iglar vältrade sig på den dyiga lerbotten, och i säfven suckade slättens milda sommarvind.

De andras glada röster hördes något dämpade. Efter

middagssolen omslöt hennes ljusa gestalt i den lätta, korta nettelduksklädningen; hennes ansikte, omslutet af den hvita florshatten, bar i dag prägeln af lugn glädje, hennes läppar rörde sig sakta, som läte hon ohörbara ömma ord bortföras med vinden.

Göran betraktade henne ett ögonblick, framtog därpå sin egen skizzbok och gjorde en hastig teckning af den vackra uppenbarelsen.

»Se kusin Britta», sade han därefter leende, »här ser kusin en sancta madonna i aftonsolens gloria — försänkt i bön.»

»Hvarför just i bön?» smålog Britta.

»Det anstår en madonna, och kusins ögon tala ett himmelskt språk, som når längre än läpparnas.»

»Ja, nog är det sant, att några böner hafva en längre väg att ila än andra och återkomma med dess rikare svar», sade Britta tankfullt.

»Jag får säga om kusin, som Lessing låter Nathan säga till Recha om Daja: hon svärmar, och så svarar Daja: men så andäktigt, så älskansvärdt.»

»Kusin Göran glömmer, hvad Nathan då säger — —»

»Hvad säger han då?»

»Det är ändå bara svärmeri, svarar han; huru mycket lättare är det icke att svärma andäktigt än att handla rätt! Jag ville hellre göra det senare än det förra. — Men just i dag känner jag ingen håg att stå modell till någon altartafla», tillade hon gladt och lutade sig ned att bryta några strån af de dallrande darrgräsen, som, räddade

undan lien, ännu stodo kvar vid åbrädden. »Jag skulle mycket hellre, om jag bara vågade, vilja be Tegnér om en vers i min bok.»

»Hvem skulle väl förvägra den nya Galathea något, när hon värdigas nedstiga från sin piedestal för att blanda sig med vanliga dödligas skara!» sade Göran lätt skämtande, men med en skymt af vemod i tonen.

»Så högtidligt, kusin Göran! Galathea passar lika litet som en sancta madonna till en hödag i Kannike! Nej, kom med bort till de andra, de vinka oss, se, man håller visst på att slå i glasen!»

På platsen, där man lägrat sig, hade det börjat bli lifligt. Bålarna voro afbrända och spredo en stark ånga af rom och citron. Saftkarafferna blänkte, och vattnet från Kannikegården var pärlande friskt. Rundt omkring i höstackarna började de uthvilade att röra på sig.

»*Oblivioso levia massico ciboria exple*», hördes det från djupet af professor Livii höstack, och den frejdade latinaren arbetade med armar och ben för att komma upp.

Fru Anna Tegnér kom honom till undsättning, hjälpte honom vänligt tillrätta och kredensade honom ett stort glas punsch. Hans stackgranne, professor Hylander, som varit den förste att förse sig af de uppdukade förfriskningarna, böjde sig fram emot honom, pekade på den i gräset stående bålen och hviskade sin vanliga refräng, när det gällde ett glas i ett gladt lag:

»Sitt nu du där så tyster och drick hvad dig lyster — denna har ock en syster!»

Professor Levander fattade äfven ett glas, nalkades Lycka, hvilken i sin gula sommardräkt med de gröna banden såg ut som ängens älfva, och smågnolade den lilla dansmelodin:

»Jag såg en ung herdinna,
som lad' sin vackra hand i min.
Hon skaptes till gudinna
med några droppar vin —

tillåter mademoiselle Ranuncula», fortfor han därefter med en sirlig bugning och ett fint leende, »en gammal farbror att bli dess Celadon för dagen?»

Lycka neg djupt och svarade i samma ton:

»Skulle icke liten jungfru i det gröna vara flatterad att af en så charmant kavaljer uppvaktas dagen lång?

Men dagen är snart liden,
min ädle Celadon,»

bifogade hon infallande i dansmelodiens rytm.

»Så vill jag låta den korta sommarkvällen vara min och för några timmar drömma mig äga rätt till denna lilla hand», utbrast professorn eldigt, för ett ögonblick förgätande sin vanliga reserveradt farbroderliga hållning; han böjde sig ned och kysste med en viss värme Lyckas hand.

»Nog är den stor tillräckligt för att ge den ene farbrodern en liten knäpp — och den andre en slängkyss», svarade hon leende, i det hon för att dölja sin förvirring vände sig till Tegnér, som nalkats de unga flickornas krets.

»Ja, de skalderna, de ha af ålder haft tur hos skön-

heten», inföll nu professor Hylander, i det han smackande och litet afundsamt stack fram sitt frodiga anlete.

»Om bror ställer sig väl med kusin Lycka, så kanske bror också får en liten släng», skrattade Tegnér med en muntert menande blick på denna.

»Ja, af slevven, det kan jag utlofva, och den skall farbror få lof att hämta åt mig», sade hon gladt, vänd mot Tegnér och hotande honom med fingret.

»Från fettbodarna!» hviskade denne tillbaka, med hänsyftning på Lyckas ord vid ett föregående tillfälle.

»Lycka, Lycka, var nu inte så full af tokerier!» förmanade fru Livius.

Alla hade nu fattat sina glas. Man skålade till höger och vänster, åt kakor, drack saft och kastade hö på hvarandra.

»Nå mina barn, farer varliga, farer varliga», hördes professor Becks vänliga röst bland den lekande ungdomen.

Professor Livius satt i sin stack med glaset i den ena handen och pipan i den andra. Han bokstafligen sken af belåtenhet. Att se den glada skaran omkring sig gjorde hans harmoniska sinne godt, och han framkastade en och annan skämtsam fras till de unga, hvilket föranledde Lycka att handskas med höet så oförsiktigt, att hennes lärde fader fick en hel famn full däraf öfver kalott och nacke.

»Sakta, sakta, *pullula mea*», sade han mysande, »nu vill jag gifva flickorna en nöt att knäcka.»

»Det är alls inte nöttid ännu, söta far», sade Lycka näbbigt.

»Hvilken af er kan tolka bäst denna lilla sentens: *qui amat ranam ranam putat esse Dianam* — öfversätt mig det!»

»Latin kan ingen af oss mer än Lycka», sade Anna Kröger.

»Bara till husbehof! Och den visdomen räcker inte ut till Kannikeängarna!»

Det blef ett ögonblick tyst bland de unga, som i en glad och vacker krets slagit sig ned omkring latinprofessorn.

»Kärleken är blind», ljöd en röst.

»Riktigt, riktigt, mycket sant, men denna tolkning torde dock vara något för fri och kan inte heller skanderas», sade professor Livius mycket belåten.

»Kandidat Einar får hjälpa oss», sade Annette.

»När först du antänd är af älskogs flamma, en Venus tyckes dig hvarenda amma»,

sade Einar Falck.

»Inte illa, inte alls illa, min son — bra funnet — dock bör du veta, att Dianam svårligen kan förväxlas med en Venus — emellertid får din tolkning approbatur!»

»Låt oss nu, medan vi sitta här, rimma öfver någon uppgift!» utbrast Louise Faxé.

Bouts-rimés var vid hvad tillfälle som helst, särskildt naturligtvis vid vinterbjudningarna, en stående underhållning bland ungdomen i Lund, och litet hvar hade drifvit upp sig till en viss fyndighet i detta stycke.

»Ska' vi taga årstiderna!» föreslog Anna Kröger.

»Låt gå för det! Hvem besjunger våren?» ropade Einar Falck.

»Fåglar, blommor, berg och dalar,
allting lifvas, hjärtat talar,
man njuter jämt»,
sade Göran Wickelius efter en stund.

»Landtman hoppas, solen lågar,
axen mogna, hettan plågar,
man svettas jämt —
under sommaren», inföll Crusenstolpe.

»Si si, sådan kejsare, fortsätt, fortsätt», ropade professor Beck road.

»Säden skördas, Bacchus hyllas,
korta dagar, glasen fyllas,
man dricker jämt»,
sade lagman Kröger.

»Vintern tar jag för mig», ropade professor Levander:
»Snö och frost och assembléer,
drag, förkylning, mat, geléer,
man hostar jämt!»

Under allt detta skämt och glam hade Britta emellertid med sin minnesbok i handen blygt nalkats Tegnér och bad nu litet tveksamt om några minnesrader — »ifall inte professorn finner mig allt för närgången».

»Och i min också!» inföll ifrigt Annette, som smugit sig efter systemen.

»*O matre pulcra filia pulcrior!*» svarade skalden, betraktande Britta med oförställd beundran och välvilja.

»Skönheten är allsmäktig, allt stort och skönt och ädelt har i mina ögon alltid ett fruntimmersanlete, och det kan jag inte motstå. Vi män härska öfver allt, men kvinnan öfver oss, sade redan romaren Cato. Vill kusin Britta verkligen ha något krimskrams af mig i sin bok, så skall jag gärna rimma ihop några rader åt henne — men lilla Annette får vända sig till en annan poet, han skrifer nog gärna, det ser jag på honom», smålog han vänligt, i det han såg bort mot Einar, som nu stod ett stycke ifrån dem och kastade längtansfulla blickar på Annette.

»Kom hit, unge man, vi dyrka muserna här!»

Han tog Brittas bok och slog sig ned i en höstack:

»Sitt nu här bredvid mig, medan jag skrifer!»

Han makade litet åt sig, så att det blef rum för flickorna på båda sidor om honom.

Einar kastade sig ned i gräset framför dem och såg Annette upp i ansiktet.

Tegnér lät pennan raskt glida öfver bladet:

»Åt sancta Birgitta, det helgon i Nord,
en ängel gaf uppenbarelsens ord.

Till Lunda Birgitta i Svartbrödragränd
kom också en ängel, af Herranom sänd,
han kom uppå senare tiders sätt
i sporrar och spens — en blåögd kornett.

Han hviskar: du himmelska varelse,
själf är du en Guds uppenbarelse.»

»Åh, så professorn gycklar med mig», utbrast Britta

rodnande och ytterst förlägen; hon hade öfver hans axel läst i boken.

»Skrifver Tegnér i Brittans bok?» frågade fru Beck vaksamt; åtföljd af pastor Böök, kom hon fram till den lilla gruppen.

»Jag beundrar min unga kusins teckningar, dess skicklighet och smak i de sköna konsterna samt äfven dess stora beläsenhet, att döma af de här införda citaten», svarade Tegnér, i det han bläddrade i boken. Han hade vid moderns annalkande sett en skugga glida öfver Brittans ansikte och fann situationen olämplig för en yttring af fru Majas bekanta agg mot militärer i allmänhet och unge Kurt särskildt.

»Förståndets odling genom lärdom torde för ett fruentimmer vara mindre nödig», inföll nu pastor Böök, som ville begagna tillfället att gifva Britta en liten snärt och Annette en lektion.

»Kvinnans främsta vetenskap är människan och bland människorna mannen», sade skalden; »det är den insikten, som förlänar henne den makt hon har och alltid haft.»

»Så länge vår nuvarande världsförfattning förblifver», sade pastorn med någon hetta och mycken myndighet, »skall könet lefva uti ett dependerande samt till kropp och själ svagare tillstånd. Gud har själf så velat det, och alla människosamfund på jorden äro så inrättade, att mannen, icke kvinnan, är hufvudet.»

»Men om mannen nu saknar hufvud, hur går det då?» interfolierade Einar nere i gräset.

Utan att låta störa sig och endast besvarande gäckeriet med en förgrymmad blick, fortfor pastorn:

»Och ett fruentimmer bör i allt bemöda sig om den största enfald och beskedlighet, en beskedlig simplicitet, så att säga — ty desse äro de största prydnader för dess kön och dess trefalta bestämmelse som maka, moder och husförestånderska.»

»Utan poesi afstannar lifvet, men kvinnan är poesien; gärna bara lilja, i nödfall, men icke bara köksa. Äfven religionen måste bära skönhetens form, och väl kan jag begripa, att de saligas enda njutning kan vara kontemplativ och bestå däri, att de se på Gud; men visserligen måste han då ha ett fruntimmersansikte», sade Tegnér i lätt ton.

»Professorn torde drifva sin licentia poetica något långt; dock, det får professorn själf göra upp med sitt samvete. Men, för att återkomma till ämnet, hvad kvinnan behöfver, är ett godt husförstånd; bokförstånd och assembléförstånd göras henne icke behof. Beläsenhet och husförstånd, autorssjuka och kvinnlig modesti kunna ej förenas i en och samma unga fruntimmersperson.»

Tegnér böjde sig åt sidan och hviskade halfhögt till Britta:

»Det är med små själar som med små buteljer, hvilka ha trång hals: ju mindre likör de innehålla, dess mer bullra de, då de utgjuta den.»

Britta smålog.

Pastorn, som hört den ironiska anmärkningen, arbetade i sin harm upp sig till allt högre vältalighet:

»Den så kallade själsodlingen drifves numera ända till den fördärfveligaste utsväfning. Det litterära öfverflödet är en verklig själsfarsot, som hotar familjelycksaligheten och yttrar sig i läsyrsel samt — hos somliga» — han kastade en sned blick på Tegnér — »ett olyckeligt begär att förhärliga sitt namn genom skriftliga snilleprodukter och öfvergår till en verklig författaresjuka, hvilka i våra dagar förfärdeligen griper omkring sig.»

»Mycket rätt, mycket rätt, min gode pastor, dumheten växer oss under hvarjehanda gestalter mer och mer öfver hufvudet; den går fram på våra gator och pöser så i toga som i kaftan. Och — får jag dricka ett litet glas med min aimabla lilla kusin?» sade Tegnér, vänd till Britta, reste sig upp och gick i något säfflig passgång bort mot bålarna.

Annette gjorde min af att tillsammans med Einar gå fram till den öfriga ungdomen.

Pastorn lade handen hejdande på hennes arm och sade med varning i rösten:

»Mamsell Annette, glöm ej, att en kvinna icke endast är till för att pryda sig och för att inandas unga och gamla dårars svindelväckande offerrök! Ack, väl är smickrets fördärfveliga gift sött. Men hvem är det väl, som talar däri, hvem, om ej satan? Han söker att genom alla möjliga det så kallade galanteriets konster insmyga i mamsell Annettes hjärta sitt dygdemördande gift — — —»

»Men vi äro ju komna till Kannike för att leka och vara glada och icke för att predika», afbröt Einar något otåligt.

»Ett varnande allvarsord kommer aldrig i otid», sade fru Beck, »och det har sin goda bestämmelse en dag som denna. Jag är pastorn tacksam, och det skall Annette också vara.»

»Annette, Annette! Kandidat Falck, kom hit!» ljöd det från den till enklek uppställda skaran ute på ängen.

Annette såg villrådig och litet förskrämd ut. Hon hade icke Brittass fasta gry och var lätt böjd samt vågade ingalunda ställa sig i någon direkt opposition mot modern.

»Pastorn blir nog Annettes moitié i enkleken», sade fru Beck.

»Tackar ödmjukast för förtroendet, fru professorska, en enklek i all tukt och ära kan också jag vara med om.»

»Nå, nu har jag ej något att frukta för Annette i dag», tänkte fru Beck, när hon gick tillbaka till de andra fruarna; »nu har jag anförtrott henne i goda händer och uppfyllt min moderliga plikt.»

Ute på ängen var leken i full gång; man hade dansat och sjungit, lekt hög och dufva och skulle nu till att börja enkleken.

»Kandidat Falck är vår enkeman!» ljöd det mot de kommande.

Einar smålog.

»Få se, om jag ändå inte i enkleken tar mamsell

Annette från Böoken», fann han tillfälle att hviska Annette i örat.

Professor Levander var alltid vid Lyckas sida och sprang henne fatt med en ynglings vigör. Han återföll ej mera i den melodramatiska tonen, och lugnad och förtroendefull lade Lycka sin arm i hans, skämtande och jollrande som ett barn. Glad åt att i sin uppmärksamme kavaljer återfinna endast »farbror confrater», njöt hon utan vidare reflektioner af julidagens glädje.

Med välbehag såg han hennes rodnande kind och strålände öga; hennes klingande skratt, där hon sprang på ängen, genljöd i hans själ. Han kunde ej hindra sitt hjärta att svälla af ömhet för henne. »Kunde jag», tänkte han, då han med blicken följde hennes mjuka, väna gestalt, »kunde jag skydda detta barn för lifvets misräkningar och smärtor!» Och han kände sig litet skamfull öfver, att han nyss gent emot henne visat en varmare känsla än den han erkände en snart fyrtioårig man borde hysa för en annans adertonåriga fästmö. Och dock var det med en viss tillfredsställelse han förstod, att hon, sig själf omedvetet, vid hans ord och handkyss gripits af en förvirring, som ingen riktig gammal farbror skulle hafva ingifvit henne.

»Sista paret ut!» ljöd nu Einars röst.

Det var pastor Bööks och Annettes tur att springa. Pastorn var ingen snabblöpare, men kämpade dock som en priståflare i Olympia för att göra Einar bytet stridigt; de sprungo alla tre långt nedåt ängen, mot ån till, och syntes snart ej längre mellan hösåtarna.

Alldeles förpustad gaf pastor Bök till slut tappt. Annette sprang fortfarande, Einar efter.

»Nu har jag dig, Annette», hörde hon hans röst bakom sig, ifrig i tonen, »och jag släpper dig inte mera.»

Andtrutna sjönko de ett ögonblick ned i höet.

»Hvar är pastorn? Han kan se oss, jag är rädd för honom», stammade Annette.

»Tänk inte på pastorn, Annette» — Einar andades häftigt och slöt henne plötsligt i sina armar — »säg, att du håller riktigt af mig, att jag nu vunnit dig för alltid.»

Utan att invänta svar kysste han henne eldigt.

»Ja, Einar, ja — för alltid! Fräls mig bara från pastorn — och låt inte mamma få något mera att säga om dig, Einar.»

»Annette, din mor skall bli nöjd; för din skull vill jag med ärligt uppsåt bli präst. Jag skall nog, det lofvar jag dig, Annette, undvika allt för uppsluppna kamratlag, och den dag skall aldrig randas, då du om mig hör något ovärdigt.»

Han kysste henne åter.

Annette sprang förfärad upp:

»Man undrar, hvart vi tagit vägen — Einar, tänk, om man sett oss! Kom, kom!»

Och sakta, liksom ännu uttröttade efter den häftiga kapplöpningen, nalkades de hand i hand den öfriga gruppen, som gycklande ropade:

»Pastorn har förlorat! Kandidat Falk har vunnit Annette! Nu är pastorn enkeman!»

»Jag har fått nog af denna fåfängelighet», sade pastorn vresigt och gick bort till de äldre.

Omkring bålarna uppe på slutningen gick det äfven gladt till. Tegnér stod barhufvad med glaset i hand i färd med att improvisera en strof om hvar och en af de närvarande, hvilka leende samlats omkring honom.

Just då pastor Böök kom, hörde han:

»Se lagman Kröger sitter och funderar
på något skälmstreck enligt lagmäns bruk;
men Engelhardt står upp och ordinerar
ett glas på maten för att ej bli sjuk.

Professor Liljewalch att lik sig vara
beundrar fruarna och årets växt;
och doktor Hagberg och Tegnér förklara
med Kinberg något af den rika text.

Darin bereder sig till morgondagen
och samlar tankar till en himmelsfärd,
och Engström suckar hjärtklämd och betagen
o, vore jag ock snart min himmel värd!

För mamsell Netten stämmer Böök sin luta,
svär mellan tändren tyst på en och an,
och Schlüter håller på det absoluta,
ty han vill icke skämma ut sig, han.»

»Detta är falskt vittnesbörd, professor Tegnér», hördes Bööks röst afbryta skalden. »Skulle jag svära?

Bort det! Ingalunda hafver jag förgätit hvad skriften säger — — —»

»Tyst Bөөk! Fortsätt Tegnér!» ropades rundt omkring.

»Nej, nu har jag kommit fram till det absoluta, och där bör man stanna!»

»Nå, bäste Tegnér», sade biskopinnan Faxе, när munterheten något lagt sig, »har du männe glömt ditt löfte att skrifva någon liten bit till det porträtt, jag ämnar sända Faxе?»

»Skulle jag väl förgäta en bön af min goda Helena, min värderade väns älskvärda maka? Nej, nej, Helena! Du skall få en hyllning åt patriarken, helst han nu befinner sig på nomadfot i det andliga ökenlandet Jemshög — se här har du rimmeriet!»

Han lämnade henne ett papper.

»Nya verser af Tegnér», ljöd det bland de närstående, »en ny dikt! Den får man höra! Af den får man ha sig en afskrift!»

»Går den an att läsas upp, Tegnér?» frågade biskopinnan med ett tveksamt uttryck i ögonen, nyfiket betraktande papperet, som hon mottagit.

»Skulle tro det, Helena», svarade skalden, »se där kommer Levander, bed honom läsa upp det, om han vill!»

Professor Levander, som för en stund tröttnat att i sommarvärmen tjäna som Celadon äfven åt den mest intagande och skälmska ungmö i Lund, tog papperet, genomögnade det, småskrattade och såg sig om.

»Är det något, kusin vill ha?» frågade fru Livius.

»Nej, nej, jag vill bara förvissa mig om, att inga obehöriga äro i närheten — det här är just inte för unga flickor.»

»Är det så svårt! Åh, den Tegnér», ropade fruarna.

»Låt höra, låt höra, vår nyfikenhet är stor!» sade professor Hylander, i glad förväntan smuttande på sitt glas.

»Nej, nej», inföll biskopinnan, i det hon återtog papperet och stoppade det i barmen, »det får ingen se!»

Hon vände sig till fru Tegnér och sade leende:

»Din man är nog inte så litet equivoque, Anna!»

»Snillet och kvickheten äro många synder förlåtna», svarade skaldens maka, »och min syndaförlåtelse har Esaias -- åtminstone för den här gången!»

»Tack, min Anna», sade Tegnér gladt och kysste ridderligt sin hustrus hand, »du har alltid mildt öfversett med din stackars poets svagheter och brister.»

»Mitt herrskap!» hördes nu professor Levander ropa, i det han knackade i bålen, »en skål för den störste sångaren i Norden, för renaissancesfursten, Lundastadens stolt-het och ära, en skål för vår Esaias!»

Kraftiga vivatrop ljödo ut öfver de vida ängarna, och ungdomsskaran slutade upp med sin lek för att skynda fram och deltaga i hyllningen.

Det hade lidit ut mot aftonen, daggen började falla i gräset och ljungviporna hördes skria borta från den hafvet döljande strandvallen. Från de djupa, af ån bildade säfomgifna gölarna, å hvilkas mörka vatten näck-

rosor lågo och drömde, flög en och annan krickand upp, skrämde af de glada ropen, för att åter snabbt dyka ned i ett annat säfgömsle.

Strandkråkorna, som höllo till i hafskanten, där vågen sköljt upp musslor, flaxade upp och flögo tungt inåt land för att i någon pilhäck finna en gren för natten.

Sommaraftonens stillhet och ro sänkte sig öfver den vida slätten. Från domkyrkotornen i Lund förnummos dämpadt nioklämtningens slag.

Men långt efter det Lunds borgare gått till ro i sina halmtäckta boningar, rådde ute på Kannikeängarna skämt och gamman, och Tegnér's röst hördes lefnadslustigt i ungdomsskaran:

»Ett vivat för höstackningen i Kannike!»

XIII.

Det var långt lidet på natten, när den majestätiska biskopinnan Helena åter befann sig i den ensliga sängkammaren i biskopsgården.

Hon gick att stänga det ännu öppna fönstret; doft af rosor och jasminer från trädgården utanför fyllde rummet. Hon tände ett ljus för natt-toaletten. Plötsligt runno henne i hågen Tegnér's verser. Hastigt tog hon upp det intressanta papperet, som hon stoppat i barmen, innanför klädningslifvet.

»Åh, den Tegnér, den Tegnér!» sade hon halfhögt för sig själf, hjärtligt skrattande, under det hon i det svaga ljusskenet litet mödosamt började läsa det med skaldens något petiga stil skrifna poemet:

»Till biskop Faxe med Helenas bild, som tröst i skilsmässan.

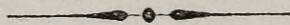
Öm och sorgsen, lik bofinken,
då den nyss sin make mist,
kuttrar jag ifrån min kvist:
söta F . . e, tack för sist,
tack för sist i Kyrkobrinken!

Säkert har du icke glömt
all den glädje, lust och gamman,
som vi hade där tillsamman,
ack, det var så ömt, så ömt!
Men nu är det andra dagar —
saknad, oro och besvär!
Öfvergifven, liksom Hagar,
vandrar jag i öknen här.
Stackars Hagar! Så jag klagar,
patriarken borta är.
Hagar var en tjänstepiga,
kommen från Egypti land,
måste djupt för Sara niga.
Pigor äro ock ibland
ej så fula — jag vill tiga;
nog far Abram tänkte så:
pigor äro folk också!
Och till trots för Domkapitlet
gjorde han sin piga klok —
se det sextonde kapitlet
uti första Mosebok!
Om jag dock som Hagar kunnat
skänka dig en Ismael,
kanske då att du mig unnat
litet mera ömhet väl!
Men nu är jag såsom Sara —
i den deln står jag med skam,
saken kan jag ej förklara;

någons måste felet vara,
kära fader Abraham!
Nu, då du mig öfvergifver,
har jag tagit mitt beslut,
och till dig, min Sockerstrut,
jag per posto mig begifver.
Samma längtan än mig drifver,
samma kärlek som förut.
Litet varsam, litet blyger,
knackar jag på Bispens dörr,
och den öppnas, och jag smyger
in, precist som jag gjort förr.
Men fru Sara får ej veta
något vidare om mig.
Fruar äro stundom heta,
fruar bör man aldrig reta,
ty de kunna hämna sig!»

Biskopinnan skrattade ännu, då hon kröp ned i den stora äktenskapliga paulunen.

»Åh den Tegnér», sade hon och släckte ljuset, »han är sig då alltid lik! Det här skall roa Faxen däruppe bland de trilska blekingsbönderna!»

Af **CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG** ha förut utkommit följande arbeten på **Fahlcrantz & Cos** förlag:

Carl XV, som enskild man, konung och konstnär. Med talrika porträtt och illustrationer. Godtköpsupplaga. Pris: häft. 3.75, inb. i clothband 5.75, i biblioteksband 6 kr.

»Fremstillingen glider, med den Forfatterinden eiendomlige Evne, saa let og underholdende, som var det en Novelle; det historiske Stof bøjer sig villigt, og med kunstnerisk Forstaaelse danner Forf. deraf en Ramme om den folkekjære Konge.» *Bargens Tidende.*

Giuseppe Garibaldi. Med talrika porträtt, andra illustrationer och kartor. Pris: 2.25, inb. 3.50.

»— erbjuder en synnerligen intressant läsning för en hvar och särskildt för de många ännu lefvande beundrarne af den store folkhjälten.» *Göteborgs Aftonblad.*

Spillror. En samling berättelser. Pris: 2.75.

»Reseskildringarna utmärka sig särskildt genom stämningsfulla naturbilder. Och boken i det hela gifver det benagliga intrycket af en fint bildad, intelligent kvinnas sätt att se världen och att meddela andra sin erfarenhet.» *Svensk Tidskrift.*

Charles G. Gordon. Med porträtt, planscher, kartor och planer. Pris: 3.75, inb. 5 kr.

»Vi rekommendera på det allra varmaste denna 'lifsbild' af Gordon åt de föräldrar och vänner till den mognare ungdomen, hvilka till julen vilja gifva sina barn en god bok. En skildring af en sådan mans lif som Gordons måste ovilkorligen hos de unga — åtminstone hos dem, som hafva ett för allt godt och ädelt mottagligt sinne — väcka aktning för sedlig storhet och det ideella i lifvet. De kunna ej annat än på det högsta tilltalas af denna storslagna personlighet, hvars hela lif var ett oafslåttigt arbete för hans lidande medmänniskors väl, och som, under det han af hela sin samtid ärades som en af mänsklighetens välgörare, ej ansåg sig värd något pris, om ej därför, att han var ett Guds redskap, 'som befunnits värdigt att begagnas'. Gordons lefnadshistoria är likväl ej blott uppfostrande och förädlande, hans romantiska och stundom rent af sagolika äfventyr göra dem äfven i hög grad underhållande.»

Fredrika Bremer-förbundets tidskrift Dagny.

Kampen för och mot Negerslafveriet. Med talrika porträtt och andra illustrationer. Pris: häft. 7.80, inb. 9 75.

»Man läser fru Holmbergs arbete med mycket nöje. På böcker, sådana som denna, kan man med sanning tillämpa de ord Victor Hugo uttalat i inledningen till 'Samhällets olycksbarn', att 'så länge det på jorden ges okunnighet och elände, skola böcker af en sådan beskaffenhet som denna icke vara utan sin nytta.'» *Finsk tidskrift.*

